

UNIVERZITY PALACKÉHO V OLOMOUCI

PRÁVNICKÁ FAKULTA

Katedra obchodního práva a mezinárodního práva soukromého

DIPLOMOVÁ PRÁCE

OCHRANA PRÁV V SOUTĚŽNÍCH VZTAZÍCH

(LEGAL PROTECTION OF RIGHTS IN COMPETITIVE RELATIONS)

Hana Bařinová

2009

„Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma: Ochrana práv v soutěžních vztazích zpracovala sama, pouze s využitím pramenů v práci uvedených.“

V Ústí nad Labem dne 10.2.2009

.....
Hana Bařinová

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

PRÁVNICKÁ FAKULTA

KATEDRA OBCHODNÍHO PRÁVA A MEZINÁRODNÍHO PRÁVA SOUKROMÉHO

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Diplomant/ka:

HANA BAŘINOVÁ

Téma:

OCHRANA PRÁV V SOUTĚŽNÍCH VZTAZÍCH

(LEGAL PROTECTION OF RIGHTS IN COMPETITIVE RELATIONS)

Obor: Obchodní právo

Vedoucí diplomové práce: Michal Černý, Ph.D.

Metodické a obsahové požadavky na zpracování práce

Diplomant/ka sepíše teze práce, provede soubor literatury, dále zvolí cíle práce a odpovídající metodu či metody pro zpracování tématu v diplomové práci.

Diplomant/ka zvolí vnitřní strukturu práce ve vazbě na cílech a zpracovaných okruzích. V práci má být obsažen závěr, ke kterému diplomant dospěl při zpracování tématu. Ve vazbě na téma mají být v práci obsaženy konkrétní návrhy de lege ferenda, ohledně změn právních předpisů, návrhy necht jsou řádně argumentované.

Vedoucí práce doporučuje do práce zpracovat zejména tyto okruhy:

- Soutěžní vztahy, regulace hospodářské soutěže, ochrana soutěže proti narušování,
- Ochrana čistoty soutěže (včetně nekalých obchodních praktik),
- Ochrana proti dumpingovým jednáním,
- Právní prostředky ochrany na národní, komunitární i mezinárodní úrovni,

Formální požadavky na zpracování práce

Minimálně 50 číslovaných stran textu (bez příloh). Součástí práce je rovněž obsah, seznam zkratek a cizojazyčné resume. Text práce může být tištěn oboustranně za podmínky, že tento způsob zpracování nebude na překážku čitelnosti zpracované práce. Citace cizích děl musí být provedeny v souladu se zákonem, povinou součástí práce je rovněž seznam použité literatury, který může být členěn na monografie, odborné články a ostatní zdroje. V přílohách mohou být přiloženy pro názornost ve vhodném rozsahu právní předpisy (zejména cizozemské), které byly použity při zpracování práce, nebo na které text práce odkazuje. Bližší podrobnosti a další náležitosti mohou být stanoveny ve vnitřním předpisu, normě nebo pokynu Univerzity Palackého v Olomouci, Právnické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci nebo děkanky Právnické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci.

Použitá literatura: Minimálně 50 děl (bez rozlišení monografií a článků) – počet souhrnně. V obsahu odlišit monografie, odborné příspěvky a články, dále pak judikaturu a další zdroje.

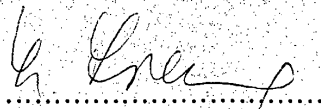
Během zpracování rukopisu by měl být text konzultován s vedoucím práce. Jsou doporučeny následující termíny:

1. Kontrola osnovy textu, tezí práce, základního soupisu literatury – nejpozději do 30.06.2008,
2. 1/3 předpokládaného textu (včetně úvodu a nástinu obsahu) – nejpozději do 30.09.2008,
3. 1/2 předpokládaného textu – nejpozději do 30.11.2008,
4. Zpracovaný rukopis (včetně závěru nebo alespoň jeho tezí) – nejpozději do 05.01.2009,
5. Odevzdání zpracované práce ve dvojitým vyhotovení v pevné vazbě a na datovém nosiči (CD-ROM, rukopis celé práce v 1 souboru ve formátu PDF, případné přílohy je možné uložit do samostatných souborů v totožném formátu) – nejpozději do 28.02.2009.

Ústní obhajoba je mimo další podmínky dle studijního a zkušebního řádu podmíněna vyhotovením posudků vedoucím práce a oponentem. Vedoucí i oponent mají na zpracování posudku lhůtu. Následně musí být oba posudky doručeny diplomantu/tce. Z těchto důvodů pak Univerzita Palackého v Olomouci negarantuje diplomantu/tce stanovení termínu ústní obhajoby v měsíci dubnu 2009, nebude-li práce odevzdána v termínu uvedeném shora. Případná žádosti o prodloužení termínu je adresována příslušnému proděkanu pro studijní a pedagogické záležitosti PF UP, měla by být odůvodněna.

Žádost o první konzultaci v období po 15.12.2008 již nebude vedoucím akceptována. Za své dílo nese diplomant plnou odpovědnost a vedoucí a oponent pouze vyhotovují posudky. Univerzita Palackého v Olomouci je jako veřejná vysoká škola povinna zveřejnit veškeré kvalifikační práce, posudky vedoucího a oponenta a výsledek obhajoby.

Toto zadání necht' je v kopii vloženo do rukopisu zpracované diplomové práce.

Vedoucí katedry

Doc. JUDr. Ludmila Lochmanová Ph.D.

Děkanka

Prof. JUDr. Milana Hrušáková CSc.

Děkuji tímto doktoru Černému a to nejen za odborné rady, ale také za pochopení a podporu, které mi laskavě poskytl při psaní této práce.

Také bych chtěla poděkovat doktorce Esterkové, samosoudkyni Krajského soudu v Ústí nad Labem, za konzultace ve věcech nekalé soutěže.

OBSAH

Přehled zkratk.....	9
<u>1.Úvod</u>	
1.1. Vymezení pojmu soutěžního práva	10
1.2. Pohled na regulaci soutěžních vztahů.....	10
1.3. Cíl práce.....	11
<u>2.Základní prameny úpravy</u>	
2.1. Národní úroveň.....	12
2.2. Mezinárodní úroveň.....	12
2.3. Komunitární úroveň.....	13
<u>3.Právo proti nekalé soutěži</u>	
3.1. Vývoj právní úpravy.....	15
3.2. Generální klauzule.....	16
3.2.1. Jednání v hospodářské soutěži.....	17
3.2.2. Dobré mravy soutěže.....	18
3.2.3. Způsobilost přivodit újmu jiným soutěžitelům nebo spotřebitelům.....	19
3.3. Vztah mezi právem na ochranu hospodářské soutěže a právem na ochranu proti nekalé soutěži.....	19
3.4. Ochrana obchodní firmy proti nekalé soutěži.....	21
3.5. Ochrana spotřebitele.....	23
3.6. Trestněprávní ochrana	24
3.7. Ochrana práv k duševnímu vlastnictví a práv vyplývajících ze zákona o regulaci reklamy.....	25
3.8. Úprava nekalé soutěže v německém, rakouském, španělském a švýcarském právu	26
<u>4.Nekalé obchodní praktiky</u>	
4.1. Úvod.....	29
4.2. Členění směrnice.....	30
4.3. Promítnutí směrnice č.2005/29 ES do obchodního zákoníku.....	31
<u>5.Právní prostředky ochrany proti nekalé soutěži</u>	
5.1. Ochrana soukromoprávní	
5.1.1. Ochrana proti zásahu do pokojného stavu.....	33
5.1.2. Svépomoc.....	33
5.1.3. Opatření přijímaná státními orgány	
5.1.3.1. Předběžná opatření ve sporech z nekalé soutěže.....	34
5.1.4. Nárok na zdržení se jednání nekalé soutěže.....	36
5.1.5. Odstranění závadného stavu.....	37
5.1.6. Ochrana nehmotných hodnot.....	37
5.1.7. Náhrada škody.....	38
5.1.8. Bezdůvodné obohacení.....	39
5.1.9. Právo na uveřejnění rozsudku.....	40

5.2.	Ochrana veřejnoprávní.....	40
5.3.	„Dohoda“.....	41
5.4.	Nekalosoutěžní ochrana práv k duševnímu vlastnictví	41
<u>6.Ochrana hospodářské soutěže</u>		
6.1.	Úvod.....	43
6.2.	Cíl práva na ochranu hospodářské soutěže	43
6.3.	Soutěžní politika.....	44
6.4.	Vymezení základních pojmů.....	45
	6.4.1. Soutěžitel.....	45
	6.4.2. Relevantní trh.....	46
<u>7.Úprava hospodářské soutěže v ČR</u>		
7.1.	Předmět a účel úpravy.....	47
7.2.	Ochrana soutěže proti dohodám narušujícím soutěž.....	47
	7.2.1. Dohody mezi soutěžiteli.....	49
	7.2.2. Rozhodnutí sdružení soutěžitelů.....	49
	7.2.3. Jednání soutěžitelů ve vzájemné shodě.....	50
7.3.	Dohody horizontální, vertikální a smíšené.....	50
7.4.	Výjimky ze zákazu dohod.....	52
7.5.	Zneužití dominantního postavení.....	53
7.6.	Kontrola spojování soutěžitelů.....	55
<u>8.Evropské soutěžní právo</u>		
8.1.	Účel soutěže.....	57
8.2.	Působnost evropského soutěžního práva.....	57
8.3.	Dohody omezující soutěž.....	58
	8.2.3.1. Soukromoprávní následky kartelového zákazu.....	58
8.4.	Zneužití dominantního postavení	
	8.4.1.Úvod.....	59
	8.4.2. Definice zneužití dominantního postavení.....	59
	8.4.3. Právní následky zneužití dominantního postavení.....	60
8.5.	Fúze	
	8.5.1. Právní úprava.....	60
	8.5.2. Řízení o kontrole spojování (fúzi) podniků	61
8.6.	Antidumpingové právo	
	8.6.1. Úvod.....	62
	8.6.2. Dumpingové řízení.....	63
<u>9.Řízení v soutěžních věcech</u>		
9.1.	Úvod.....	65
9.2.	Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže.....	65
9.3.	Komise	69
9.4.	Konflikt pravomocí mezi národními úřady a Komisí.....	69
9.5.	Rozhodnutí.....	70
9.6.	Sankce	
	9.6.1. Úvod.....	71
	9.6.2. Peněžité sankce.....	71
	9.6.2.1. Pokuty pořádkové povahy.....	72
	9.6.2.2. Pokuty za porušení hmotněprávních ustanovení... ..	73

9.6.2.3. Pokuty za jednání v rozporu s vykonatelným rozhodnutím.....	73
9.6.3. Promlčecí lhůty pro uložení sankcí.....	73
9.6.4. Leniency Program.....	74
9.6.5. Nepeněžité sankce.....	75
9.6.5.1. Opatření k nápravě.....	75
9.7. Uplatňování soukromoprávních nároků v soutěžních věcech	
9.7.1. Úvod.....	76
9.7.2. Přímá aplikace čl.81 a 82 SES soudem podle nařízení č.1/2003 ES.....	76
9.7.3. Rozhodování soutěžních věcí soudy.....	77
<u>10.Závěr</u>	78
10.1. De lege ferenda	78
10.2. Resume.....	79
<u>11.Použitá literatura</u>	81

POUŽITÉ ZKRATKY

ObchZ	obchodní zákoník, v platném znění
ObčZ	občanský zákoník, v platném znění
TrZ	trestní zákon, v platném znění
SpŘ	správní řád, v platném znění
ÚOHS	Úřad na ochranu hospodářské soutěže
EHS	Evropské hospodářské společenství
ES	Evropské společenství
PUÚ	Pařížská unijní úmluva
SES	Smlouva o ES
ESD	Evropský soudní dvůr
o.s.ř.	občanský soudní řád, v platném znění
Ochr.Spotř.	zákon na ochranu spotřebitele, v platném znění
ESUO	Evropské sdružení uhlí a oceli
ZOHS	zákon na ochranu hospodářské soutěže, v platném znění
SŘS	soudní řád správní, v platném znění

1.ÚVOD

1.1.Vymezení pojmu soutěžního práva

Co znamená „soutěžní právo“? Legální definice neexistuje a v řadě publikací nenajdeme ani konkrétní odpověď na tuto otázku. Sám výraz „soutěž“ je natolik známý, že skoro zbytečné se jím zabývat a na rozdíl od výrazu „soutěžní právo“, nalezneme tento výraz v řadě výkladových slovnících.¹ Složitější je však odpovědět na výše položenou otázku, tj. co znamená „soutěžní právo“? Odpovědi se různí a obvykle záleží na úhlu pohledu. Já se ztotožňuji při vymezení tohoto pojmu s „definicí“ uvedenou v knize „*Soutěžní právo*“, kde je soutěžní právo vymezeno jako soubor právních norem upravujících hospodářskou soutěž mezi podnikateli působícími na trhu a vstupujícími mezi sebou navzájem do soutěžních vztahů².

V pražské učebnici soutěžního práva³ je například soutěžní právo vymezeno na základě jeho třídění, a to na větev práva proti omezování soutěže, tj. lze také hovořit o právu antimonopolním nebo kartelovém a na větev práva proti nekalé soutěži.

1.2. Pohled na regulaci soutěžních vztahů

Jakmile vznikl obchod, vznikla také hospodářská soutěž. To je dáno tím, že soutěživost je obecný biologický jev, který se nezastavuje ani před lidskými aktivitami. Názory klasické politické ekonomie poloviny 19.století zastávaly princip nedotknutelnosti soukromého vlastnictví, smluvní svobody a dodržování smluv, tedy jinými slovy řečeno „státe nezasahuj do našich vztahů“.

Dnešní pohled na regulaci soutěžních vztahů se neopírá ani o pojetí klasické politické ekonomie, ani o bezvýhradné podřízení se státní regulaci, ale je založen na hospodářské politice státu, která je reakcí na hospodářské situace v daném období. S dnešním pohledem hospodářské politiky státu se ztotožňuji, neboť dle mého názoru má každá soutěž určitá pravidla, která je nutné bezvýjimečně dodržovat a aby tato pravidla byla dodržována, je nutné, aby existoval nějaký mechanismus jejich kontroly a dodržování, avšak na druhé straně i tento mechanismus kontroly musí mít určité meze.

¹ Tak např. ABZ slovník českých synonym tento výraz definuje jako: „soutěžní, konkurence, soupeření, rivalita“. [použito dne 10.2.2009]. Dostupné z: <http://www.slovník-synonym.cz>.

² Viz. MUNKOVÁ, Jindřiška, a kol. *Soutěžní právo*. Praha: C.H.Beck, 2006. 23s.

³ ELIÁŠ, Karel, a kol. *Kurs obchodního práva: Obecná část, Soutěžní právo*. Praha: C.H.Beck, 2007. 286s.

Jak a v jaké míře regulovat soutěžní vztahy? Pro odpověď na tuto otázku je nutné si uvědomit, o jaké společenské vztahy se jedná a jaké se v nich uplatňují zájmy, do jaké míry jde o převažující soukromý zájem jednotlivých soutěžitelů na tom, aby jim byla poskytnuta ochrana v jejich vztazích s ostatními soutěžiteli v horizontální úrovni, nebo do jaké míry jde o zájem státu na existenci soutěže vůbec, tedy na tom, aby nebyla jednáním podnikatelských subjektů omezována, nebo dokonce vyloučena nebo jinak zkreslena.

1.3. Cíl práce

Za primární úkol si v této práci kladu systematizovat problematiku ochrany práv v soutěžních vztazích v České republice s přihlédnutím k úpravě komunitární a mezinárodní. Ochrana v soutěžních vztazích je upravována jak normami práva soukromého, tak i veřejného, proto se v práci prolínají jak soukromoprávní, tak i veřejnoprávní prvky ochrany.

Nejprve jsem se v této práci chtěla v úvodu zabývat i historií soutěžních vztahů, která má nepopíratelně vliv na současnou právní úpravu. Nakonec jsem ale od tohoto pojednání upustila a to z toho důvodu, že existuje řada publikací, ve kterých je historie soutěžních vztahů detailně popsána a také z důvodu, že bych této práci chtěla dát co nejvíce prostoru pro samotné prostředky ochrany práv v soutěžních vztazích, což je samo o sobě velmi rozsáhlé téma.

V této práci se proto nejprve věnuji úpravě soutěžních vztahů a to jak na národní, komunitární, tak i mezinárodní úrovni. Následně je práce zjednodušeně řečeno rozdělena do dvou částí, kdy v první se zabývám problematikou ochrany „soukromoprávní“, tj. právo proti nekalé soutěži, a ve druhé ochranou „veřejnoprávní“, tj. ochranou samotné existence soutěže. V rámci jednotlivých částí se zabývám jak jednotlivými prostředky ochrany, tak i částečně procesními předpisy, na základě kterých lze předmětné prostředky ochrany uplatnit.

V závěru práce se zamýšlím zejména nad možnou úpravou této problematiky de lege ferenda, což z mého pohledu nebylo moc snadné, neboť mi chybí dostatečná praxe v této oblasti práva.

2. ZÁKLADNÍ PRAMENY ÚPRAVY

Cílem této kapitoly není podat vyčerpávající výklad o pramenech práva, které se týkají soutěžních vztahů, ale zdůrazňuji ty, které mají dle mého názoru velký vliv na ochranu práv v soutěžních vztazích a ze kterých také v následujících kapitolách vycházím.

2.1. Národní úroveň

Pokud se jedná o převažující soukromý zájem jednotlivých soutěžitelů na ochranu na horizontální úrovni, je nutné zmínit ust. § 41-54 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, v platném znění (dále jen ObchZ), kde je upravena hospodářská soutěž. Dále je nutné zmínit řadu předpisů, jejichž porušením může dojít k nekalosoutěžnímu jednání, tak např. zákon o regulaci reklamy, o rozhlasovém a televizním vysílání, patentový zákon⁴, zákon o elektronických komunikacích apod. V neposlední řadě je také nutné zmínit procesní předpisy, na základě kterých se lze ochrany dovolat.⁵

Pokud hovoříme o zájmu státu na existenci soutěže, mluvíme o soutěžním právu v užším slova smyslu, tj. o právu na ochranu soutěže, které soutěž chrání veřejnoprávními předpisy jednak proti omezujícím jednáním podnikatelů, jednak proti jejímu omezení v důsledku úbytku konkurentů na trhu formou podnikových koncentrací (fúzí⁶). V tomto případě je nutné zmínit základní pramen českého soutěžního práva, tj. zákon č. 143/ 2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, v platném znění (dále jen ZOHS).

2.2. Mezinárodní úroveň

„ Právní ochrana proti nekalé soutěži má v podstatě svou kolébku v mezinárodní smlouvě – Pařížské unijní úmluvě na ochranu průmyslového vlastnictví, která vytvořila

⁴ Pozn. Má-li být porušení patentových práv posouzeno jako nekalosoutěžní jednání, musí být vždy naplněny znaky generální klauzule (§44 odst.1 ObchZ), konkrétně k porušení těchto práv musí dojít v soutěžním vztahu, dané jednání musí být v rozporu s dobrými mravy soutěže a konečně toto jednání musí být způsobilé přivodit újmu jiným soutěžitelům nebo spotřebitelům. Újma tedy nemusí vzniknout, postačí, pokud její vznik alespoň objektivně hrozí. Není přitom vyloučena situace, kdy určité jednání porušující patentová práva zároveň naplní znaky více zvláštních skutkových podstat. K postihu určitého jednání jako jednání nekalosoutěžního však postačí, jsou-li naplněny znaky pouze generální klauzule.

⁵ Pozn. Zde mám na mysli zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád; zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, popř. i zákon č.200/1990, o přestupcích, na základě kterého se lze např. dle ust. §33 odst.1 dovolat ochrany proti tomu, kdo neoprávněně užíval obchodní firmu nebo jakékoliv značení zaměnitelné s obchodní firmou nebo označení příznačné pro jiného podnikatele.

⁶ Pozn. Fúzi můžeme definovat jako sloučení nebo splynutí obchodních společností.

základ pro národní právní předpisy na ochranu těchto nehmotných statků, aby jejich majitelé je mohli nerušeně využívat a bránit se proti neoprávněným zásahům ze strany třetích osob. Později, v r.1990, pak v rámci své revize rozšířila svůj akční rádius i do oblasti všeobecné ochrany proti nekalé soutěži. Nový článek 10 bis PUÚ zavazuje členské státy této úmluvy k tomu, aby zajistily příslušníkům ostatních členských států patřičnou ochranu proti nekalosoutěžním jednáním, ..“.⁷

Pro Českou republiku je závazné poslední znění PUÚ, publikované ve Sbírce zákonů pod č.64/1975 Sb, ve znění vyhl.č. 81/1985 Sb.

Na rozdíl od nekalosoutěžního jednání se právo na ochranu soutěže zatím mezinárodní úpravy nedobralo, přestože Konference Spojených národů pro obchod a rozvoj přijala Vzorový zákon o hospodářské soutěži, který obsahuje základní pravidla kartelového práva a také předpisy o notifikaci fúzí, šetření jejich vlivu na dotčené trhy a jejich případný zákaz.

2.3. Komunitární úroveň

Právo na ochranu soutěže je v evropském kontextu charakterizováno symbiózou národních předpisů se soutěžním právem Evropského společenství, které je pro věci s tzv. komunitárním dosahem, tj. pro věci, které se týkají obchodu mezi členskými státy a mají na něj podstatný vliv, právem přímo platným a aplikovatelným. V tomto smyslu hovoříme o nadnárodní (supranacionální) povaze evropského soutěžního práva.

Vstup České republiky do Evropské unie k 1.5.2004 se shoduje s účinností nařízením Rady ES č.1/2003 k provedení soutěžních pravidel stanovených v čl.81 a 82 SES.

Dle názoru Prof.JUDr.Luboše Tichého je nařízení vyvrcholením snah ES o modernizaci soutěžního práva. Účel nové úpravy spatřuje zejména v zefektivnění kontroly kartelu a zjednodušení administrativy při uskutečňování této kontroly, což je nutné zejména s ohledem na budoucí rozšíření Společenství a na skutečnost, že centralizovaný systém soustředěný do pravomocí Komise ve smyslu zrušovacího nařízení č.17/1962 již neodpovídá zabezpečení efektivní a jednotné aplikace čl.81 a 82 SES.⁸ S tímto názorem se ztotožňují, neboť nařízení č.17/1962⁹ umožnilo sice v oblasti hospodářského práva rozvoj politiky Společenství, která pomohla šířit ve Společenství

⁷ Cit. MUNKOVÁ, Jindřiška, a kol. *Soutěžní právo*. Praha: C.H.Beck, 2006. 27s.

⁸ Viz. TICHÝ, Luboš. *Změny paradigmatu evropského soutěžního práva a její význam pro Českou republiku*. Právní rozhledy, 2004, č.2, s.61 an.

⁹ Pozn. Nařízení ES č.17/1962 bylo první nařízení, které provádělo čl.81 a 82 SES.

kulturu hospodářské soutěže, ale centralizovaný systém stanovený v nařízení č.17 neumožňoval účinné¹⁰ uplatňování pravidel hospodářské soutěže Společenství.

Ještě bych dodala, že tímto nařízením došlo k reformě evropského soutěžního práva, která se netýkala ani tak samotného hmotného práva¹¹, ale jak již bylo řečeno především změny způsobu kontroly kartelů a decentralizací dosud výlučné kompetence Komise na orgány členských států včetně národních soudů, které budou do budoucna oprávněny spolu se svým kartelovým právem aplikovat přímo čl.81 a 82 SES.

Systém soutěžních pravidel vytváří jednak hmotné právo, tj.primární právo obsažené v čl.81 a 82 SES, jednak procesní předpisy¹². Dále je tvořeno sekundárním právem, tj. nařízením, což jsou právní normy přímo platné ve všech členských státech. K těmto pramenům práva ES je třeba ještě přičíst i stěžejní judikaturu Evropského soudního dvora a Soudu první instance.

V neposlední řadě náleží do soustavy pramenů práva ES i oznámení, pravidla, informace a obdobné dokumenty vydané Komisí k jednotlivým otázkám soutěžního práva. Tyto dokumenty nejsou sice formálně závazné ve smyslu jejich přímé aplikovatelnosti v členských státech, ale ukazují způsob, jak na otázky v nich uvedené nahlíží Komise při svém rozhodování a tím představují určité vodítko pro chování podniků v soutěžních vztazích.

Článek 81 SES a 82 SES, označované jako dva pilíře kartelového práva byly později posíleny o třetí pilíř, který je upraven nařízením ES č.139/2004 a upravuje kontrolu slučování podniků.

¹⁰ Pozn. Aby bylo zajištěno účinnější uplatňování pravidel hospodářské soutěže Společenství, je nutné, aby se i orgány členských států pro hospodářskou soutěž na tomto uplatňování více podílely. Na základě nařízení ES č.1/2003 došlo k tomu, že příslušné orgány členských států mohou používat nejen čl.81odst.1 a 82 SES, které jsou přímo použitelné na základě judikatury soudního dvora ES, ale též čl.81 odst.3 SES, tj. systém výjimek ze zákazu dohod, které omezují hospodářskou soutěž.

¹¹ Pozn. Hmotné právo tvoří primární právo obsažené ve Smlouvě v čl.81 (o zákazu kartelových dohod) a 82 (o zákazu zneužití dominantního postavení) an., což jsou pravidla platná pro státy. Smlouva ES je základem soutěžního řádu Společenství, což bylo vysloveno i v rozhodnutí ESD č. 58/64 *Consten*.

¹² Např. již výše zmíněné nařízení ES č.1/2003, které nahradilo nařízením ES č.17/1962

3.PRÁVO PROTI NEKALÉ SOUTĚŽI

3.1. Vývoj právní úpravy

Do přijetí zákona č.111/1927 Sb.z. a n., proti nekalé soutěži, byla oblast hospodářské soutěže až na určité výjimky ponechána plně v režii jednotlivých hospodářských subjektů. Existovala tak v podstatě volná hospodářská soutěž, která podléhala obecným soukromoprávním předpisům a pouze okrajově byla dotčena některými speciálními právními předpisy v oblasti ochrany spotřebitelů.

Ucelenou právní úpravu problematiky nekalé soutěže přineslo až schválení zákona č.111/1927 Sb. z. a n.¹³, proti nekalé soutěži. Původní osnova byla založena na principu výlučné generální klauzule, což bylo zamítnuto a konečná podoba byl smíšený model, tj. suppletorní generální klauzule a kasuistika.

Co se týče výše uvedeného zákona, je nutné zmínit zejména hlavu I,II a III, kde byla upravena jak soukromoprávní, tak i trestní a správní ochrana proti nekalé soutěži.

To se změnilo k 1.1.1951, kdy nabyl účinnosti zákon č.141/1950 Sb., občanský zákoník, kdy ochrana proti nekalé soutěži dostala zcela novou podobu. Soukromoprávní ochranu poskytoval občanský zákoník v ust. §352 a trestněprávní ochrana byla poskytována zákonem č.86/1950 Sb., trestní zákon. Problém byl ale v období od účinnosti trestního zákona, tj. od 1.8.1950, do doby, než byl zrušen zákon proti nekalé soutěži, tj. k 1.1.1951, kdy trestněprávní ochrana byla poskytována dvojí právní úpravou.

Na základě vládního nařízení č.100/1966 Sb., o plánovitém řízení národního hospodářství, novelizovaném nařízením č.169/1969 Sb. došlo ke vzniku samostatné úpravy ochrany nekalé soutěže pro vztahy podléhající režimu hospodářského zákoníku. Ve skutečnosti se ale jednalo o kopii generální klauzule z § 352 občanského zákoníku. Nekalosoutěžní jednání bylo definováno jako jednání v rozporu s dobrými mravy soutěže¹⁴ a způsobilé poškodit jiné soutěžitele.

Konkrétnější pozitivně právní úpravu přinesla až jedenáctá novela hospodářského zákoníku, provedená zákonem č.103/1990 Sb.¹⁵, kdy hospodářský zákoník byl doplněn o ust. § 119d a 119e, na jejichž základě nesměly organizace ve své podnikatelské činnosti jednat způsobem, který by byl v rozporu s dobrými mravy soutěže a mohl by poškodit jiné soutěžící organizace. Tímto zákonem byl stanoven

¹³ Účinnost od: 28.1.1928. Zrušeno: 1.1.1951.

¹⁴ Pozn. Výklad „dobrých mravů soutěže“ současnou judikaturou bude vyložen níže.

¹⁵ Účinnost od: 1.5.1990.

demonstrativní výčet jednání, které lze považovat jako rozporné s dobrými mravy. Ochranu proti jednání, které bylo na základě tohoto zákona považováno za rozporné s dobrými mravy, poskytovala hospodářská arbitráž.

Vyvrcholení legislativního úsilí o právní úpravu nekalé soutěže lze spatřovat v přijetí obchodního zákoníku v roce 1991¹⁶. Pojmové vymezení nekalé soutěže obsažené v § 44 odst.1 ObchZ vychází z osvědčených modelů právní úpravy této oblasti v zahraničí, nepřehlédnutelný je také vliv zákona č.111/1927 Sb.z. a n. Zásadní význam pro ochranu proti nekalé soutěži mají ust. § 53 a 54 ObchZ. Zde došlo jednak k rozšíření právních nároků z jednání nekalé soutěže, ale především k přiznání aktivní legitimace většímu okruhu subjektů. Zákon nyní poskytuje ochranu právem nekalé soutěže v obecné rovině také spotřebitelům.¹⁷

3.2. Generální klauzule

„Bez ohledu na to, zda jde o úpravu mezinárodní, supranacionální nebo národní, jsou soutěžněprávní předpisy založeny na generálních klauzulích jakožto souhrnu „nejobecnějších podmínek, které musí být splněny vždy, aby určité jednání mohlo být zařazeno pod některou z konkrétních skutkových podstat nekalé soutěže“.¹⁸

Význam generálních klauzulí spočívá v tom že určují celkový směr zákona či jeho určité části a dále jsou podpurným¹⁹ ustanovením všude tam, kde jednotlivá dílčí ustanovení nestačí k postizení určitého jednání.

Dle mého názoru ale problém může nastat v případě, kdy legislativa vymezí generální klauzuli příliš obecně. Tím se hranice mezi dovoleným a nedovoleným jednáním příliš zúží a záleží jen na judikatuře, aby posoudila, zda je jednání ještě dovolené či ne. Generální klauzule obsažená v ust. § 41 odst.1 ObchZ mi nepřipadá příliš obecná, avšak výklad jedné z podmínek nekalé soutěže, tj. „dobré mravy soutěže“ může činit v konkrétním případě problémy. Ale jak jsem již výše zmínila, zde

¹⁶ Účinnost od: 1.1.1992.

¹⁷ Pozn. Spotřebitel ale může podle dosud platné úpravy uplatňovat podle Obchoz své nároky pouze tehdy, jde-li o skutkovou podstatu, v níž může být dotčen jeho zájem. To je zjevně vyloučeno v případech upravených v ust. § 48 až 51 ObchZ, tj. parazitování na pověsti, podplácení, zlehčování a porušení obchodního tajemství.

¹⁸ HAJN, Petr. Jak jednat v boji s konkurencí. In: MUNKOVÁ, Jindřiška. *Právo proti nekalé soutěži, komentář*, 3. vydání. Praha: C.H.Beck, 2008. 42s.

¹⁹ Pozn. Taxativní výčet zvláštních skutkových podstat nemůže být v žádném zákoně natolik vyčerpávající, aby pokryl veškerá možná nekalosoutěžní jednání v hospodářské soutěži, proto je nutné mít jedno ustanovení obecné povahy, jehož aplikace přijde v úvahu vždy, neexistuje-li zvláštní skutková podstata nekalé soutěže.

je prostor pro posouzení soudu, zda je jednání ještě projevem zdravé podnikatelské intervence či již jde o jednání v rozporu s dobrými mravy.

Obecný výklad generální klauzule v ust. § 44 ObchZ zakazující jednání nekalé soutěže se soustřeďuje na tři základní podmínky, které musí být kumulativně splněny, aby bylo možné dané jednání kvalifikovat jako nekalou soutěž. Tedy musí jít o jednání v hospodářské soutěži, toto jednání musí být v rozporu s dobrými mravy soutěže a nakonec toto jednání musí být objektivně způsobilé přivodit újmu jiným soutěžitelům nebo spotřebitelům. Jednání, které by naplnilo výše uvedené tři znaky, by však neposkytlo poškozenému ochranu, kdyby v zákoně nebyl ještě uveden dovětek, že nekalá soutěž se zakazuje. Bez tohoto dovětku by totiž nebylo možno uplatnit žádný ze sankčních prostředků, které jsou uvedeny v ust. § 53 ObchZ, protože by zde nebyla jednoznačná kvalifikace takového jednání jako zakázaného, protiprávního.

3.2.1. Jednání v hospodářské soutěži

Jak již bylo výše řečeno, je jednání v hospodářské soutěži jednou z obligatorních podmínek k naplnění generální klauzule nekalé soutěže. Za toto jednání lze považovat nejen jednání v hospodářském či obchodním styku, ale i veškerá jiná jednání, která mohou mít jakýkoliv nepříznivý vliv na hospodářskou soutěž²⁰. Při posuzování, zda jde či nejde o jednání v hospodářské soutěži je důležité vymežit obsah jednání, tj. vztahy, v nichž jednající usilují o prosazení vlastních zájmů²¹, bez ohledu na to, zda je tím dosažen vlastní či cizí hospodářský prospěch. Pokud mezi účastníky není soutěžní vztah²², nelze jejich jednání zpravidla posuzovat podle ustanovení obchodního zákoníku, i kdyby mohlo významně zasáhnout do soutěže a nepříznivě ovlivnit některé subjekty trhu.

²⁰ Zákonná definice hospodářské soutěže neexistuje. Podstatu hospodářské soutěže můžeme spatřovat v tom, že více osob žádá nebo nabízí totéž a mezi sebou zápasí. Z ust. § 44 odst. 1 ObchZ lze dovodit, že hospodářská soutěž spočívá v rozvíjení soutěžní činnosti v zájmu dosažení hospodářského prospěchu. „Hospodářská soutěž: Soupeření fyzických a právnických osob v hospodářské oblasti s cílem dosáhnout hospodářského prospěchu. Soutěžitelé (účastníci soutěže) mají právo svou soutěžní činnost svobodně rozvíjet a k hospodářské soutěži se sdružovat. Účastníci hospodářské soutěže jsou povinni dbát právně závazných pravidel hospodářské soutěže a nesmějí účast v soutěži zneužívat. Jednání soutěžitel nesmí být v rozporu s dobrými mravy soutěže a nesmí přivodit (ani být způsobilé přivodit) újmu jiným soutěžitelům nebo spotřebitelům – pak by šlo o nekalé soutěžní jednání a nedovolené omezování hospodářské soutěže.“ Citováno z: PELC, Vladimír. Hospodářská soutěž. Praha: Grada Publishing, s.r.o., 1995. 11 s.

²¹ Nemusí jít jen o jednání zaměřená na dosažení zisku, např. může jít o snahy o odstranění konkurenta.

²² Jako příklad absence soutěžního vztahu lze uvést uveřejňování různých srovnání kvality nebo cen výrobků ze strany médií či organizací na ochranu spotřebitelů, kteří s těmi, o nichž publikují, nejsou v soutěžním vztahu a ani publikováním daných informací nesledují vlastní hospodářské nebo soutěžní cíle. Poškozený se tak proti případnému poškození pověsti může bránit ustanoveními občanského zákoníku, např. podle ustanovení na ochranu dobré pověsti.

Pokud jde o samotný soutěžní vztah, je vykládán v návaznosti na pojem soutěžitele z hlediska účelu ochrany proti nekalé soutěži relativně široce. Bude však vždy předmětem zjištění, protože pojem soutěžního vztahu není vymezen pomocí vztahu ke konkrétní osobě, nýbrž je jím zpravidla okruh těch, kteří mohou být dotčeni ve svých zájmech nejen jako subjekty, ale i jako objekty soutěže.

K otázce, kdy jde a kdy nejde o „jednání v hospodářské soutěži“ se vyjádřil nejvyšší soud takto: „ Pro úvahu, zda jednání konkrétního subjektu je jednáním v hospodářské soutěži (§ 44 odst.1 obch.zák.), není rozhodné, že jde o podnikatele, nýbrž to, zda šlo o jednání uskutečněné za účelem soutěžního záměru, a nikoliv záměru jiného.“²³

Posouzení otázky, zda jde o jednání v hospodářské soutěži, je nutné tedy v konkrétním případě posuzovat se zřetelem ke konkrétnímu případu, o nějž jde.

3.2.2. Dobré mravy soutěže

Dobré mravy soutěže jako druhá podmínka pro naplnění generální klauzule nekalé soutěže je stejně jako jednání v hospodářské soutěži pojem málo určitý. Patří do kategorie mimoprávních pojmů, které hodnotí konkrétní situaci podle obecně uznávaných pravidel slušnosti. Proto přesně definovat tento pojem nelze a záleží na uvážení soudu, který v konkrétním případě hodnotí zájmy a činy účastníků soutěžního vztahu.

K otázce dobrých mravů se vyjádřil Nejvyšší soud ČR takto: „ Pro zjištění, zda jednání žalovaného mohlo naplňovat obecnou skutkovou podstatu nekalé soutěže, je třeba zkoumat, zda byla splněna podmínka rozporu s dobrými mravy soutěže (nikoli rozporu s dobrými mravy obecně); protože jde o otázku právní, řeší ji soudy podle svého mravního a právního, zákonům odpovídajícího přesvědčení, nikoliv znalci.“²⁴

S tímto názorem soudu se ztotožňuji, neboť v dnešní společnosti, kde obecné morální chování stále více upadá, bychom měli snad i problém najít jednání v hospodářské soutěži, které by nebylo v rozporu s dobrými mravy.²⁵

Na tomto místě bych ještě zmínila dle mého názoru jedno zajímavé rozhodnutí Vrchního soudu v Praze, kde je stanoveno: „ Nic nebrání soutěžiteli, aby ve své reklamě

²³ Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 23.10.2003, sp.zn. 29 Odo 106/2001.

[Program]ASPI pro Windows verze 11, aktualizace z 1.2.2009 [použito dne 11.2.2009].

²⁴ Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 29.4.2008, sp.zn.32 Cdo 139/2008. In: *Judikatura-soudy ČR.* Právní rozhledy, 2008, č.20.s.750an.

²⁵ Například reklamní slogan „ Vychutnej svého kozla“ doprovázený obrazovým řešením výrazně erotického charakteru.

představil svůj produkt v co nejlepším světle, bude však obvykle porušením dobrých mravů soutěže využít k tomu srovnání s produktem konkrétního konkurenčního subjektu, a navíc jen v jednom či několika znacích ...²⁶

3.2.3. Způsobilost přivodit újmu jiným soutěžitelům nebo spotřebitelům

Způsobilost přivodit újmu jiným soutěžitelům nebo spotřebitelům je třetí podmínkou pro naplnění generální klauzule nekalé soutěže.

Pro vymezení způsobilosti přivodit újmu bych zde opět zmínila výše uvedené rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR, kde je stanoveno: „ Pouhé způsobení újmy soutěžiteli (nebo možnost způsobení takové újmy) ještě nevypovídá o nekalém charakteru soutěžního jednání. Jestliže je druhým působena hospodářská újma takovými prostředky, které jsou v hospodářském boji považovány za soutěžně slušné (to nevyklučuje určitou dávku soutěžní agresivity, soutěžní lstivosti), nelze z toho vyvozovat protiprávnost takového jednání. Pro kvalifikaci nekalé soutěže se vyžaduje pouhá způsobilost jednání přivodit újmu soutěžitelům nebo spotřebitelům, vznik újmy není nutný. Možnost, že jednomu nebo druhému z uvedených subjektů bude způsobena újma, musí být ovšem možností reálnou, nikoliv vyspekulovanou a velmi nepravděpodobnou. Zákon nijak neurčuje rozsah újmy...; újma (ať již hrozící, nebo skutečně existující) v zanedbatelném rozsahu vlastně újmou není.“²⁷

3.3. Vztah mezi právem na ochranu hospodářské soutěže a právem na ochranu proti nekalé soutěži.

Podstatou práva proti nekalé soutěži, které historicky vznikalo v rámci soukromého práva, je na rozdíl o práva na ochranu hospodářské soutěže konstrukce ochrany především soukromých zájmů proti nepatřičným jednáním ve vztazích mezi soutěžiteli. Zákaz nekalosoutěžního jednání postihuje svými účinky jen přímé aktéry takového jednání a zpravidla nemá širší dopad.

„ Právní úprava nekalé soutěže je svojí povahou soukromoprávní úprava ochrany hospodářské soutěže. Soukromoprávní povaha se projevuje jednak okruhem

²⁶ MACEK, Jirí. Rozhodnutí ve věcech obchodního jména a nekalé soutěže. Praha: C.H.Beck, 2000. 93s.

²⁷ Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 29.4.2008, sp.zn.32 Cdo 139/2008 In *Judikatura-soudy ČR.* Právní rozhledy, 2008, č.20. s.750an.

dotčených účastníků (tj. jiných soutěžitelů nebo spotřebitelů) a dále procesním postupem, pro nějž je charakteristická zásada dispozitivní.²⁸

Společným znakem obou těchto právních disciplín je ochrana soutěže a postih jednání, která jsou protisoutěžní. Rozděluje je ekonomický základ jejich vztahu, když první je převážně makroekonomický a koncentruje se na regulaci jednání směřujících ke strukturálním změnám, druhý je převážně mikroekonomický a zabývá se vztahy v rovině soukromoprávních zájmů. Z toho se také podává bezprostředně předmět poskytované právní ochrany a odtud vycházející rozdílná disciplinární povaha: veřejnoprávní u práva na ochranu soutěže, soukromoprávní u práva na ochranu proti nekalé soutěži, a jim odpovídající nástroje právního postihu.

Obě se však navzájem nevyklučují a v některých skutkových postatech se překrývají.

Povaha chráněných zájmů, dvojí samostatná právní úprava a v neposlední řadě i rozhodovací praxe soutěžního úřadu narýsovala mezi nimi dosti zřetelnou dělicí čáru.

Obě právní disciplíny se až do současné doby od sebe lišily svými mezinárodními aspekty. Právo na ochranu proti nekalé soutěži se zakládá na mnohostranné mezinárodní úmluvě na ochranu průmyslového vlastnictví, tzv. Pařížské unijní úmluvě²⁹. Naproti tomu, jak již bylo řečeno, se právo na ochranu soutěže mezinárodní úpravy dosud nedobralo.

V právu ES nebyla na úseku nekalé soutěže přijata jednotná úprava nadnárodní povahy, neboť směrnice ES přijaté k dílčím otázkám nekalé soutěže³⁰ mají pouze harmonizační povahu. Na rozdíl od nekalé soutěže tvoří soutěžní právo jeden ze základních pilířů EU, na nichž je postaven společný trh a je upraveno primárním právem.³¹

²⁸ Cit. HULVA, Tomáš. *Ochrana spotřebitele*. Praha: ASPI, 2005. 351 s.

²⁹ Srov. vyhl. Ministerstva zahraničních věcí č. 81/1985 Sb, kterou se mění a doplňuje vyhláška č. 64/1975 Sb., o Pařížské unijní úmluvě

³⁰ Např. Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2005/29/ES o nekalých obchodních praktikách

³¹ Soutěžní právo je v rámci EU upraveno primárním právem, a to v člancích 81 a 82 SES pro otázky kartelověprávní, a nařízením č. 139/2004 ES pro otázky kontroly koncentrací/ spojování podniků a soustavou prováděcích nařízení s výkladovými pravidly, která sice nejsou formálně závazná, ale pro svůj význam všeobecně uznávaná. Klíčový význam k aplikaci čl. 81 a 82 SES má nařízení č. 1/2003 ES, které změnilo dosavadní převážně administrativní přístup k posuzování nedovolených dohod od rozhodování o jejich platnosti ex ante na jejich ekonomičtější posuzování ex post a přineslo i nové nástroje k řešení otázek porušení soutěžních předpisů.

3.4.Ochrana obchodní firmy proti nekalé soutěži

Obchodní firma je v obchodním zákoníku chráněna na dvou místech a to jak v ust. § 12 ObchZ³², tak i v ustanoveních o nekalé soutěži, kdy specifickou ochranu tu poskytuje ustanovení § 47 ObchZ o vyvolání nebezpečí záměny.

Ochrana obchodní firmy na základě ustanovení o nekalé soutěži je relativní³³. Obchodní firma je chráněna nejen generální klauzulí, ale specifickou ochranu tu poskytuje ustanovení § 47 ObchZ o vyvolání nebezpečí záměny, které reprobuje také užití obchodní firmy po právu užívané jiným soutěžitelem, za předpokladu, že toto jednání je způsobilé vyvolat nebezpečí záměny s podnikem, obchodní firmou nebo zvláštním označením jiného soutěžitele. Jen podle tohoto ustanovení se lze domáhat také ochrany označení podniku, které není obchodní firmou. Právní prostředky jsou stejné jako v případě obchodní firmy.

Ochrana obchodní firmy lze uplatňovat za určitých okolností zároveň podle obou výše uvedených ustanovení, ale však nutné, aby žalobce tuto skutečnost v petitu uvedl, jinak soud rozhodne jen v rámci žalobního návrhu. Tak tomu bylo i v rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 28. ledna 2008 sp. zn. 32 Odo 1729/2006.³⁴

Soudní spor dvou společností s ručením omezeným se zdá být celkem jednoduchou záležitostí: žalobkyně „Halo, s.r.o.“ ve své žalobě požadovala, aby žalovaná společnost „HaloG. E. CZ, s.r.o.“ změnila obchodní firmu, neboť žalobkyně ji považuje za zaměnitelnou se svojí firmou podle § 10 ObchZ. Nutno ještě poznamenat, že žalobkyně vznikla v roce 1994, zatímco žalovaná vznikla až zápisem do obchodního rejstříku v roce 2005.

Žalobkyně nepožadovala ve své žalobě nic jiného, než aby žalovaná změnila svoji obchodní firmu - postupovala podle ustanovení § 12 ObchZ, které chrání firmu podnikatele tzv. absolutně, ač se mohla opírat také o ustanovení § 53 ObchZ

³² Právní prostředky ochrany obchodní firmy dle ust. § 12 ObchZ může využít každý, kdo byl dotčen ve svých právech neoprávněným užíváním firmy. Nevyžaduje se zde soutěžitelský vztah, na rozdíl od nekalosoutěžní ochrany. Postižený se může domáhat zdržení se protiprávního jednání a odstranění závadného stavu. Ochrana firmy dle výše uvedeného ustanovení je ochranou absolutní a spočívá v tom, že podnikatel, do jehož firemního práva bylo neoprávněně zasazeno, se může u soudu domáhat ochrany proti každému, kdo se takového jednání dopustil. Tato ochrana náleží tomu podnikateli, který firmu začal užívat po právu jako první. Také může požadovat vydání bezdůvodného obohacení a přiměřené zadostiučinění. Samozřejmě i náhradu škody. Také mu může být v případě úspěchu přiznáno právo na uveřejnění rozsudku na náklady toho, kdo v řízení neuspěl.

³³ Ochrany se lze domáhat jen vůči rušiteli, který svým nekalosoutěžním jednáním zasáhl do práv k obchodní firmě.

³⁴ Večerková, Věra. Obchodní firma a nekalá soutěž.[Použito dne 10.2.2009] Dostupný z: <http://www.law.muni.cz/edicni/dp08/files/pdf/obchod/vecerkova.pdf>

s poukazem na nekalou soutěž žalované, příp. o příslušná ustanovení zákona o ochranných známkách, neboť má slovo „Halo“ (dále jen „H“) chráněno jako ochrannou známkou. Dále je třeba poukázat na to, že žalobkyně mohla vedle tzv. odstraňovací žaloby využít rovněž žaloby na přiměřené zadostiučinění, příp. na náhradu škodu, pokud by jí jednáním žalované určitá škoda vznikla.

Soud prvního stupně rozhodl tak, že uložil žalované povinnost změnit svoji obchodní firmu „H. G. E. CZ, s. r. o.“, tak, aby neobsahovala slovo H.

Odvolační soud potvrdil rozsudek soudu prvního stupně, pouze k závěru soudu prvního stupně, že žalovaná zasáhla do práv žalobkyně nekalou soutěží, neboť naplnila podmínky obecné skutkové podstaty nekalé soutěže podle § 44 odst. 1 ObchZ i speciální skutkové podstaty podle ustanovení § 47 písm. a) ObchZ, konstatoval odvolací soud, že pokud z tohoto pohledu soud prvního stupně posuzoval uplatněný nárok žalobkyně, pak překročil rámec žaloby, a zároveň vyslovil závěry důkazně nepodložené, když vůbec nezkoumal možnou existenci soutěžního vztahu. Totéž se týká závěru soudu prvního stupně, že žalovaná porušila práva žalobkyně k její ochranné známce, pokud se žalobkyně nedomáhala ochrany svých práv k ochranné známce.

Podle názoru obou soudů je ve firmě žalované dominantním prvkem slovo H., zatímco slova G. E. jsou výrazy obecné, které rozlišovací schopnost nemají a není podstatné, že jde o výrazy anglické a nikoli české. Dominantnost prvku H. je podle závěru odvolacího soudu dána také tím, že jde o prvek fantazijní a svým způsobem neobvyklý a že je ve firmě žalované umístěn na prvním místě, což vede k tomu, že právě tato část firmy žalované je pro zákazníky nejsnáze zapamatovatelná.

Dovolací soud odmítl usnesením dovolání žalované, neboť zásadní právní význam dovoláním napadeného rozsudku odvolacího soudu neshledal. Z odůvodnění rozhodnutí vyplývá, že se NS ČR ztotožňuje s názory obou soudů, že jednáním žalované došlo k porušení práva žalobkyně k obchodní firmě podle § 10 odst. 1 ObchZ. Dochází tu k překrývání s právem nekalé soutěže, avšak ochrana poskytovaná ustanoveními § 8 až 12 ObchZ je ochranou absolutní a týká se tedy všech vztahů bez ohledu na to, zda mají soutěžní povahu či nikoliv.

Dle dovolacího soudu oba soudy správně posoudily věc tak, že zaměnitelnost obchodní firmy žalované s obchodní firmou žalobkyně spočívá v tom, že slovo H. představuje ve firemním kmeni žalované dominantní, silný prvek. Vzhledem k tomu, že ve výše uvedených rozhodnutích bylo často použito výrazu „průměrný spotřebitel“ nebo také slovní spojení „celkový dojem, který vzniká u průměrného zákazníka“, se

dovolací soud vyjádřil také k výkladu těchto spojení a to takto: „Ve výkladu tzv. průměrného spotřebitele se i Česká judikatura v poslední době „pohnula“ kupředu. Není již na něho nahlíženo jako na bezbranného neinformovaného zákazníka, resp. jedince, jemuž je třeba vždy a za všech okolností poskytnout ochranu před silným podnikatelem. Ochrana spotřebitele před nekalou soutěží je nyní zakotvena v evropské směrnici o nekalých obchodních praktikách³⁵. Pro stanovení typické reakce průměrného spotřebitele v konkrétním případě budou muset vnitrostátní soudy a orgány vycházet z vlastního úsudku, s přihlédnutím k judikatuře Soudního dvora.“³⁶

Evropský soudní dvůr vymezil průměrného spotřebitele nejprve ve věci Koninklijke Philips Electronics NV proti Remington Consumer Products Ltd³⁷ a pak i ve věci Sociétés des produits Nestlé SA proti Mars UK³⁸ tak, že průměrný spotřebitel je „běžně informovaný, přiměřeně pozorný a obezřetný“.

Nejvyšší soud ČR ve svém rozhodnutí č.32 Odo 229/2006, ze dne 30.5.2007³⁹ a také v rozhodnutí č.32 Cdo 466/2007, ze dne 23.10.2008⁴⁰ se k otázce průměrného spotřebitele shodně vyjádřil tak, že u dnešního tzv. průměrného spotřebitele má být míra jeho pozornosti posuzována přísněji než dříve, tj. nestačí již „povrchní či zběžná míra pozornosti“, ale tzv. průměrný spotřebitel musí mít „rozumnou míru pozornosti a opatrnosti“.

3.5.Ochrana spotřebitele

České právo bylo postaveno na dvojkolejnosti spotřebitelské ochrany. Základním předpisem na ochranu spotřebitele se stal zákon č.634/1992 Sb., o ochraně

³⁵ Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2005/29/ES ze dne 11. května 2005, o nekalých obchodních praktikách vůči spotřebitelům na vnitřním trhu. Ve své preambuli směrnice uvádí, že je vhodné chránit před nekalými obchodními praktikami všechny spotřebitele. Uvedená směrnice, v souladu se zásadou proporcionality a pro zajištění účinné ochrany v ní obsažené, vychází z pojmu průměrného spotřebitele, který má dostatek informací a je v rozumné míře pozorný a opatrný, s ohledem na sociální, kulturní a jazykové faktory, jak je vykládán Soudním dvorem. Pojem průměrného spotřebitele není statistickým pojmem.

³⁶ Večerková, Věra. Obchodní firma a nekalá soutěž [citováno 10.2.2009]. Dostupný z: <http://www.law.muni.cz/edicni/dp08/files/pdf/obchod/vecerkova.pdf>

³⁷ Rozsudek ESD ze dne 18.6.2002.Věc C-299/99. Koninklijke Philips Electronics NV proti Remington Consumer Products Ltd. [Program]ASPI pro Windows verze 11, aktualizace z 8.2.2009 [použito dne 10.2.2009]

³⁸ Rozsudek ESD ze dne 7.7.2005.Věc C-353/03.Sociétés des produits Nestlé SA proti Mars UK Ltd[Program]ASPI pro Windows verze 8.0, aktualizace z 8.2.2009 [použito dne 10.2.2009]

³⁹ Rozsudek NS ČR ze dne 30.5.2007. č. 32 Odo 229/2006.[Program]ASPI pro Windows verze 11, aktualizace z 8.2.2009 [použito dne 10.2.2009]

⁴⁰ Rozsudek NS ČR ze dne 23.10.2008. č.32 Cdo 466/2007. [Program]ASPI pro Windows verze 11, aktualizace z 8.2.2009 [použito dne 10.2.2009]

spotřebitele, v platném znění (dále jen Ochr.Spotř.), který jakožto norma veřejného práva chránil svými prostředky, tj. dozorem a pokutami.

Transpozice směrnice č.29/2005 ES do českého právního řádu, provedená zákonem č.36/2008 Sb., rozšířila spotřebitelskou ochranu na postih nekalých obchodních praktik. Směrnice důsledně odlišuje úpravu nekalých obchodních praktik zaměřených na spotřebitele od úpravy srovnávací reklamy zaměřené na ochranu obchodníků⁴¹.

Dvojkolejnost úpravy ochrany spotřebitele a ochrany proti nekalé soutěži tedy zůstává stále zachována.

3.6. Trestněprávní ochrana soutěžních práv

Trestněprávní ochrana soutěžních práv je obsažena hlavně v ust. §149 TrZ, který upravuje trestný čin „nekalá soutěž“, ale je nutné také zmínit ust. § 127 TrZ, který upravuje trestný čin „ porušování závazných pravidel hospodářského styku“.

„ Ustanovení § 149 tr.zák.o trestném činu nekalé soutěže je trestněprávní norma s blanketní dispozicí, která odkazuje na předpisy upravující soutěž v hospodářském styku, jimiž se rozumí ustanovení § 44 až 52 obch.zák.“⁴²

Dle ust. § 149 trestního zákona (dále jen TrZ) se trestného činu nekalé soutěže dopustí ten, kdo jednáním, které je v rozporu s předpisy upravujícími soutěž v hospodářském styku nebo se zvyklostmi soutěže, poškodí dobrou pověst nebo ohrozí chod nebo rozvoj podniku soutěžitele.⁴³ Objektem⁴⁴ tohoto trestného činu je zájem na řádném průběhu hospodářské soutěže v obchodních vztazích. Objektivní stránka⁴⁵ záleží v tom, že pachatel v rozporu s předpisy upravujícími soutěž v hospodářském styku nebo se zvyklostmi soutěže poškodí dobrou pověst nebo ohrozí chod nebo rozvoj podniku soutěžitele. Pachatelem⁴⁶ může být kdokoliv a co se týče subjektivní stránky⁴⁷, tak se vyžaduje úmysl.

⁴¹ Směrnice se do obchodního zákoníku promítla do ust. §50a o srovnávací reklamě. V blízké budoucnosti by se v obchodním zákoníku měla objevit i ochrana obchodníků proti klamavé reklamě na základě Směrnice č.114/2006 ES, která zatím ale nebyla do českého právního řádu promítnuta.

⁴² Cit.JELÍNKE,Jiří, a kol. *Trestní právo hmotné, obecná část, zvláštní část*. Praha:Linde Praha,a.s.,2008.509s.

⁴³ Viz. Ust. § 149 zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, v platném znění.

⁴⁴ Objekt trestného činu je zpravidla definován jako společenské vztahy, zájmy a hodnoty chráněné trestním zákonem. Viz JELÍNKE,Jiří, a kol. *Trestní právo hmotné, obecná část, zvláštní část*. Praha:Linde Praha,a.s.,2008.149s.

⁴⁵ Objektivní stránku trestného činu lze charakterizovat jako způsob spáchání trestného činu a jeho následky. Tamtéž,s.158.

⁴⁶ Pachatelem trestného činu je odpovědná fyzická osoba, která svým jednáním naplnila všechny znaky

„Nekalé soutěžní jednání upravené v § 44 až 52 obch.zák.může být podle okolností také trestným činem porušování závazných pravidel hospodářského styku podle § 127 tr.zák.(srov.č.23/99 Sb.rozh.tr.).“⁴⁸ Objektem je v tomto případě ochrana hospodářského styku mezi podnikatelskými subjekty, přičemž ochrana je poskytována závazným pravidlům, jímž je hospodářský styk podřízen. Objektivní stránka spočívá v tom, že pachatel poruší závažným způsobem pravidla hospodářského styku stanovená obecně závazným právním předpisem. Pachatelem tohoto trestného činu může být kdokoliv, ale z povahy věci plyne, že jím může být jen ten, pro koho jsou pravidla hospodářského styku závazná a kdo je za dodržování takových pravidel odpovědný. Subjektivní stránka je založena na úmyslu, a to úmyslu orientovanému k tomu, aby pachatel opatřil sobě nebo jinému ve značném rozsahu⁴⁹ neoprávněné výhody.

3.7. Ochrana práv k duševnímu vlastnictví a práv vyplývajících ze zákona o regulaci reklamy

Existuje celá řada veřejnoprávních předpisů např. zákon o regulaci reklamy⁵⁰, zákon o rozhlasovém a televizním vysílání⁵¹, zákon o elektronických komunikacích⁵², o ochranných známkách⁵³, průmyslových vzorech⁵⁴ apod., jejichž porušení může naplnit jednu ze skutkových podstat nekalé soutěže a tím není vyloučen souběh soukromoprávní ochrany podle obchodního zákoníku a veřejnoprávní ochrany dle výše uvedených předpisů.

Zákon č.40/1995 Sb., o regulaci reklamy, v platném znění, je významným veřejnoprávním předpisem, jehož sankce mohou být v souběhu s nekalosoutěžní odpovědností. V této souvislosti bych upozornila i na možnou ochranu před reklamou advokátů, která je regulována stavovskými předpisy a sankcionována bývá většinou na základě provedeného kárného řízení před kárnou komisí advokátní komory, nelze však

trestného činu. Tamtéž, s.180.

⁴⁷ Subjektivní stránka obsahuje soubor znaků, které charakterizují psychiku pachatele ve vztahu k trestnému činu. Tamtéž, s.207.

⁴⁸ Cit.JELÍNKE, Jiří, a kol. *Trestní zákon a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. Praha:Linde Praha, a.s., 2005.155s.

⁴⁹ Značný rozsah lze vymezit na základě ust. § 89 odst.11 TrZ, a to pomocí značné škody, tj. nejméně 500 000,-Kč.

⁵⁰ Zákon č.40/1995 Sb., o regulaci reklamy, v platném znění

⁵¹ Zákon č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, v platném znění

⁵² Zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích, v platném znění

⁵³ Zákon č. 441/2003 Sb., o ochranných známkách, v platném znění

⁵⁴ Zákon č.207/2000 Sb., o ochraně průmyslových vzorů, v platném znění

vyloučit souběh se soukromoprávní odpovědností za nekalosoutěžní jednání minimálně podle generální klauzule § 44 odst.1 ObchZ.

Ochrana poskytována na základě předpisů upravujících práva k duševnímu vlastnictví⁵⁵ a předpisů na ochranu soutěže, ať jde o ustanovení o nekalé soutěži nebo předpisy na ochranu hospodářské soutěže, je poskytována podle své specifické sféry působnosti, neboť nejde o vztah obecné a zvláštní normy.

3.9. Úprava nekalé soutěže v německém, rakouském, španělském a švýcarském právu

„ Způsob, kterým se německý zákonodárce rozhodl upravit právo proti nekalé soutěži, se na první pohled liší od způsobu úpravy české. Německý právní řád totiž obsahuje samostatný zákon, který upravuje pouze nekalou soutěž, je to tzv. Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb (zákon proti nekalé soutěži) vom 3.Juli 2004.“⁵⁶ Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb (dále jen „UWG“)⁵⁷ obsahuje relativně ucelenou úpravu nekalé soutěže. Výslovně se zabývá jak soukromoprávními (§ 8-12), tak i veřejnoprávními nároky (§16-19) z nekalosoutěžního jednání. Tím bych přirovnala „UWG“ ke zrušenému zákonu o nekalé soutěži z roku 1927, který byl zrušen k 1.1.1950, kdy ochrana proti nekalé soutěži přešla do nového občanského zákoníku. Rozsah nároků uvedených v „UWG“ je velmi široký, tedy upravuje klasický zdržovací a odstraňovací nárok⁵⁸, nárok na náhradu škody⁵⁹, nárok na odčerpání zisku⁶⁰ a uveřejnění rozsudku⁶¹. Nekalosoutěžní jednání může být postihnuto i na veřejnoprávní úrovni, tj.peněžitými tresty a tresty odnětí svobody.⁶² „ Chybějící nárok na informace byl doplněn právní teorií a praxí coby nesamostatný nárok, podpůrný pro vyčíslení nároku na náhradu škody.“⁶³ Tento nárok bych srovnala s nárokem uplatňovaným dle

⁵⁵ „Duševní vlastnictví“(intellectual properte) lze pojímat jako právní a ekonomickou abstrakci, která je tvořena souhrnem různých objektivně (tj.smysly vnímatelně) vyjádřených ideálů (tj.nehmotných) předmětů, které nejsou ani věcmi v právním smyslu, ani právy, nýbrž jako nehmotné majetkové hodnoty jsou způsobilé být samostatnými předměty právních a ekonomických vztahů.“ Cit. TELEČ, I.: Tvůrčí práva duševního vlastnictví. In: SLOVÁKOVÁ, Zuzana. *Průmyslové vlastnictví*. Praha: LexisNexis CZ s.r.o., 2006. 12.s.

⁵⁶ Cit. KUBÁČ, Radovan. *Právní úprava nekalé soutěže se zaměřením na klamavou a srovnávací reklamu v Německu, Rakousku a na Slovensku a porovnání s úpravou českou*. Právní rozhledy, 2006, č.16.

⁵⁷ Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb.[Použito dne 10.1.2009]. Dostupný z: <http://transparent/gesetze/uwg.html>.

⁵⁸ § 8 UWG „Beseitigung und Unterlassung“

⁵⁹ § 9 UWG „Schadensersatz“

⁶⁰ § 10 UWG „Gewinnabschöpfung“

⁶¹ § 12 UWG „Anspruchdurchsetzung, Veröffentlichungsbefugnis, Streitwertminderung“

⁶² § 16-19 UWG „Strafvorschriften“

⁶³ Cit. SLOVÁKOVÁ, Zuzana a MacGregor PELIKÁNOVÁ, Radka. *Promlčení nároků z nekalé soutěže*

ust. § 3 zákona č. 221/2006 Sb., zákon o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví⁶⁴, který lze ale uplatnit jen při vymáhání práv z průmyslového vlastnictví a ne obecně při ochraně všech práv proti nekalosoutěžnímu jednání, jak je tomu v německé právní úpravě. „Předběžné opatření lze obdržet na základě § 935 a 940 soukromoprávního procesního řádu, der Zivilprozessordnung (ZPO).“⁶⁵

Obdobně, jako tomu je i v právním řádu německém, obsahuje také rakouské právo samostatný zákon, který komplexně upravuje všechny otázky práva proti nekalé soutěži.⁶⁶

„Shoda s německým zákonem proti nekalé soutěži se ale týká jen názvu, protože jinak se oba předpisy liší. Rakouský UWG spíše koresponduje se starým německým UWG, který byl nahrazen současnou právní úpravou tak, aby lépe splňoval požadavky evropské harmonizace. Z hlediska německého práva se tedy rakouský UWG může zdát být řešením již překonaným.“⁶⁷

Stejně jako v Německu a Rakousku i ve Švýcarsku a Španělsku je nekalá soutěž upravena v samostatném zákonu, proto jistě stojí se zamyslet nad otázkou, zda úprava nekalé soutěže v českém právním řádu je „ideální“, zda by nemělo de lege ferenda dojít opět k úpravě této specifické oblasti v samostatném zákoně, jak tomu bylo i zákonem o nekalé soutěži z roku 1927. Odpověď legislativy na tuto otázku může být připomenutí návrhu nového občanského zákoníku⁶⁸, kde má být nekalá soutěž upravena, a tedy opětovný návrat úpravy nekalé soutěže do samostatné zákonné úpravy v nejbližších letech jistě nelze čekat. Dle mého názoru vzhledem k malému rozsahu úpravy nekalé soutěže⁶⁹ a také z hlediska komplexního propojení s mnoha soukromoprávními i veřejnoprávními předpisy, by bylo jistě obtížné tuto úpravu sesumarizovat do jednoho předpisu jako tomu bylo v zákonu č. 111/1927 Sb.z. a n. a současná právní úprava mi připadá dostatečná, tak proč „zbytečně“ do ní zasahovat.

ve světle české a vybraných zahraničních právních úprav. Právní rozhledy, 2009, č. 1.

⁶⁴ Jedná se o nárok osoby oprávněné vymáhat práva z průmyslového vlastnictví požadovat informaci o původu a distribučních sítí zboží či služeb, kterými je porušováno právo a to vůči třetím osobám uvedeným v tomto zákoně.

⁶⁵ Cit. SLOVÁKOVÁ, Zuzana a MacGregor PELIKÁNOVÁ, Radka. *Promlčení nároků z nekalé soutěže ve světle české a vybraných zahraničních právních úprav.* Právní rozhledy, 2009, č. 1.

⁶⁶ Viz. *Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb.* [Použito dne 15.1.2009]. Dostupné z: http://www.psp.cz/eknih/1920ns/ps/tisky/t4406_00.htm.

⁶⁷ Cit. KUBÁČ, Radovan. *Právní úprava nekalé soutěže se zaměřením na klamavou a srovnávací reklamu v Německu, Rakousku a na Slovensku a porovnání s úpravou českou.* Právní rozhledy, 2006, č. 16.

⁶⁸ Viz. *Návrh nového občanského zákoníku.* [použito dne 30.1.2009]. Dostupné z: <http://portal.justice.cz/ms/ms.aspx?j=33&o=23&k=381&d=40461>.

⁶⁹ Ust. § 41-54 ObchZ

4. NEKALÉ OBCHODNÍ PRAKTIKY

4.1.Úvod

Stejně jako v jiných členských státech byla právní úprava týkající se nekalých obchodních praktik⁷⁰ roztržštěná a vykazovala i značné rozdíly, které mohly vést k výraznému narušení hospodářské soutěže a překážkám řádného fungování vnitřního trhu.

Proto dne 11.5.2005 byla přijata směrnice Evropského parlamentu a Rady č.2005/29/ES o nekalých obchodních praktikách vůči spotřebitelům na vnitřním trhu, jejímž základním cílem⁷¹ je harmonizace právních předpisů členských států týkajících se obchodních praktik poškozujících ekonomické zájmy spotřebitelů.⁷² Směrnice byla do českého právního řádu implementována zákonem č.36/2008 Sb.⁷³

Tato směrnice přímo chrání ekonomické zájmy spotřebitele před nekalými obchodními praktikami vůči spotřebitelům, tím také nepřímo chrání oprávněné podniky před soutěžiteli, kteří nedodržují pravidla této směrnice, a zaručuje korektní hospodářskou soutěž.

Český právní řád také původně zakotvoval zákaz některých praktik, které ve smyslu výše uvedené směrnice lze považovat za nekalé. Jako příklad lze uvést ust. § 8 zákona č.634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, jehož obsahem je zákaz klamání spotřebitele uváděním nepravdivých, nedoložených, neúplných, nepřesných, nejasných, dvojsmyslných nebo přehnaných údajů nebo zamlčením údajů o skutečných vlastnostech výrobků nebo služeb či úrovni nákupních podmínek.

⁷⁰ Obchodní praktika se vztahuje k činnostem souvisejícím s propagací, prodejem nebo dodáním produktu spotřebitelům. Týká se jakéhokoli jednání, opomenutí, chování, prohlášení nebo obchodní komunikace včetně reklamy a uvedení na trh, které provádí obchodník. Pokud je nekalá, znamená to, že je považována za nepřijatelnou pro spotřebitele, a to podle stanovených kritérií. Viz *Směrnice o nekalých obchodních praktikách*. [Použito dne 1.2.2009] Dostupné z: http://ec.europa.eu/consumers/cons_int/safe_shop/fair_bus_pract/ucp_cs.pdf

⁷¹ Směrnice si klade také za cíl vyjasnit práva spotřebitelů a zjednodušit přeshraniční obchod. Společná pravidla a zásady poskytnou spotřebitelům stejnou ochranu před nekalými praktikami a ničemnými obchodníky, ať už nakupují v jejich místním obchodě, nebo prostřednictvím internetové stránky v zahraničí. Viz *Směrnice o nekalých obchodních praktikách*. [Použito dne 1.2.2009] Dostupné z: http://ec.europa.eu/consumers/cons_int/safe_shop/fair_bus_pract/ucp_cs.pdf

⁷² Pozn. Směrnice zavazuje členské státy k přijetí a zveřejnění právních a správních předpisů nezbytných pro dosažení souladu s touto směrnicí nejpozději do 12.června 2007 s tím, že tyto předpisy budou používány od 12.prosince 2007.

⁷³ Zákon č.36/2008Sb., ze dne 17.ledna 2008, kterým se mění zákon o ochraně spotřebitele, z.o regulaci reklamy, z.o provozování rozhlasového a televizního vysílání a obchodní zákoník. Účinnost od:12.2.2008.

„ Tato rámcová regulace nekalých obchodních praktik se vyznačuje jednotnými a úplnými standardy a dále se v ní zvýrazňuje zásada jednotného popisu pravidel poctivé konkurence s nachýlením na stranu ochrany spotřebitelů. Efektem takové regulace má být průhlednost ustanovení dovolených hranic obchodních podnikatelských praktik vůči spotřebitelům v rámci nákupu a prodeje zboží.⁷⁴

Mám za to, že přijetím předmětné směrnice by měla být odstraněna řada neshod mezi členskými státy, neboť provedením této směrnice by mělo dojít k harmonizaci v oblasti nekalých soutěžních praktik. Na druhé straně tato směrnice řeší jen částečně ochranu proti nekalým obchodním praktikám, neboť se hlavně zaměřuje na spotřebitele a pro samotné soutěžitele tato ochrana se může jevit jako nedostačující.⁷⁵

4.2. Členění směrnice

Směrnici bych rozdělila na šest částí, tj. preambuli⁷⁶, obecná ustanovení, generální klauzuli, specifické formy nekalé soutěže, závěrečná ustanovení a přílohy⁷⁷. Rozebírat jednotlivá ustanovení si nekladu za cíl, ale rozeberu jen ustanovení, která považuji za nutné zmínit.

Jako přínos této směrnice bych zmínila článek 1., kde jsou definovány základní pojmy. Řadu z nich do této chvíle náš právní řád buď vůbec nedefinoval⁷⁸, či definoval, ale jen pro účely a potřeby určitých zákonů. Tím mám na mysli definici spotřebitele, která do přijetí směrnice byla obsažena jen v zákonu č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele⁷⁹ a tato definice byla užita pouze a jen pro potřeby a účely tohoto zákona. Touto směrnici by se nám tedy do oblasti obchodního práva mohla dostat nová

⁷⁴ Viz STEFANICKY, Robert. *Nieuczciwe praktyki handlowe w świetle prawodawstwa Unii Europejskiej-dyrektywa 2005/29/WE*. Warszawa: Difin, 2007. 33-34 s. ISBN 978-83-7251-732-6.

⁷⁵ Promítnutí směrnice do obchodního zákoníku lze považovat jen za „kosmetickou“ změnu, neboť se promítnula jen do ust. § 50a ObchZ. Promítnutím směrnice zákonem 36/2008 Sb. do právního řádu se však tak nestalo a „průměrný spotřebitel“ je definován judikaturou.

⁷⁶ „Preambule směrnice o nekalých obchodních praktikách je poměrně dlouhá a ve 25 odstavcích vymezuje důvody, kvůli kterým byla vytvořena. Tím poskytuje obecný rámec pro argumentaci praktiků, kteří jejím prostřednictvím mohou podpořit svá tvrzení, jež by se jinak opírala „pouze“ o ustanovení generální klauzule.“ Cit. z: Hülle, Tomáš. *Co nového nám přináší směrnice 2005/29/ES[1] o nekalých obchodních praktikách vůči spotřebitelům na vnitřním trhu do úpravy nekalé soutěže v ČR?* [Použito dne 5.2.2009]. Dostupné z: <http://www.ipravnik.cz/cz/clanky/default.aspx>

⁷⁷ Důležitá je hlavně příloha č. 1, kde jsou vymezeny nekalé obchodní praktiky, které jsou za všech okolností považovány za nekalé, tzv. černá listina.

⁷⁸ Např. „obchodní praktiky vůči spotřebiteli“, „držitel kodexu“, ...

⁷⁹ § 2 odst. 1 Ochr. Spotř.: Spotřebitelem se rozumí fyzická nebo právnická osoba, která nakupuje výrobky nebo užívá služby za jiným účelem než pro podnikání s těmito výrobky nebo službami.

definice spotřebitele⁸⁰, která by měla být odlišná od definice obsažené v zákoně o ochraně spotřebitele.

Další důležitou částí směrnice je ustanovení o specifických formách nekalé soutěže⁸¹, tj. směrnice zavedla dva nejběžnější typy nekalých obchodních praktik, tj. klamavé obchodní praktiky a agresivní obchodní praktiky⁸². Regulace agresivních obchodních praktik je na úrovni EU novinkou. Společné pro obě specifické formy nekalé soutěže je to, že musí být subsumovány pod generální klauzuli, jinak by se nedalo hovořit o nekalosoutěžním jednání.

Nedílnou součástí směrnice je i příloha, v níž je obsažen taxativní výčet takových praktik, které jsou za všech okolností považovány ve všech členských státech za nekalé⁸³. Tyto praktiky jsou sepsány v tzv. „černé listině“ nekalých praktik. Seznam těchto praktik může být upravován pouze na úrovni EU revizí směrnice. Otázkou zůstává, proč směrnice o nekalých obchodních praktikách potřebuje výše uvedený úzký seznam specifických forem nekalé soutěže, když tyto skutkové podstaty by se daly zachytit v „černé listině“? Při zamyšlení nad touto otázkou je třeba ale se směrnicí „souhlasit“, neboť nelze zcela vyčerpávajícím způsobem určit, které praktiky jsou za všech okolností nekalé, a také, pokud je zjednodušeno dokazování a není potřeba žádného posouzení jednotlivých případů podle ostatních ustanovení směrnice, roste ochrana spotřebitele, a tím nepřímo i poctivého soutěžitele.

4.3.Promítnutí směrnice č.2005/29 ES do obchodního zákoníku

Zákonem č.36/2008 Sb.,došlo ke změně obchodního zákoníku⁸⁴ a to v ust. § 50a odst.2, kdy se na konci textu písmene a) doplnila slova „, nebo neužívá klamavé obchodní praktiky podle zvláštního právního předpisu“. Tímto právním předpisem je

⁸⁰ Pro účely směrnice se spotřebitelem myslí fyzická osoba, jež v obchodních praktikách spadajících do oblasti působnosti této směrnice jedná za účelem, který nelze považovat za provozování jejího obchodu, živnosti nebo řemesla anebo výkonu jejího svobodného povolání.

⁸¹ Kapitola 2 Směrnice 2005/29/ES

⁸² Praktika je považována za agresivní, pokud je výrazně zhoršena svobodná volba nebo chování průměrného spotřebitele. Směrnice obsahuje seznam kritérií, která mají pomáhat při rozhodování o tom, zda obchodní praktika používá obtěžování, donucování včetně použití fyzické síly nebo nepatřičné ovlivňování. „Nepatřičným ovlivňováním“ se rozumí „využívání pozice síly vůči spotřebiteli k vytváření nátlaku, a to i bez použití fyzické síly nebo hrozby jejího použití, způsobem, který významně omezuje schopnost spotřebitele učinit informované rozhodnutí.“ Viz *Směrnice o nekalých obchodních praktikách*. [Použito dne 1.2.2009] Dostupné z:

http://ec.europa.eu/consumers/cons_int/safe_shop/fair_bus_pract/ucp_cs.pdf

⁸³ Nekalou obchodní praktikou uvedenou na tzv.černé listině je např. tvrzení, že produkty usnadní výhru ve hrách založených na náhodě.

⁸⁴ § 50a odst.2 písm.a) ObchZ, v platném znění: Srovnávací reklama je přípustná, jen pokud není klamavá, nebo neužívá klamavé obchodní praktiky podle zvláštního právního předpisu.

zákon č. 634/1992, o ochraně spotřebitele, v platném znění, který doplnil dosavadní strohé vyjádření zákazu klamavosti. „V podstatě toto znění vyjadřuje dosavadní praxi přípustných srovnání; srovnávací reklama se převážně pokládá za přípustnou, jestliže údaje v ní byly pravdivé a jejich pravdivost byla ověřitelná.“⁸⁵

Dále došlo ke změně ust. § 50a odst. 2, kdy písm. c)⁸⁶ nově zní: „c) objektivně srovnává jeden nebo více základních znaků daného zboží nebo služeb, které jsou pro ně důležité, ověřitelné a charakteristické, mezi nimiž může být i cena,“.⁸⁷ Toto ustanovení nyní podrobněji specifikuje znaky, jimiž má být zajištěna objektivita srovnání výrobků nebo služeb. Omezení na základní znaky, které jsou pro dané výrobky nebo služby důležité, ověřitelné a reprezentativní, má význam především z hlediska podřazení daného jednání pod ust. § 50a ObchZ při dokazování případného sporu. „Pokud podnikatel bude toliko v reklamě obecně tvrdit, že jeho výrobek je ve srovnání s jiným konkurenčním výrobkem lepší nebo výhodnější, nebude se moci dovolat dovolenosti takového srovnání, neuvede-li ve své reklamě konkrétní srovnávané znaky. Takových znaků může být více, ale postačí i jeden, jestliže splňuje zmíněný postulát objektivit a spravedlnosti.“⁸⁸ Není vyloučeno, aby srovnávaným znakem byla i cena.

Jak jsem již výše uvedla, směrnici se sice podařilo unifikovat úpravu nekalé soutěže, ale především jen v oblasti ochrany spotřebitele a ochrana obchodníků není stále v rámci společenství zcela jednotná.⁸⁹ Tedy přínos směrnice z pohledu soutěžitele se alespoň z mé strany jeví jako nedostačující a do budoucna bude třeba tuto oblast ještě harmonizovat.

⁸⁵ Cit. MUNKOVÁ, Jindřiška. *Právo proti nekalé soutěži, komentář, 3. vydání*. Praha: C.H. Beck, 2008. 96s.

⁸⁶ § 50a odst. 2 písm. c) ObchZ, v platném znění: Srovnávací reklama je přípustná, jen pokud objektivně srovnává jeden nebo více základních znaků daného zboží nebo služeb, které jsou pro ně důležité, ověřitelné a charakteristické, mezi nimiž může být i cena.

⁸⁷ Cit. Ust. § 50a odst. 2, písm. c) ObchZ, v platném znění

⁸⁸ Cit. MUNKOVÁ, Jindřiška. *Právo proti nekalé soutěži, komentář, 3. vydání*. Praha: C.H. Beck, 2008. 96s.

⁸⁹ To například neplatí v promítnutí směrnice č. 84/450 EHS, o klamavé a srovnávací reklamě, která byla změněna směrnicí č. 97/55/ES.

5. PRÁVNÍ PROSTŘEDKY OCHRANY PROTI NEKALÉ SOUTĚŽI

5.1. Ochrana soukromoprávní

5.1.1. Ochrana proti zásahu do pokojného stavu

Jedná se o mimosoudní prostředek ochrany proti nekalé soutěži, který je upraven v ust. § 5 občanského zákoníku (dále jen ObčZ). Tuto ochranu poskytují správní orgány, které nezkoumají právní otázky, tj. zda skutečně došlo k zásahu do cizího subjektivního občanského práva, zda se tak stalo protiprávně či po právu⁹⁰ atd., ale jejich úkolem je poskytnout ve zkráceném řízení právní ochranu před zřejmým zásahem do posledního pokojného stavu, a tedy faktického stavu a tak zabezpečit mezi dotčenými osobami pořádek a klid.

Ochrana práv na základě tohoto prostředku v oblasti nekalé soutěže nebude dle mého názoru ale asi moc častá, neboť si jen těžko lze představit, jak bude správní orgán zasahovat proti klamavé či srovnávací reklamě běžící na televizních obrazovkách či proti zásahům do práv k obchodní firmě. Lze si možná tak jen představit tuto ochranu proti nekalé soutěži např. při zásahu do pokojného stavu, který se vztahuje k určitým věcem (zejména nemovitým), resp. zásahy do pokojného stavu, jimiž je narušován veřejný pořádek.⁹¹ Proto si myslím, že praktičtější a také používanější jsou svépomocná opatření proti nekalé soutěži dle ust. § 6 ObčZ.

5.1.2. Svépomoc

Nekalé soutěži by mělo být zabráněno již v jejím počátku, proto se k rychlému potírání nekalé soutěže v určité míře uplatňuje historicky původní prostředek k prosazování práva, jímž je tzv. svépomoc. Obecná úprava svépomoci se nachází v ust. § 6 ObčZ. Pro oprávněnost svépomoci musí být ale splněny základní podmínky stanovené ve výše uvedeném ustanovení, tj. musí jít o neoprávněný zásah, právo je neoprávněným zásahem bezprostředně ohroženo, svépomoc musí být provedena přiměřeným způsobem a v neposlední řadě může vykonat svépomoc jen ohrožený.⁹²

⁹⁰ To znamená, že správní orgán neřeší spor o právo.

⁹¹ Např. „ Provozovatel restaurace umístoval své venkovní stolečky a židle na sousední pozemek, který náležel provozovateli konkurenční restaurace, aniž to dlouhodobě naráželo na odpor vlastníka. Pokud by vlastník onoho sousedního pozemku náhle začal přemísťovat toto restaurační zařízení, jednalo by se o zřejmý zásah do pokojného stavu, byť tento stav neměl oporu v právu.“ Cit. z: ELIÁŠ, Karel, a kol. *Kurs obchodního práva: Obecná část, Soutěžní právo*. Praha: C.H. Beck, 2007. 381 s.

⁹² Srov. JEHLIČKA, a kol. *Občanský zákoník, komentář, 7. vydání*. Praha: C.H. Beck, 2002. s. 53, 54.

Dle mého názoru ale účelnost svépomocných opatření má také svoji stinnou stránku a tou je velká možnost vzniku tzv. „excesu“⁹³, neboť ten, kdo uplatňuje svépomoc se stane soudcem ve své věci a musí rozhodnout zda jde či nejde o neoprávněný zásah. Speciálně v oblasti nekalé soutěže považuji za velmi složité správně zhodnotit, zda bylo či nebylo neoprávněně zasaženo do mých práv.⁹⁴

Svépomocná opatření proti nekalé soutěži se mohou uskutečnit i v režimu ust. § 418 odst.2 ObčZ o nutné obraně, kde je stanoveno, že za škodu neodpovídá ten, kdo ji způsobil v nutné obraně⁹⁵ proti hrozícímu nebo trvajícím útokům. Jsem toho názoru, že ve věcech nekalé soutěže se toto ustanovení opět moc často uplatňovat nebude, lze si ale představit jeho uplatnění například v situacích, za nichž svépomoc bude spočívat ve fyzickém bránění určitým aktivitám soutěžitele.⁹⁶

Na závěr k této podkapitole bych jen dodala, že je nutné svépomoc používat jako ochranu proti nekalé soutěži a ne jako maskovanou nekalou soutěž samotnou, ač praxe je jistě jiná.

5.1.3. Předběžná opatření ve sporech z nekalé soutěže

Úprava nekalé soutěže v ČR neobsahuje zvláštní ustanovení o předběžném opatření, proto se uplatní obecná ust. § 74 an.o.s.ř., tj. předběžná opatření před zahájením řízení a ust. § 102 o.s.ř., tj. předběžná opatření po zahájení řízení.

⁹³ Exces lze definovat jako vybočení z mezí svépomoci a tím by se svépomoc stala neoprávněnou.

⁹⁴ Např., Subjekt A si nechal registrovat jako ochrannou známku určité označení; toto označení již dříve dlouhodobě užíval (byť jako označení neregistrované) subjekt B, pro nějž se stalo příznačným a z tohoto důvodu mu zakládalo právní ochranu. Subjekt A se pak obrátil dopisem na obchodní podniky, prokázal se dosud neregistrovanou přihláškou ochranné známky, uváděl, že subjekt B se dopouští nekalé soutěže tím, že porušuje jeho práva z této ochranné známky. Vyzýval obchodní podniky, aby od subjektu B neodebíraly předmětné zboží. Některé z obchodních podniků vyhověly takové protiprávní výzvě k bojkotu. Subjekt B podal proti subjektu A žalobu pro nekalou soutěž, které soud vyhověl.“ Cit.z: ELIÁŠ, Karel, a kol.*Kurs obchodního práva:Obecná část,Soutěžní právo*.Praha:C.H.Beck,2007.381s.

⁹⁵ „Zákonnými předpoklady k tomu, aby jednání někoho mohlo být označeno jako jednání v nutné obraně, je hrozící nebo trvajícím útok, přiměřenost obrany povaze a nebezpečí útoku a protiprávnost hrozícího útoku. Útok musí být veden ze strany fyzické nebo právnické osoby; nemůže tedy jít např. o útok ze strany zvířete. Útok musí začít a trvat. O nutnou obranu nejde, je-li dán zřejmý nepoměr mezi útokem a obranou;...“ Cit.z: JEHLIČKA, a kol. *Občanský zákoník, komentář, 7.vydání*. Praha:C.H.Beck,2002.464s.

⁹⁶ Např., Neoprávněnému umístění plakátů se soutěžitel může bránit tím, že fyzicky chrání svou výletovou plochu. Pokud by při této příležitosti poškodil cizí plakát, povinnost k náhradě škody by nevznikla. Jestliže by zlomil lepičovi ruku, šlo by zřejmě o exces, o jednání nepřiměřené povaze a nebezpečnosti útoku.“ Cit.z: ELIÁŠ, Karel, a kol.*Kurs obchodního práva:Obecná část,Soutěžní právo*.Praha:C.H.Beck,2007.382s.

V úvahu přichází zejména ust. § 76 odst. 1 písm. f) o.s.ř., podle kterého může být účastníku předběžným opatřením uloženo, aby něco vykonal, něčeho se zdržel nebo něco snašel.

„Návrhy na vydání předběžných opatření⁹⁷ bývají uplatňovány ve většině sporů z nekalé soutěže a slouží nejen k okamžité zábraně sporného jednání, ale i k „testování“ procesních vyhlídek v řízení ve věci samé.“⁹⁸

Již ustálená rozhodovací praxe soudů rozhodujících o předběžném opatření ve věcech nekalé soutěže je vyjádřena v rozhodnutí Vrchního soudu v Praze R 3 Cmo 1446/94⁹⁹, kde je mimo jiné uvedeno: „Podle § 74 an. o.s.ř. soud může využít prostředku předběžného opatření, je-li třeba, aby zatímně byly upraveny poměry účastníků¹⁰⁰. Je nepochybné, že tohoto prostředku může soud využít v těch případech, kdy hrozí nebezpečí z prodlení¹⁰¹, zejména k zamezení vzniku škody či jiné újmy, popř. k jejímu rozšiřování. Zda jde o takový případ, přenechává zákon k úvaze soudu v rámci zkoumání podmínek pro vydání předběžného opatření¹⁰². Pokud se však soud rozhodne použít tohoto prostředku¹⁰³, musí mít rozhodné skutečnosti osvědčeny¹⁰⁴. K charakteru

⁹⁷ Pozn. O návrhu na předběžné opatření musí být rozhodnuto bezodkladně, nejpozději do 7 dnů poté, co byl podán. Návrh na předběžné opatření který neobsahuje všechny náležitosti nebo který je nesrozumitelný nebo neurčitý, předseda senátu odmítne, jestliže pro tyto nedostatky nelze pokračovat v řízení; v tomto případě se nepoužije ust. § 43 OSŘ o opravě nebo doplnění podání, které neobsahuje všechny stanovené náležitosti nebo které je nesrozumitelné nebo neurčité.

⁹⁸ Viz. PABJANOVÁ, Kamila. *Právní prostředky ochrany proti nekalé soutěži podle obchodního zákoníku*. Právní fórum, 2006, č. 2.

⁹⁹ Rozsudek Vrchního soudu v Praze, sp.zn. R 3 Cmo 1446/94. [Program]ASPI pro Windows verze 11, aktualizace z 8.2.2009 [použito dne 8.2.2009]

¹⁰⁰ Pozn. Posouzení, zda je dána potřeba zatímní úpravy poměrů účastníků, závisí na okolnostech konkrétního případu. Předběžné opatření nelze vydat tam, kde by šlo o úpravu faktických (a nikoli právních) vztahů mezi účastníky, a zpravidla ani ne tam, kde by nešlo o úpravu předběžnou, ale ve svých důsledcích konečnou. Viz. BUREŠ, Jaroslav, a kol. *Občanský soudní řád-komentář, I.díl, 7. vydání*. Praha: C.H.Beck, 2006. 287s.

¹⁰¹ O tom, kdy lze či nelze hovořit o nebezpečí z prodlení se vyjádřil i vrchní soud a to takto: Pokud stav poměrů účastníků v době rozhodování o předběžném opatření je pouze pokračováním stavu, jež již delší dobu trvá (např. jeden rok), nelze dovozovat nebezpečí z prodlení. Žalobce nemůže mít s ohledem na časovou prodlevu mezi tvrzeným porušením a podáním návrhu naléhavý zájem na zásahu soudu, neboť nejde o řešení situace, které by nesneslo odkladu, a postačuje posouzení věci až v rámci řádného řízení. Není tak naplněna jedna z podmínek pro vydání navrženého předběžného opatření. Viz rozhodnutí Vrchního soudu v Praze, sp.zn. R 3 Cmo 227/98 [Program]ASPI pro Windows verze 11, aktualizace z 1.2.2009 [použito dne 10.2.2009].

¹⁰² „Pokud žalobce dlouhodobě strpěl jím tvrzený zásah žalovaných do svých práv, nelze nyní nebezpečí z prodlení dovozovat a nebude tak dána podmínka nezbytnosti zatímně poměry účastníků předběžným opatřením upravit.“ Cit. z: Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze, sp.zn. R 3 Cmo 227/98. In: MACEK, Jiří. *Rozhodnutí ve věcech obchodního jména a nekalé soutěže*. Praha: C.H.Beck, 2000. 286s.

¹⁰³ Soud rozhoduje o vydání předběžného opatření usnesením a lhůta k plnění počíná běžet od doručení usnesení. Uplynutím lhůty k plnění je rozhodnutí vykonatelné. Není proto zapotřebí navrhopat vykonatelnost tohoto usnesení bez ohledu na podané odvolání.

¹⁰⁴ „Je věcí navrhovatele, aby doložil podmínky pro vydání předběžného opatření podle § 74 a násl. OSŘ, v tomto stadiu řízení soud dokazování neprovádí.“ Cit. z: Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze, sp.zn. R 3 Cmo 143/94. In: MACEK, Jiří.

předběžného opatření tedy náleží mj. i jeho dočasnost; jde o prozatímní řešení vztahů účastníků předcházející budoucímu konečnému rozhodnutí ve věci a vycházející ještě z nikoliv prokázaného porušení či ohrožení jeho práv a právem chráněných zájmů, stejně tak musí být přiměřená i případná újma vzniklá z předběžného opatření dotčenému účastníkovi. V úvahu musí vzít soud při rozhodování o předběžném opatření i možnost uvedení poměrů účastníků ve stav, který tu byl před vydáním předběžného opatření.“

Nařízení předběžného opatření je spojeno s rizikem pro jeho navrhovatele. Zaniklo-li totiž nebo bylo-li zrušeno předběžné opatření z jiného důvodu, než proto, že návrhu ve věci samé bylo vyhověno, nebo proto, že právo navrhovatele bylo uspokojeno, je navrhovatel povinen nahradit škodu a jinou újmu tomu, komu předběžným opatřením vznikly.

5.1.4. Nárok na zdržení se jednání nekalé soutěže

K právním prostředkům, které mají zabránit především tomu, aby nekalé soutěžní jednání dále probíhalo, patří právě žaloba na zdržení se nekalosoutěžního jednání. Doktorka Munková se v komentáři ObchZ ke zdržovacímu nároku vyjádřila takto: „Zpravidla se uvádí, že zdržovací nároky mají preventivní povahu, protože směřují proti pokračování v nekalosoutěžním jednání¹⁰⁵. Proto je nelze požadovat tehdy, jestliže rušitel se již reprobvaného jednání nedopouští a jeho opakování v budoucnosti nehrozí.“¹⁰⁶ Dle mého názoru nárok na zdržení se jednání nekalé soutěže směřuje nejen proti jednání, které trvá, ale i proti jednání, které konkrétně hrozí a to na základě ust. § 53 ObchZ, kde je stanoveno: „Osoby, jejichž práva byla nekalou soutěží porušena nebo ohrožena, mohou...“. Tohoto názoru je i Vrchní soud v Praze, který ve svém rozhodnutí¹⁰⁷ uvedl: „Příkaz zdržet se určitého jednání, v sobě obsahuje určení, že dané jednání je jednáním nekalosoutěžním a příkaz zdržet se jej, směřující do budoucnosti. Proto musí být splněn předpoklad, že by k takovému jednání v budoucnosti došlo nebo zřejmě mohlo dojít. To je v případě, že jde o soustavné jednání, jehož další trvání hrozí, ale také v případě, že jednání nekalé soutěže podle okolností a stavu věci v době rozhodování hrozí, tj. je důvodná obava, že k němu dojde,

Rozhodnutí ve věcech obchodního jména a nekalé soutěže. Praha: C.H.Beck, 2000. 93s.

¹⁰⁵ Např. Uveřejňování nevhodné reklamy v novinách.

¹⁰⁶ Cit. ŠTENGLOVÁ, Ivana, a kol. *Obchodní zákoník, komentář. 11. vydání*. Praha: C.H.Beck, 2006. 181s.

¹⁰⁷ Ciz. z Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze, sp.zn.R 3 Cmo 135/95. In: MACEK, Jiří. *Rozhodnutí ve věcech obchodního jména a nekalé soutěže*. Praha: C.H.Beck, 2000. 253s.

i když nepůjde o soustavné jednání. Hrozba nekalosoutěžního jednání musí dostatečně vyplývat z okolností případu, resp. musí být dostatečně osvědčena.“

5.1.5. Odstranění závadného stavu

Jedná se o specifický prostředek ochrany proti nekalosoutěžnímu jednání. Na rozdíl od nároku na zdržení se nekalosoutěžního jednání, směřuje tento nárok do minulosti, protože se týká odstranění zdroje účinků, které již nastaly¹⁰⁸.

Jako příklad nároku na odstranění závadného lze uvést rozhodnutí soudu¹⁰⁹, ve kterém bylo rušiteli uloženo, aby změnil své obchodní jméno tak, aby neobsahoval určité slovo (slovní spojení) a aby podal návrh na zápis této změny do obchodního rejstříku, popřípadě i rozhodnutí nejvyššího soudu, kde bylo stanoveno: „Je v souladu s nárokem na zdržení se jednání nekalé soutěže a na odstranění závadného stavu návrh oprávněného, aby povinný byl zavázán zastavit další rozšiřování závadného letáku a zlikvidovat dosud nepoužité letáky ve stanovené lhůtě.“¹¹⁰

5.1.6. Ochrana nehmotných hodnot

Nekalá soutěž se často dotýká nehmotných hodnot soutěžitele¹¹¹ a zprostředkovaně i jeho hmotných zájmů. Újmu na dotčených nehmotných hodnotách lze reparovat především v nehmotné podobě. Taková satisfakce může spočívat již ve zjištění soudu, že žalovaná strana se dopustila jednání nekalé soutěže. V úvahu pak přichází veřejná i neveřejná omluva. Zde je ale nutné se zamyslet nad účinky omluvy, která by měla být uskutečněna až po nějaké době, kdy se například na zlehčující výrok v médiích již zapomnělo, či žalovaná strana by se měla omlouvat v době, kdy již se po dlouhou dobu nekalosoutěžního jednání nedopouští. Tím by se účinky omluvy jistě minuly svého cíle¹¹² a proto k obvyklejším satisfakčním nástrojům v právu proti nekalé soutěži bych zařadila satisfakci v penězích.¹¹³ Samozřejmě tím není vyloučena ani

¹⁰⁸ Např. Odvolání nepravdivých tvrzení, která byla zaslána v dopisech zákazníkům soutěžitele.

¹⁰⁹ SJ 2/2001 s.97. In: ŠTENGLOVÁ, Ivana, a kol. *Obchodní zákoník, komentář. 11. vydání*. Praha: C.H. Beck, 2006. 184s.

¹¹⁰ Cit. Rozhodnutí Nejvyššího soudu v Brně, sp.zn. 3 Cmo 204/92. [Program]ASPI pro Windows verze 11, aktualizace z 1.2.2009 [použito dne 10.2.2009]

¹¹¹ Např. pověst soutěžitele, jeho jedinečnost, rozlišovací způsobilost jeho označení, apodl.

¹¹² Dle mého názoru je cílem veřejné omluvy např. veřejné odsouzení, navrácení dobré pověsti v širší veřejnosti, ..

¹¹³ Pozn. Určení její výše záleží na úvaze soudu; horní hranice však často bývá dána návrhem žalující strany.

kombinace peněžitého a nepeněžitého zadostiučinění. Podmínkou je, aby v úhrnu bylo dosaženo zadostiučinění přiměřeného. Formu si volí žalobce.¹¹⁴

5.1.7. Náhrada škody

Jedná se o nejobecnější kompenzační a sankční instrument soukromého práva. Pro nároky na náhradu škody jsou rozhodná ustanovení § 757 ve spojitosti s ust. § 373 ObchZ, a to bez ohledu na to, zda se náhrady škody domáhá podnikatel, nebo jiný účastník hospodářské soutěže, např. spotřebitel. Je nutné upozornit zejména na to, že nárok na náhradu škody není totožný s nárokem na odstranění závadného stavu, jak by se mohlo zdát, nýbrž je pouze důsledkem porušení práva a existence závadného stavu.

„Uplatňování nároku na náhradu škody z nekalé soutěže je v současné české právní praxi nepříliš obvyklé (a také jen výjimečně úspěšné). Většinou se totiž – vzhledem ke složitosti tržní situace – obtížně dokazuje, že škoda vznikla v příčinné souvislosti s nekalou soutěží. Ještě hůře se dokazuje příčinná souvislost mezi nekalou soutěží a určitým rozsahem škody, kterou měla způsobit. Praxe si pomáhá tím, že i hmotné škody prezentuje jako případ újmy nehmotné a domáhá se přiměřeného zadostiučinění v penězích. Příhodnější by bylo ovšem takové zákonné řešení, jež by umožňovalo soudu, aby ve věcech nekalé soutěže rozhodl o vzniku škody a její výši na základě volné úvahy.“¹¹⁵

Podle mého názoru nelze připustit, aby si cestou požadavku na zaplacení přiměřeného zadostiučinění oprávněný řešil jemu vzniklou hmotnou újmu. A co se týče výše uvedeného názoru Karla Eliáše na určení výše hmotné škody úvahou soudu, tak s ním nemohu souhlasit. Nehmotnou újmu svojí povahou nelze vyčíslit, proto ani nelze její výši dokazovat, a tedy záleží na úvaze soudu, jaká bude konečná výše peněžní satisfakce¹¹⁶. Na rozdíl od nehmotné újmy, hmotnou újmu lze určit, i když v oblasti práva nekalé soutěže často velmi obtížně, a proto by soud měl rozhodovat na základě předložených důkazů o vzniku hmotné škody. Důkazní břemeno obecně na žalobci, jisté ulehčení spočívá ve zmírněném institutu přenesení důkazního břemene. Tento institut se ale týká jen spotřebitelů a uplatní se jen při rozhodnutí o tom, zda byla škoda způsobena

¹¹⁴ Rozsudek Vrchního soudu v Praze, sp.zn.R 3 Cmo 684/95.In: MACEK,J.:Rozhodnutí ve věcech obchodního jména a nekalé soutěže.Praha:C.H.Beck,2000.s.256-260.In: PABJANOVÁ, Kamila. *Právní prostředky ochrany proti nekalé soutěži podle obchodního zákoníku*.Právní fórum, 2006,č.2.

¹¹⁵ Cit. ELIÁŠ, Karel, a kol.*Kurs obchodního práva: Obecná část,Soutěžní právo*.Praha:C.H.Beck,2007.389s.

¹¹⁶ Soud však nemůže přiznat víc, než je požadováno v žalobě.

jednáním v nekalé soutěži.¹¹⁷ Toto ustanovení neshledávám jako zrovna jako nejlepší, neboť si umím představit řadu „věčně nespokojených spotřebitelů“, kteří tímto mohou mnoha soutěžitelům „znepříjemnit život“, na druhou stranu ale nepopírám, že v dnešní „dravé“ společnosti je potřeba spotřebitele jako slabší stranu proti nekalosoutěžnímu chování chránit.

5.1.8. Bezdůvodné obohacení

Dle ust. § 53 ObchZ se mohou subjekty dotčené nekalou soutěží domáhat též nároku na vydání bezdůvodného obohacení¹¹⁸, tím samozřejmě není dotčena nárok na náhradu škody. Bližší úprava tohoto institutu v obchodním zákoníku není, proto se uplatní dle ust. § 1 odst. 2 ObchZ úprava v zákoníku občanském, tj. ust. § 451 ObčZ.

Pro přiznání bezdůvodného obohacení¹¹⁹ platí tedy ust. § 451 a n. ObčZ, a to přesto, že v nich není obsaženo jako specifický důvod jednání nekalé soutěže. K podřazení nekalosoutěžních případů pod „majetkový prospěch získaný z nepoctivých zdrojů“ je třeba dospět výkladem.

Při interpretaci pojmu „nepoctivé zdroje“ může však nastat problém, zvláště pokud tomuto pojmu budeme přikládat morální obsah a pokud se bude jednat o soutěž objektivně nekalou. Dle názoru Petra Hajna je nutné „nepoctivé zdroje“ vykládat obdobně jako dobré mravy soutěže, tzn. opustit při interpretaci obecná morální nahlížení na věci. Nepoctivé zdroje bychom měly chápat jako synonymum pro „právem nedovolené“ zdroje.¹²⁰ S tímto názorem se zcela ztotožňuji, neboť jak již bylo výše řečeno, je jednou z podmínek nekalosoutěžního jednání rozpor s dobrými mravy, a to s dobrými mravy soutěže, čímž bylo morální chování v soutěžních vztazích postaveno do jiné roviny, než běžné morální chování, a proto i výklad pojmu „nepoctivé zdroje“ by měl být vykládán ve stejné rovině, jako dobré mravy soutěže.

¹¹⁷ Ust. § 54 odst. 2 ObchZ

¹¹⁸ Bezdůvodné obohacení může například spočívat v obohacení se tím, že jako soutěžitel využijí cizího výrokového designu nebo cizího označení a tím uspoří náklady, které by jinak musela vynaložit na jejich autorskou tvorbu.

¹¹⁹ § 451 odst. 2 ObčZ: Bezdůvodným obohacením je majetkový prospěch získaný plněním bez právního důvodu, plněním z neplatného právního úkonu nebo plněním z právního důvodu, který odpadl, jakož i majetkový prospěch získaný z nepoctivých zdrojů.

¹²⁰ HAJN, Petr. Soutěžní chování a právo proti nekalé soutěži. Brno: Masarykova univerzita, 2000, str. 24R. In: PABJANOVÁ, Kamila. *Právní prostředky ochrany proti nekalé soutěži podle obchodního zákoníku*. Právní fórum, 2006, č. 2.

5.1.9. Právo na uveřejnění rozsudku

Ve věcech ochrany práv porušených nebo ohrožených nekalým soutěžním jednáním a ve věcech ochrany práv spotřebitelů může soud ve výroku přiznat úspěšnému účastníku právo uveřejnit rozsudek na náklady neúspěšného účastníka. Význam tohoto opatření je jak informační, tak satisfakční.

Nejde o nárok, který by mohl být samostatně uplatněn¹²¹, i když plní funkci podobnou té, jakou má imateriální forma přiměřeného zadostiučinění. Úprava uveřejnění rozsudku ve sporech z nekalé soutěže se opírá o ust. § 155 odst. 4 o.s.ř.¹²². Toto právo lze přiznat jen na návrh žalobce a jen tehdy, pokud to odůvodňují okolnosti případu a soud nemusí toto právo přiznat. Důvody pro nepřiznání tohoto práva zákon neuvádí. Dále je nutné zdůraznit, že soud musí stanovit bližší okolnosti uveřejnění rozsudku, aby nezavdal příčinu k dalším sporům.

Pokud má zveřejnění rozsudku plnit svůj účel, pak obvykle nestačí publikace pouhého výroku rozhodnutí. Obecně řečeno, publikace rozhodnutí má nesporně význam sankce, jež i mnohdy po časovém odstupu může přispět k narovnání těch soutěžních vztahů, jejichž narušení bylo předmětem řízení, rovněž ale i určité satisfakce pro úspěšného účastníka řízení. Má však význam i výchovný. Proto tedy pouhá publikace výroku rozhodnutí postrádá smysl tohoto prostředku ochrany.¹²³ S tímto názorem vrchního soudu se zcela ztotožňuji.

5.2. Ochrana „veřejnoprávní“

I když v ust. § 53 ObchZ je taxativní výčet „právních prostředků ochrany proti nekalé soutěži“, není tím vyloučeno použití právních prostředků „jiných“. Tím mám na mysli veřejnoprávní sankce proti různým projevům nekalé soutěže, jak vyplývají z trestního zákoníku¹²⁴ i správních předpisů¹²⁵, zejména těch, jež regulují reklamu a různé její projevy.

¹²¹ „Požadavek zveřejnění rozsudku není samostatně uplatnitelným nárokem v řízení a jako takový nepodléhá poplatkové povinnosti.“ Cit. z Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze, sp.zn. R 3 Cmo 289/96. In: MACEK, Jiří. Rozhodnutí ve věcech obchodního jména a nekalé soutěže. Praha: C.H.Beck, 2000. 265s.

¹²² V ust. § 155 odst. 4 o.s.ř. je stanoveno: „Ve věcech ochrany práv porušených nebo ohrožených nekalým soutěžním jednáním a ve věcech ochrany práv spotřebitelů může soud účastníkovi, jehož žalobě vyhověl, přiznat na jeho návrh ve výroku rozsudku právo rozsudek uveřejnit na náklady neúspěšného účastníka; podle okolností případu soud stanoví též rozsah a způsob uveřejnění.“

¹²³ Srov. Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze, sp.zn. R 3 Cmo 1031/95. In: MACEK, Jiří. Rozhodnutí ve věcech obchodního jména a nekalé soutěže. Praha: C.H.Beck, 2000. s. 115, 116.

¹²⁴ Např. dle ust. § 149 TrZ bude ten, kdo jednáním, které je v rozporu s předpisy upravujícími soutěž

Za veřejnoprávní prostředky ochrany lze většinou považovat peněžité sankce, různé zákazy, či různá omezení, v úvahu přicházejí také příslušné sankce za trestné činy.

5.3. „Dohoda“

K rychlé likvidaci konfliktů ohledně nekalé soutěže slouží i dohoda mezi soutěžiteli. V Německu je např. rozšířen postup, při němž advokát strany dotčené nekalou soutěží se obrací na nekalého soutěžitele s varovným dopisem, v němž uvede i argumenty na jejichž základě by soud napadené počínání shledal s vysokou pravděpodobností závadným. Hrozící spor pak často končí narovnáním, na jehož základě se nekalý soutěžitel zaváže (pod sankcí v podobě smluvní pokuty), že skoncuje s určitým jednáním a že druhé straně uhradí i náklady na uvedený zásah advokáta. V ojedinělých případech dochází k uplatnění podobného postupu i v ČR, byť nemá výslovnou oporu v právním řádu.¹²⁶ Tento institut považuji za velmi přínosný, zejména v soutěžních věcech, kdy posouzení zda došlo či nedošlo k nekalé soutěži je často velmi subjektivní, strany by se tedy nejprve měly prokazatelně pokusit o domluvu a až v nejkrajnějším případě se obrátit na soud, neboť toto právo jim samozřejmě nemůže být odepřeno.¹²⁷

5.4. Nekalosoutěžní ochrana práv k duševnímu vlastnictví

„Do rámce právního instrumentaria vymáhání práv k duševnímu vlastnictví náleží také ochrana proti nekalé soutěži. Zpravidla se totiž do těchto práv zasahuje se soutěžním záměrem a tu je pak aplikace soutěžních předpisů zcela na místě, ba dokonce se v některých případech překrývá se specifickou ochranou jednotlivých druhů průmyslových práv.“¹²⁸

Ochranu práv k průmyslovému vlastnictví je zajištěna nejen generální klauzulí nekalé soutěže, ale i například skutkovou podstatou „klamavého označování zboží a

v hospodářském styku nebo se zvyklostmi soutěže, poškodí dobrou pověst nebo ohrozí chod nebo rozvoj podniku soutěžitele, potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo peněžitým trestem nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty.

¹²⁵ Např. dle ust. § 33 odst. 1 písm. b) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích se přestupku se dopustí ten, kdo neoprávněně užíval obchodní firmu nebo jakékoli značení zaměnitelné s obchodní firmou nebo označením příznačným pro jiného podnikatele a dle odstavce druhého mu lze uložit pokutu až do výše 15 000,-Kč.

¹²⁶ ELIÁŠ, Karel, a kol. *Kurs obchodního práva: Obecná část, Soutěžní právo*. Praha: C.H. Beck, 2007., 383s.

¹²⁷ Čl. 36 ústavního zákona č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod.

¹²⁸ MUNKOVÁ, Jindřiška, a kol. *Prosazování práv z duševního vlastnictví. Učební texty, I. díl, Sešit 1*. ELSO group: 2007.

služeb“ podle ust. § 46 ObchZ a skutkovou podstatou „ vyvolání nebezpečí záměny“ dle ust. § 47 ObchZ.

Aby bylo možné uplatnit nekalosoutěžní ochranu, musí být porušení daného průmyslového práva vyvoláno jednáním v hospodářské soutěži, které je v rozporu s dobrými mravy soutěže a způsobí přivodit újmu soutěžitelům nebo spotřebitelům, tj. musí být naplněny minimálně všechny znaky generální klauzule nekalé soutěže¹²⁹.

Nekalosoutěžní jednání jsou civilní delikty, koncipované jako delikty ohrožovací, což znamená, že z nenáležitého jednání konkrétní škoda či újma ještě vzniknou nemusela, ale stačí, že hrozí její vznik.

Ze skutkových podstat „ klamavé označení zboží a služeb“ a „ vyvolání nebezpečí záměny“ je patrné, že jejich prostřednictvím lze rovněž uplatnit nároky vyplývající z porušení práv k průmyslovému vlastnictví a práv na označení, tyto nároky jsou obsahově shodné s těmi, které lze uplatnit v řízení o porušení průmyslových práv podle zákona č. 221/2006 Sb., o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví. Navíc dle zákona o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví může osoba oprávněná¹³⁰ požadovat vůči třetí osobě¹³¹, která za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu držela zboží porušující právo, informaci o původu a distribučních sítí zboží či služeb, kterými je porušováno právo. Je však otázkou, zda lze hovořit jen o právu oprávněné osoby, či o „ prostředku ochrany“. Spíš bych se ale klonila k tomu, že se jedná o specifické právo na informace, na základě kterého může oprávněná osoba lépe uplatnit samotné „ prostředky ochrany“. Tento nárok lze například srovnat s německou právní úpravou, kde právo na informaci, jako nesamostatný prostředek zajišťující větší ochranu proti nekalosoutěžním vztahům, není sice upraveno v zákoně, ale je doplněno právní teorií a praxí, jako podpůrný prostředek pro vyčíslení nároku na náhradu škody.¹³²

¹²⁹ Ust. § 44 odst. 1 ObchZ.

¹³⁰ Osoba oprávněná vymáhat práva z průmyslového vlastnictví dle ust. § 2 zákona č. 221/2006 Sb., o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví.

¹³¹ Toto právo lze žádat jen vůči třetím osobám taxativně uvedeným v ust. § 3 zákona č. 221/2006 Sb., o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví.

¹³² Srov. SLOVÁKOVÁ, Zuzana a MacGregor PELIKÁNOVÁ, Radka. *Promlčení nároků z nekalé soutěže ve světle české a vybraných zahraničních právních úprav*. Právní rozhledy, 2009, č. 1.

6.OCHRANA HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE

6.1. Úvod

Soutěžní právo, jak české, tak komunitární, je principiálně koncipováno jako univerzální.¹³³ tj. uplatní se ve všech oblastech hospodářské činnosti, včetně sektorů podléhajících specifické regulaci, např. problematika energetiky, telekomunikací apod. Představuje jednu z nejvýznamnějších plošných intervencí státu do ekonomiky a jeho existence je většinou přijímána jako nezbytná nutnost a ultima ratio napomáhající udržení rovnováhy mezi navzájem si konkurujícími zájmy jednotlivých soutěžitelů a spotřebitelů, v prostředí tržní ekonomiky. Svoji roli plní soutěžní právo stanovením systému podmínek, ať už pozitivních či negativních, jejichž prostřednictvím vymezuje žádoucí a nežádoucí formy chování soutěžitelů v hospodářské soutěži a reprobovaným formám takového chování¹³⁴ se snaží předcházet, případně je sankcionovat.

Je nutné rozlišovat právo na ochranu soutěže a právo proti nekalé soutěži. Hlavním rozlišujícím prvkem je účel obou právních úprav, kdy potírání nekalosoutěžních praktik předpokládá existenci soutěžního prostředí a je zaměřeno zejména na dodržování poctivosti soutěže, tedy její kvality. Na rozdíl od toho ustanovení kartelové právo se zaměřuje na ochranu samotné existence soutěžního prostředí, proto se často hovoří i o existenční ochraně konkurence.

Zatímco zájem na kvalitě existující soutěže, tj. na jejím poctivém průběhu, je v zásadě soukromým zájmem soutěžitele, považuje se zájem na samotné existenci soutěže za zájem veřejný, který má zajištěnou ochranu prostředky práva veřejného.

„Rozlišování na „soukromoprávní“ (právo proti nekalé soutěži) a „veřejnoprávní“ (právo kartelové, protimonopolní) větev soutěžního práva je konvenční a vžitá.“ Obě úpravy se však zčásti prolínají, podmiňují a funkčně doplňují.“¹³⁵

6.2. Cíl práva na ochranu hospodářské soutěže

Soutěžní právo nechrání funkce soutěže¹³⁶, ale tím, že chrání existenci soutěže, přispívá k tomu, že funkce soutěže se naplní.

¹³³ Pozn. tj. uplatní se ve všech oblastech hospodářské činnosti, včetně sektorů podléhajících specifické regulaci, např. problematika energetiky, telekomunikací apod.

¹³⁴ Reprobovanými formami chování mám na mysli uzavírání dohod narušujících hospodářskou soutěž, zneužívání dominantního postavení a spojování podniků v rozporu se soutěžním právem.

¹³⁵ Cit. ELIÁŠ, Karel, a kol. *Kurs obchodního práva: Obecná část, Soutěžní právo*. Praha: C.H.Beck, 2007. 404s.

¹³⁶ Pozn. Mezi významné funkce hospodářské soutěže se obvykle řadí a) funkce hospodářské (f. řídicí a

Cílem práva na ochranu hospodářské soutěže je tedy vytváření zábran proti omezování soutěže¹³⁷. Omezování soutěže bez možnosti právního postihu a nápravy by totiž zvyšovalo možnost omezovatele dosáhnout jeho ekonomických cílů na úkor ostatních soutěžitelů, ale i na úkor funkčnosti ekonomického řádu založeného na svobodné soutěži.

Dle názoru Vítězslava Šemory společenská role soutěžního práva však nespočívá jen v ochraně hospodářské soutěže, ač je tato úloha bezpochybně stěžejní, ale rovněž nepřímo, zprostředkovaně poskytuje ochranu zájmům určitých skupin fyzických a právnických osob, zejména soutěžitelům a spotřebitelům.¹³⁸ S tímto názorem se ztotožňuji, ale jen bych upřesnila, že si nemyslím, že lze kartelové právo¹³⁹ chápat jako nástroj ochrany zájmů konkrétních soutěžitelů, neboť jejich zájmy jsou chráněny pouze zprostředkovaně potlačováním protisoutěžních praktik konkurentů, které narušují nebo mohou narušit soutěžní prostředí a tím i poškodit konkrétní subjekt.

6.3. Soutěžní politika

Funkce kartelového práva není hodnotící nebo poznávací, ale instrumentální, tj. je nástrojem k prosazování cílů konkrétní hospodářské politiky a vyjádřením postoje, který daná společnost zaujímá.

Soutěžní politika předpokládá pevný právní rámec, který poskytne transparentní pravidla, včetně sankcí pro posuzování podmínek svobodné hospodářské soutěže.

Státní soutěžní politika se vlivem různých faktorů vždy pohybuje mezi určitým počtem možných politických strategií. Můžeme rozlišovat základní čtyři, a to rezignační přístup, strukturální přístup, regulační přístup a vlastnický přístup. Tyto přístupy se liší podle přístupu státu k regulaci či neregulaci tržní moci a případně do jaké míry má být tržní moc regulována, či neregulována.

pořádková, motivační čili výkonová a funkce rozdělovací), b) funkce společenskopolitické.
¹³⁷ Soutěž může být omezena jak zcela legitimním výkonem vlastních práv, tak i v důsledku nedovolených praktik. O omezení soutěže má právně smysl hovořit jen ve spojení s právně nedovoleným zužováním rozhodovacího prostoru konkurentů. Proto je přesnější hovořit o nedovoleném omezování svobody soutěže a nikoliv omezování soutěže. Hospodářská soutěž jako nezbytný předpoklad pro fungování tržně orientované ekonomiky má dva velké nepřátele, a to jak na jedné straně přílišnou svobodu a nedostatek jakékoli regulace, tak i na druhé straně přílišnou regulaci a omezení podnikatelské svobody.

¹³⁸ Viz. ŠEMORA, Vítězslav. *Nad zneužitím dominantního postavení*. Právní rozhledy, 2006, č. 20.

¹³⁹ Kartelové právo je souborem právních norem zaměřených na existenční ochranu hospodářské soutěže formou anonymního kontrolního a řídicího mechanismu.

6.4. Vymezení základních pojmů

V této podkapitole se budu zabývat dvěma základními pojmy soutěžního práva, tj. pojmem „soutěžitel (resp.podnikem jako pojmem komunitárního práva)“ a „relevantní trh“¹⁴⁰ a také se budu zamýšlet nad otázkou, zda a do jaké míry je nutné rozlišovat mezi pojmem „soutěžitel“, jako pojmem českého práva a pojmem „podnik“, jako pojmem komunitárního práva.

6.4.1. Soutěžitel

Zákon o ochraně hospodářské soutěže(dále jen ZOHS)¹⁴¹ nevymezuje svou osobní působnost explicitně, tedy neurčuje výslovně adresáta normy, stejně jako to nečiní ani komunitární právo. Po této stránce jsou obě úpravy shodné, liší se však v tom, kdo je adresátem normy. Komunitární úprava hovoří o podniku, ale česká právní úprava o soutěžiteli.

Pojem podniku není v komunitárním právu legislativně definován a jeho vymezení se ponechávají judikatuře a aplikační praxi. „Základní a nejčastěji citované vymezení pojmu podniku se nachází v rozhodnutí Evropského soudního dvora (ESD) ve věci Höfner & Elser v.Macrotron Gmb, kde byl pojem podniku chápán jako „každá jednotka vykonávající hospodářskou činnost bez ohledu na její právní formu či způsob financování.“¹⁴²

Pojem soutěžitel je definován v ust. § 2 odst.1 ZOHS, na základě kterého se soutěžitelem rozumí fyzické a právnické osoby, jejich sdružení, sdružení těchto sdružení a jiné formy seskupování, a to i v případě, že tato sdružení a seskupení nejsou právnickými osobami, pokud se účastní hospodářské soutěže nebo ji mohou svou činností ovlivňovat, i když nejsou podnikateli. Tato definice je na první pohled v některých ohledech odlišná od shora vymezeného pojmu podniku v evropském právu.

Pokud srovnáme oba pojmy z věcného hlediska, pak jistě není důležitá právní forma a financování „jednotky“, ale dle mého názoru je důležité, že jde o „hospodářskou činnost“ a „ekonomickou samostatnost“ jednotky. Na základě výše uvedeného a také s přihlédnutím k rozšíření působnosti komunitárních blokových výjimek

¹⁴⁰ Tyto pojmy jsou jako legální definice vymezeny zákonem o ochraně hospodářské soutěže v ust. § 2.

¹⁴¹ Zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže

¹⁴² Cit. KINDL, Jiří. *Podnik nebo soutěžitel..záleží na tom?*. Právní rozhledy, 2006, č.5.

i na ryze vnitrostátní situace¹⁴³, se domnívám, že oba pojmy lze chápat jako obsahově stejné.

6.4.2. Relevantní trh

Pojem relevantního trhu je jedním z klíčových pojmů soutěžního práva jak na národní, tak i na komunitární úrovni. Hodnotí-li se soutěžní chování jako reprobované či aprobované, pak se tak děje výlučně ve vztahu k trhu. Tento pojem do české úpravy pronikl z komunitárního práva a zákonodárce pro jeho vysvětlení zvolil formu legální definice, tj. v ust. § 2 odst. 2 ZOHS je stanoveno: „Relevantním trhem je trh zboží, které je z hlediska jeho charakteristiky, ceny a zamýšleného použití shodné, porovnatelné nebo vzájemně zastupitelné, a to na území, na němž jsou soutěžní podmínky dostatečně homogenní a zřetelně odlišné od sousedících území.“

Relevantní trh lze většinou chápat jako prostorový a časový souběh nabídky a poptávky takového zboží a služeb, které jsou pro uspokojení určitých potřeb z funkčního hlediska zaměnitelné. Relevantní trh se vymezuje jako trh věcně relevantní¹⁴⁴ nebo také výrobový trh, dále z místního (geografického) hlediska¹⁴⁵ a posléze i z časového¹⁴⁶ hlediska.¹⁴⁷

Ačkoliv má relevantní trh dvě, resp. tři složky, tyto složky nelze posuzovat izolovaně, nýbrž ve vzájemném kontextu a vždy je nutné zvažovat relevantní trh jako celek. „ Při posuzování dohod narušujících soutěž a zneužití dominantního postavení se vychází ze současné podoby relevantního trhu, resp. vymezení se provádí s ohledem na stav, kdy mělo dojít k protisoutěžnímu chování. To je rozdíl oproti posuzování spojení, kdy se bere v úvahu budoucí podoba relevantního trhu.“¹⁴⁸

¹⁴³ Viz. ust. § 4 odst. 2 ZOHS

¹⁴⁴ Při vymezení věcného relevantního trhu se vychází z konkrétního typu výrobku, jehož relevantní trh je třeba určit. Viz. Rozsudek VS v Olomouci, ze dne 4.1.1999, sp.zn. 2 A 8/98 (KABEL Plus). In: DOSTAL, Petr, a kol. *Zákon o ochraně hospodářské soutěže*. Praha: C.H.Beck, 2007. 38s.

¹⁴⁵ Dvě nebo více geograficky odlišných míst jsou součástí dvou samostatných relevantních trhů tehdy, pokud v každém z těchto míst jsou soutěžní podmínky dostatečně homogenní, ale zároveň dostatečně odlišné od podmínek panujících v místech jiných. Viz. Rozsudek KS v Brně, ze dne 6.4.2007, sp.zn. 62 Ca 27/2006 (ČSAD Liberec). In: DOSTAL, Petr, a kol. *Zákon o ochraně hospodářské soutěže*. Praha: C.H.Beck, 2007. 45s.

¹⁴⁶ Trhy mohou být od sebe odděleny tím, že se stejný druh zboží prodává v různou dobu nebo se časem mění poměry na trhu. Rozhodující jsou pak změny, jež vedou ke změně soutěžní situace na trhu. Viz. Rozsudek NSS, ze dne 28.1.2005, sp.zn. 2A 13/2002-OL (T-Mobile). In: DOSTAL, Petr, a kol. *Zákon o ochraně hospodářské soutěže*. Praha: C.H.Beck, 2007. 47s.

¹⁴⁷ Viz. Rozsudek Vrchního soudu v Olomouci, ze dne 9.4.1998, sp.zn. 2A 12/97 (Znojma). In: DOSTAL, Petr, a kol. *Zákon o ochraně hospodářské soutěže*. Praha: C.H.Beck, 2007. 37s.

¹⁴⁸ Cit. RAUS, David, a kol. *Hospodářská soutěž po vstupu ČR do EU*. Brno: CP Books, a.s., 2005. 13s.

7. ÚPRAVA HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE V ČR

7.1. Předmět a účel úpravy

Zákon č.63/1991 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, dle ust. § 1 odst.1 upravuje ochranu hospodářské soutěže na trhu výrobků a služeb (dále jen „ zboží“) proti jejímu vyloučení, omezení, jinému narušení nebo jejímu ohrožení (dále jen „narušení), a to dohodami soutěžitelů, zneužitím dominantního postavení soutěžitelů nebo spojením soutěžitelů.

Dále dle ust. § 1 odst.2 zákon upravuje obecně řečeno aplikaci článků 81 a 82 SES, součinnost orgánů České republiky s Komisí a s orgány ostatních členských států ES při postupu podle Nařízení Rady (ES) o provádění pravidel hospodářské soutěže stanovených v čl.81a 82 SES a Nařízení Rady (ES) o kontrole spojování podniků.

O otázce předmětu úpravy zákona rozhodl shodně jak Vrchní soud v Olomouci ve věci *Kabel Plus*¹⁴⁹, tak i Nejvyšší správní soud ve věci *Moravské naftové doly*¹⁵⁰ a to tak, že předmětem ochrany nejsou jednotliví účastníci trhu, ale konkurence jako ekonomický jev, či také hospodářská soutěž jako významný ekonomický fenomén. Účastníci trhu jsou nepřímo chráněni proti narušovatelům soutěže výkonem pravomoci Úřadu¹⁵¹, který vykonává dozor nad tím, zda a jakým způsobem soutěžitelé plní povinnosti vyplývající pro ně z tohoto zákona nebo z rozhodnutí Úřadu.

7.2. Ochrana soutěže proti dohodám narušujícím soutěž

Marginální rubrika nad § 3 ZOHS používá pojem dohod narušujících soutěž. Dříve se používal i název „ kartelové dohody“, který je stále běžný i v hospodářské praxi. Kartelem dnes můžeme rozumět společné postupy a praktiky konkurentů, které vedou nebo i jen mohou vést k narušení hospodářské soutěže.

Ustanovení § 3 odst.1 ZOHS obsahuje generální klauzuli dohod narušujících soutěž. Ta se vztahuje nejen na soutěžitele, ale i na sdružení. Zákon zakazuje generální klauzuli takové dohody, rozhodnutí sdružení soutěžitelů a jednání ve vzájemné shodě, které vedou nebo i jen mohou vést k narušení hospodářské soutěže.

¹⁴⁹ Rozsudek VS v Olomouci ze dne 4.1.1999, sp.zn.2A 8/98 (*Kabel Plus*) [Program]ASPI pro Windows verze 11, aktualizace z 1.2.2009 [použito dne 11.2.2009].

¹⁵⁰ Rozsudek NSS ze dne 21.10.2004, sp.zn.2A 11/2002-OL(*Moravské naftové doly*) [Program]ASPI pro Windows verze 11, aktualizace z 1.2.2009 [použito dne 11.2.2009].

¹⁵¹ Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, dále jen „Úřad“.

Mezi nejtypičtější druhy dohod, které mohou narušit nebo přímo narušují hospodářskou soutěž se řadí dohody dle ust. § 3 odst. 2 ZOHS¹⁵². V souvislosti s touto otázkou lze zmínit rozhodnutí předsedy Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ve věci ADIDAS ČR, ze dne 9.11.2001, č.j. R 3/2001.¹⁵³ V této věci se jednalo o to, že společnost Adidas ČR s.r.o. se svými odběrateli zboží adidas uzavírala Rámcovou smlouvu o spolupráci na rok 2000, kdy v čl. 10 bylo stanoveno: „nedodržení doporučené úrovně maloobchodních cen (MOC), včetně maximálních slev z MOC na posezónní doprodeje a v průběhu krátkodobých akcí, je jedním z důvodů, které dává dodavateli, tj. společnosti Adidas ČR, s.r.o., právo s okamžitou platností od této smlouvy odstoupit“. Dle rozhodnutí Úřadu je výše uvedená dohoda o určení cen, tzv. cenový karel, zakázaná a neplatná. Narušuje soutěž ve smyslu ust. § 3 odst. 1 ZOHS, neboť omezila odběratele ve svobodném a nezávislém rozhodování o cenách jimi prodávaného zboží, přičemž hrozba odstoupení od smlouvy v případě nedodržení doporučených cen toto omezení ještě umocnila.

Sankcí za uzavření dohody narušující soutěž je absolutní neplatnost dohody ve smyslu § 39 ObčZ. Zákaz dohod a sankce jejich neplatnosti ale nenastane, pokud zákon o ochraně hospodářské soutěže nebo zvláštní zákon nestanoví jinak, nebo pokud ÚOHS nepovolí prováděcím právním předpisem všeobecnou (skupinovou, blokovou) výjimku.

Generální klauzule vychází tedy z principu potenciality¹⁵⁴, ale také z principu objektivit, tj. při posuzování kartelu není důležité, zda účastníci jednají v úmyslu narušit soutěž, nebo zda narušení hospodářské soutěže nastalo nechtěně a nevědomky.

Co se týče formy dohod, o tom zákon nehovoří. Lze zde ale zmínit rozhodnutí Vrchního soudu v Olomouci ve věci *Česká komora architektů*¹⁵⁵, kde se soud vyjádřil takto: „Dohody, jejichž smyslem není zachovat stanovené zákonné zákazy, neberou na sebe podobu právně vynutitelných smluv a ujednání, ale nezřídká zákon obchází takovým způsobem, aby cíl těchto dohod mohl být naplňován bez obav ze zásahu protimonopolních úřadů. [...] Většina kartelového jednání vůbec nepředpokládá

¹⁵² Zde zákonodárce zvolil formu demonstrativního výčtu zakázaných dohod, např. jde o ujednání o přímém nebo nepřímém určení cen, popřípadě o jiných obchodních podmínkách; o omezení nebo kontrole výroby, odbytu, výzkumu a vývoje nebo investic; o rozdělení trhu nebo nákupních zdrojů apod.

¹⁵³ Viz. BEDNÁŘ, Josef. *Aplikace soutěžního práva v rozhodovací praxi*. Praha: C.H. Beck, 2005. s. 67-68.

¹⁵⁴ K naplnění generální klauzule není nutné, aby došlo k narušení hospodářské soutěže, stačí pouhá možnost narušení.

¹⁵⁵ Rozsudek VS v Olomouci ze dne 12.9.1996, sp.zn. 2A 5/96 (*Česká komora architektů*) [Program]ASPI pro Windows verze 11, aktualizace z 1.2.2009 [použito dne 11.2.2009].

existenci jakékoliv písemné dohody či písemně zaznamenaného materiálu, ale naopak svou protikonkurenční činnost se snaží skrýt a zamaskovat různými způsoby.¹⁵⁶

7.2.1. Dohody mezi soutěžiteli

Za dohodu mezi soutěžiteli je z hlediska zákona o ochraně hospodářské soutěže považováno jakékoliv jejich písemné či ústí ujednání vyjadřující shodu jejich vůle, přičemž postačí, aby výsledkem takového ujednání bylo i jen potenciální narušení hospodářské soutěže.

Jako příklad lze uvést rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ve věci BILLA-JULIUS MEINL, ze dne 13.10.2003, č.j. R 70, 71/2002¹⁵⁷. K narušení hospodářské soutěže v tomto případě došlo tím, že společnosti BILLA a JULIUS MEINL si v rámci spolupráce vyměňovali mezi sebou informace o svých nákupních cenách a systému slev a bonusů, tyto si porovnávaly a po dodavatelích požadovaly vyrovnání svých dosavadních finančních podmínek pro nákup zboží na úroveň podmínek druhého účastníka, jestliže je měl výhodnější. Od dodavatelů požadovaly navíc finanční kompenzace na vyrovnání jejich rozdílných nákupních podmínek. Nezákonný byl i požadavek těchto společností na další platbu, tzv. alianční bonus odůvodněný v podstatě jen možností dodávat stejný sortiment do obou obchodních sítí, kdy v případě nesouhlasu osloveného dodavatele s přijetím požadovaných nákupních podmínek bylo v konkrétních případech užito nátlaku hrozbou přerušení odběru zboží. Záměrem těchto společností bylo tedy dosáhnout vyššího zisku a zlepšení jejich konkurenceschopnosti na trhu, nikoli však cestou férové soutěže, nýbrž prostřednictvím zakázané dohody.

7.2.2. Rozhodnutí sdružení soutěžitelů

Pojem „sdružení soutěžitelů“ není v ZOHS definován. Ze zákona jen vyplývá, že soutěžitelem se rozumí i sdružení fyzických a právnických osob, sdružení těchto sdružení a jiné formy seskupování a to bez ohledu na jejich právní subjektivitu. Za sdružení dle ust. § 3 odst. 1 ZOHS lze považovat tedy různé profesní komory, oborová sdružení apod.

Stejně jako pojem sdružení soutěžitelů, tak i sousloví „rozhodnutí sdružení soutěžitelů“ není v zákoně definováno, ale existuje celá řada soudních rozhodnutí, které

¹⁵⁶ Cit. DOSTAL, Petr, a kol. *Zákon o ochraně hospodářské soutěže*. Praha: C.H. Beck, 2007. s. 50-51.

¹⁵⁷ Viz. BEDNÁŘ, Josef. *Aplikace soutěžního práva v rozhodovací praxi*. Praha: C.H. Beck, 2005. s. 29-30.

se tímto souslovím zabývají. Jako příklad bych uvedla rozhodnutí Krajského soudu v Brně ve věci „Česká lékařská komora“, kde je stanoveno: „Za rozhodnutí v tomto smyslu je tedy možno považovat i jakékoliv pokyny či jiná opatření výkonných orgánů sdružení, které jsou způsobilé nahradit (byť i jen ve formě návodu) jinak samostatné a nezávislé rozhodování jeho členů – soutěžitelů. [...] Z hlediska soutěžního práva přitom není podstatné, zda výkonný orgán tyto důsledky zamýšlel.“¹⁵⁸ Jako výstižné vypořádání se s výše uvedeným souslovím bych uvedla i rozhodnutí Krajského soudu v Brně z roku 2006, kde je stanoveno: „Na rozhodnutí sdružení soutěžitelů ve smyslu § 3 odst.1 ZOHS lze nahlížet jako na formálně či neformálně podchycený projev vůle soutěžitelů učiněný prostřednictvím autority, na niž sdružení soutěžitelů přenesli oprávnění k jejímu projevu.“¹⁵⁹

7.2.3. Jednání soutěžitelů ve vzájemné shodě

Ustanovení § 3 ZOHS právě tak jako čl.81 odst.1 SES zakazuje vedle přímých dohod mezi soutěžiteli a rozhodnutí sdružení soutěžitelů též jednání ve vzájemné shodě. Účelem tohoto protisoutěžního jednání je postihnout všechny zbývající druhy protisoutěžních projevů, které nelze podřadit do kategorie dohod nebo rozhodnutí. Toto jednání spočívá v určité formě kooperace či koordinace chování soutěžitelů, která nahrazuje jejich nezávislé jednání. Cílem této koordinace je preventivní odstranění jakýchkoli pochybností o budoucím chování konkurence a snaha nahradit rizika podnikání v hospodářské soutěži protiprávním jednáním ve shodě. Lze tedy říci, že jednáním ve vzájemné shodě je jednání, které omezuje vzájemnou soutěž, respektive rizika soutěže nahrazuje vzájemnou praktickou kooperací.

Od jednání ve vzájemné shodě je ale nutné odlišit tzv. „paralelní chování“, které je dovolené, např. jde o cenové sledování, tj. přizpůsobování se chování ostatních konkurentů na relevantním trhu.

7.3. Dohody horizontální, vertikální a smíšené

Ust. §3 ZOHS postihuje dohody narušující soutěž bez ohledu na jejich typové zařazení. Ve shodě s čl.81 SES tak upřednostňuje význam materiálních účinků určité

¹⁵⁸ Cit.Rozsudek KS v Brně, ze dne 31.3.2005, sp.zn.29 Ca 110/2003 (Česká lékařská komora). In: DOSTAL, Petr, a kol.*Zákon o ochraně hospodářské soutěže*.Praha:C.H.Beck,2007.56s.

¹⁵⁹ Cit.Rozsudek KS v Brně, ze dne 16.5.2006, sp.zn.31 Ca 29/2005 (Česká komora autorizovaných inženýrů). In: DOSTAL, Petr, a kol.*Zákon o ochraně hospodářské soutěže*.Praha:C.H.Beck,2007.55-56s.

dohody na hospodářskou soutěž před zohledňováním formálních znaků, které určité dohody naplňují. Přesto se lze často setkat s typovým rozlišením dohod narušujících hospodářskou soutěž, a to nejen v právněteoretické rovině, ale i rozhodovací praxi. Určité typové rozlišení široké kategorie dohod narušujících hospodářskou soutěž lze nalézt v ust. § 5 ZOHS, které navazuje na poměrně tradiční a v teorii i praxi používané členění kartelových dohod na dohody horizontální a vertikální. Význam tohoto členění spatřuji zejména ve spojení s ust. § 6 ZOHS, který upravuje tzv. pravidlo „de minimis“.¹⁶⁰

„ Vnímání pojmu horizontálních dohod není v obecné rovině problematické. Jedná se o ujednání mezi soutěžiteli, resp. podniky na téže úrovni trhu (§ 5 odst. 1 ZOHS). To znamená, že strany příslušné dohody působí na stejné úrovni výroby nebo distribuce určitého zboží či služeb. Typicky se přitom jedná o dohody mezi konkurenty, např. výrobci téhož nebo vzájemně zastupitelného zboží. Toto pojetí tedy odpovídá klasickému pojetí kartelu.“¹⁶¹

Logickým protikladem k dohodám horizontálním jsou dohody vertikální. Zákon o ochraně hospodářské soutěže vymezuje vertikální dohody jako dohody soutěžitelů působících na různých úrovních trhu, tj. na různých úrovních výroby či distribuce.¹⁶² Jako typický příklad lze uvést dohodu mezi výrobcem zboží a jeho distributorem, či dohodu mezi velkoobchodníkem a maloobchodníkem. Z ust. § 6 odst. 1 písm. b) ZOHS dovozují, že vertikální dohody jsou z hlediska práva na ochranu hospodářské soutěže méně závažné než horizontální kartely, neboť nejsou dle ust. § 3 odst. 1 ZOHS zakázány, pokud podíl žádného z účastníků nepřesahuje 15% na relevantním trhu, zatímco u horizontálních dohod k zákazu stačí, aby společný podíl všech účastníků dohody přesáhl 10% na relevantním trhu.

Funkci určité zbytkové klauzule při rozlišování mezi jednotlivými typy dohod plní ust. § 5 odst. 3 ZOHS, který určuje, jak přistupovat k dohodám smíšeného (tj. horizontálního i vertikálního) charakteru nebo k dohodám, u nichž je obtížné určit, zda se jedná o dohodu horizontální či vertikální. Pokud se jedná o smíšenou dohodu, pak platí nevyvratitelná domněnka, že jde o dohodu horizontální, ale pokud nelze určit, zda jde o dohodu vertikální či horizontální, uplatňuje se sice také domněnka, že jde o

¹⁶⁰ V tomto ustanovení jsou vymezeny tzv. „bagatelní kartely“, které spadají mimo zákaz stanovený v ust. § 3 odst. 1 ZOHS, a to odlišně pro dohody horizontální a vertikální.

¹⁶¹ Cit. KINDL, Jiří. *Typové rozlišení dohod narušujících hospodářskou soutěž*. Právní rozhledy, 2006, č. 15.

¹⁶² § 5 odst. 2 ZOHS

horizontální dohodu, ale dle mého názoru jde již o domněnku vyvratitelnou, která platí jen tehdy, dokud trvají pochybnosti.

Příkladem rozhodnutí předsedy Úřadu na ochranu hospodářské soutěže v oblasti vertikálních dohod bylo například rozhodnutí ve věci WRIGLEY, ze dne 24.7.2001, č.j. R 10/2000.¹⁶³ V této věci šlo o to, že účastníci řízení uzavřeli dohodu „Dohody o spolupráci mezi firmou Dzurenda Zahořany a Wrigley v roce 1999“, která obsahovala pro Ing. Alexeje Dzurendu závazek „neprezentovat zboží Wrigley v maloobchodní síti, kde již probíhá na základě dohody Wrigley a jiných ambulantních firem kompletní servis“, čímž byl Ing. A. Dzurenda zavázán nedodávat žvýkačky Wrigley do maloobchodních prodejen již zásobovaných jinými dodavateli.

7.4. Výjimky ze zákazu dohod

Blokové výjimky¹⁶⁴ představují jak v ČR, tak v ES specifický nástroj, jehož účel spatřujeme ve zvláštním přístupu k určitým, předem stanoveným typům kartelových dohod.

Právní úprava a celý koncept blokových výjimek v ČR byla přijata po vzoru práva ES. V komunitárním právu hospodářské soutěže blokované výjimky postupně vytvořily ucelený systém, jehož společným jmenovatelem je automatické vynětí z obecně platného principu zákazu dohod narušujících soutěž. Tento systém historicky vznikl v ES na základě vyhodnocení potřeby zmírnit neúměrnou administrativní zátěž Komise, která byla zahlcena množstvím notifikovaných dohod a žádostí o udělení individuálních výjimek.¹⁶⁵

Legální výjimku¹⁶⁶ ze zákazu kartelových dohod upravuje v českém právu § 3 odst. 4 ZOHS, který byl do zákona vložen novelou č. 340/2004 Sb., s účinností od 2.6.2004. Tato novela do určité míry odrážela změny, ke kterým došlo v evropském soutěžním právu v souvislosti s přijetím nařízení Rady ES č. 1/2003, odstraněním

¹⁶³ BEDNÁŘ, Josef. *Aplikace soutěžního práva v rozhodovací praxi*. Praha: C.H. Beck, 2005. s. 55-56.

¹⁶⁴ Nebo-li obecné výjimky, jejichž principem je vyjmutí ze zákazu dohod narušujících hospodářskou soutěž vždy celé skupiny dohod, které splňují podmínky, které jsou stanoveny v právním předpisu, na základě kterého byla bloková výjimka udělena.

¹⁶⁵ Pozn. Samozřejmě, že snaha o ulehčení práce evropskému orgánu dohledu nad uplatňováním soutěžních pravidel nesehrála zcela determinující roli, podstatou tohoto institutu je umožnění určitého přispění dohod ke zlepšení postavení spotřebitele nebo k rozvoji společného trhu, pokud je tento jejich pozitivní účinek v natolik citelné míře, že jsou převáženy negativní důsledky dohody pro hospodářskou soutěž. [Program] ASPI pro Windows verze 11, aktualizace z 1.2.2009 [použito dne 10.2.2009]

¹⁶⁶ Tímto mám na mysli výjimky, které vyplývají přímo ze zákona a nepotřebují pro svou použitelnost vydání dalšího prováděcího předpisu.

systemu povolování individuálních výjimek ze strany Úřadu, jak jej před tím upravoval § 8 ZOHS¹⁶⁷, režimem založeným na automatickém vynětí ze zákazu, jsou-li podmínky stanovené původně pro udělení individuální výjimky u předmětné dohody splněny, aniž by za tím účelem bylo třeba vydávat jakékoli správní rozhodnutí. „Původně bylo tedy v oblasti kartelů zakázáno vše, co nebylo individuálně dovoleno.“¹⁶⁸ Vlastní břemeno posouzení splnění podmínek § 3 odst.4 ZOHS (popř. čl.81 odst.3 SES) se ta přesunulo přímo na dotčené soutěžitele.

Zákonem 361/2005 došlo v této oblasti k další změně ZOHS, kdy do zákona byl vložen § 4, který se týká tzv. „blokových výjimek“ a to jak tzv. „komunitárních blokových výjimek“¹⁶⁹, tak i tzv. „národních blokových výjimek“¹⁷⁰. Účelem tohoto ustanovení je zabezpečit jednotnost a tím i rovnost v právech, a to tím, že jak na jednání čistě vnitrostátní povahy, tak na jednání jež může ovlivnit obchod mezi členskými státy, se budou aplikovat stejně přísná kritéria. Dle mého názoru by tato právní úprava mohla přispět k určitému sjednocení právních režimů v této oblasti, pokud nebude aktivita Úřadu při vydávání „národních blokových výjimek“ příliš intenzivní.

7.3. Zneužití dominantního postavení

Ochrana před zneužitím dominantního postavení je vedle úpravy dohod narušujících soutěž druhým pilířem, na kterém spočívá nejen české, ale i evropské soutěžní právo. Na rozdíl od amerického soutěžního práva, ve kterém je zakotven zákaz monopolizace, evropské soutěžní právo stejně jako české vychází z předpokladu, že podnikatel, který má tržní moc, ji zneužívat nemusí. Proto evropské i české soutěžní právo nezakazuje samotnou existenci monopolního či dominantního postavení ale pouze jeho zneužívání. Tedy vychází z principu potencionální nebezpečnosti určitého chování ve spojení s tržní mocí.

Zneužití dominantního postavení je tradičně řazeno mezi nejzávažnější skutkové podstaty narušení hospodářské soutěže. Zpravidla se týká poměrně rozsáhlého okruhu konečných spotřebitelů, jejichž slabá pozice je dominantním subjektem nadměrně využívána, případně postihuje konkurenty dominantního soutěžitele, jejichž omezováním či dokonce vyloučením z trhu může dojít nejen k podstatnému zásahu do

¹⁶⁷ § 8 ZOHS do 1.6.2004: „Soutěžitelé mohou požádat Úřad o povolení individuální výjimky ze zákazu dohod podle § 3 odst.1 a § 4 odst.1, pokud dohoda přispěje ke zlepšení výroby nebo odbytu

¹⁶⁸ Cit.BEJČEK, Josef. *Podpora inovací a (nebo)ochrana soutěže?*.Právní rozhledy,2006,č.1.

¹⁶⁹ Viz.ust.§ 4 odst.1 ZOHS

¹⁷⁰ Viz ust.§ 4 odst.2 ZOHS

struktury trhu, ale zejména k omezení možností volby zboží či služeb ze strany konečného spotřebitele.

Přestože právní úprava vnitrostátního a komunitárního soutěžního práva zneužití dominantního postavení zakazuje a naplnění skutkové podstaty tohoto správního deliktu přísně trestá, není obsah tohoto pojmu na úrovni práva dostatečně definován¹⁷¹. Vymezení tohoto pojmu je jak na národní, tak i komunitární úrovni ponecháno především judikatuře. „Stěžejní znaky dominantního postavení vymezil rozsudek ESD ve věci *United Brands*, v němž Evropský soud formuloval právní větu, že dominantní postavení je „postavení ekonomické síly, kterou podnik má a která mu umožňuje bránit zachování efektivní hospodářské soutěže na relevantním trhu, protože mu dává možnost chovat se v podstatné míře nezávisle na jeho soutěžitelích, zákaznících a nekonec i spotřebitelích.“¹⁷²

Jako příklad zneužití dominantního postavení lze uvést vázané obchody a s tím související rozhodnutí ministra pro hospodářskou soutěž ve věci *LIKÉRNA STOCK PLZEŇ – BOŽKOV*, ze dne 11.4.1996, č.j.R 20/1995¹⁷³. V této věci šlo o to, že likérna zneužila dominantního postavení na trhu alkoholických nápojů fermežového typu tím, že vázala svůj souhlas s uzavřením smlouvy o dodávce alkoholického nápoje Fernet Stock na podmínku, že druhá smluvní strana odebere i další plnění, které s požadovaným předmětem smlouvy věcně ani podle obchodních zvyklostí nesouvisí. Likérna se bránila tím, že spojování prodeje jednoho výrobku s prodejem druhého výrobku je projevem smluvní volnosti. Ministr konstatoval, že smluvní volnost je sice zaručena, ale má své meze, v tomto případě stanovené ZOHS, který určité podnikatelské aktivity zakazuje, resp.omezuje, zejména soutěžitelům, kteří zaujímají na trhu monopolní nebo dominantní postavení.

Při posuzování konkrétního jednání soutěžitele nebo podniku z hlediska jeho možného podřazení pod skutkovou podstatu zneužití dominantního postavení ve smyslu čl.82 SES nebo § 11 OHS, je třeba vycházet ze skutečnosti, že prokázané zneužití

¹⁷¹ Je prava, že na rozdíl o komunitární úpravy zákonodárce v ust. §10 odst.1 ZOHS hovoří o tom, kdo má dominantní postavení: „Dominantní postavení na trhu má soutěžitel nebo společně více soutěžitelů (společná dominance), kterým jejich tržní síla umožňuje chovat se ve značné míře nezávisle na jiných soutěžitelích nebo spotřebitelích.“ a dále v ust. § 11 ZOHS přikročil k demonstrativnímu výčtu jednotlivých forem jednání, které je možné subsumovat pod pojem zneužití dominantního postavení.

¹⁷² Rozsudek *United Brands v. Komise*, SbSD 1978/207. Cit. In: MUNKOVÁ, Jindřiška, a kol. *Soutěžní právo*. Praha: C.H. Beck, 2006.

¹⁷³ Viz. BEDNÁŘ, Josef. *Aplikace soutěžního práva v rozhodovací praxi*. Praha: C.H. Beck, 2005. 133s.

významné tržní moci spadá pod kategorii tzv. jiných správních deliktů¹⁷⁴. V případě pachatele tohoto deliktu dochází tedy k realizaci odpovědnostního vztahu, tj. vzniká sekundární povinnost, ve smyslu povinnosti strpět negativní právní následky jakožto důsledek porušení primární právní povinnosti, v tomto případě porušení zákazu zneužití dominantního postavení.

7.4. Kontrola spojování soutěžitelů

Kontrola spojování soutěžitelů je jedním z pilířů ochrany hospodářské soutěže, jež má za cíl povolovat pouze ta spojení, která nevzbuzují obavy z možného narušení soutěže. Spojení dosud si konkurujících soutěžitelů může být snadnou cestou, jak omezit soutěžní rizika, neboť v důsledku spojení dojde k přeměně dřívějších konkurentů v jeden celek. V rámci takové jednotky je pak možné koordinovat její působení navenek způsoby, které by v případě nezávislých soutěžitelů mohly být zakázanou dohodou. Je pravda, že ale na druhou stranu mohou soutěžitelé dosáhnout v důsledku spojení na trhu vyšší výkonnosti, z které mohou profitovat nejen oni sami, ale i jejich zákazníci. Proto vzhledem k výše uvedeným konfliktním zájmům podléhají některá spojení, která mohou mít vliv na strukturu trhu, dohledu, na základě kterého jsou předem, ještě než dojde k uskutečnění spojení, dopady takového spojení na trh vyhodnoceny.

Jak již bylo výše řečeno, ne každé spojení je „spojením soutěžitelů“.

„Z rozhodovací praxe Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže lze vysledovat, že každý rok je vydáno několik rozhodnutí, která deklarují, že dané spojení není spojením soutěžitelů, a z toho důvodu nepodléhá spojení.“¹⁷⁵ Taková rozhodnutí pak mohou mít negativní dopad ne na soutěž samotnou, ale na osoby, které poskytují v dané věci poradenství. Jedná se zejména o případnou náhradu škody, která může vzniknout straně spojujících se subjektů v případě, kdy zpracování návrhu na povolení spojení svěřily do rukou expertů, advokátů a ekonomů. Poradci by proto v těchto věcech měli být zvláště obezřetní a důslední, aby se vyhnuli případným následným sporům.

¹⁷⁴ Pozn. Je velmi obtížné provést členění správních deliktů, které by vycházelo z určité teoretické koncepce a zároveň odráželo platnou právní úpravu. Jediným, z hlediska členění správních deliktů nepochybným druhem správního deliktu je přestupek. Ostatní správní delikty nijak legálně pojmenovány nejsou a bývají označovány pojmem „jiné správní delikty“. Viz. HENDRYCH, Dušan, a kol. *Správní právo-obecná část*, 6. vydání. Praha: C.H. Beck, 2006. 423s.

¹⁷⁵ Cit. JANEBA, Jiří. *Spojení není vždy spojením soutěžitelů*. Právní rádce, 2008, č. 4.

V této části se nebudu zabývat jednotlivými formami spojení¹⁷⁶, ale ráda bych zde zamyslela nad změnou ZOHS a to v části zavedení institutu zjednodušeného řízení v souladu s komunitární legislativou.¹⁷⁷

Řízení o povolení spojení se dnes zahajuje na základě návrhu, který je doručen ÚOHS. Tento návrh musí obsahovat náležitosti, které stanovuje prováděcí vyhláška¹⁷⁸, jejíž součástí je dotazník, který jsou soutěžitelé povinni vyplnit v celém rozsahu. Většina správních řízení je ukončena vydáním rozhodnutí ve 30 denní lhůtě. V této souvislosti je však nutné podotknout, že existují velké rozdíly mezi jednotlivými návrhy na povolení spojení, především z pohledu možného narušení hospodářské soutěže. Náročnost jednotlivých řízení je tedy značně rozdílná. Komise ES ve svém Sdělení o zjednodušeném postupu ohledně některých spojování podle nařízení Rady č.139/2004 stanovuje, za jakých podmínek a procesních postupů, lze přijmout rozhodnutí ve zjednodušeném řízení. Jedná se především o případy, kdy neexistují obavy z podstatného narušení hospodářské soutěže. V případě aplikace obdobného postupu v České republice by mělo dojít ke snížení administrativního zatížení a s tím souvisejících nákladů na straně ÚOHS a zlepšení pozice spojujících se soutěžitelů a snížení jejich nákladů, jelikož po vzoru Komise ES by měly být zjednodušeny i formální a obsahové požadavky vyplývající z dotazníku.

Úřad by tak měl mít větší prostor se věnovat návrhům na spojení, u kterých existují obavy z podstatného narušení hospodářské soutěže. Činnost úřadu by se tak jistě významně zracionalizovala a zefektivněla jak ve prospěch samotného úřadu, tak i soutěžitelů, což považuji za velmi přínosné.

¹⁷⁶ Viz. Ust. § 12 ZOHS

¹⁷⁷ Vládní návrh novely ZOHS.[použito dne 11.2.2009] Doupné z:
<http://www.psp.cz/sqw/tisky.sqw?stz=1&o=5&na=&t=591&za=>

¹⁷⁸ Pozn. Vyhl.č. 368/2001 Sb., kterou se stanoví podrobnosti o náležitostech návrhu na povolení spojení soutěžitelů

8. EVROPSKÉ SOUTĚŽNÍ PRÁVO

8.1. Účel soutěže

System soutěže na komunitární úrovni předpokládá soubor pravidel a opatření, na základě nichž je soutěž chráněna před nežádoucími zásahy. Ochrana směřuje proti dvěma typům zásahů, a to jak proti stání intervenci, tak proti protisoutěžním jednáním samotných podniků.

Účel soutěžních pravidel lze spatřovat v tom, aby na společném trhu byla zajištěna svobodná, poctivá, nenarušená a současně účinná soutěž. Soutěžní pravidla jsou ve svém souhrnu identická se systémem celé Smlouvy¹⁷⁹, který chrání soutěž na společném trhu před narušením. Účel soutěžního práva lze spatřovat také v řešení určitých konfliktů mezi jednotlivými politikami Společenství.

„Vytvoření systému zajišťujícího, aby na vnitřním trhu nebyla narušována soutěž, je jedním z cílů a současně i prostředků k vytvoření a fungování vnitřního trhu. Jedním z předpokladů volného pohybu zboží, služeb, osob a kapitálu je právě soutěž, což platí i naopak.“¹⁸⁰

8.2. Působnost evropského soutěžního práva

Evropské soutěžní právo působí proti omezením soutěže na společném trhu a vztahuje se tedy i na jednání subjektů v nečlenských státech ES, pokud toto jednání má následky pro společný trh, tzv. princip následku, či exterritoriality evropského soutěžního práva.

„ Z hlediska závažnosti regulovaného chování byl přijat princip mezistátní klauzule (pravidlo *de minimis*), který znamená, že evropská právní úprava se použije jen na takové případy, které mohou negativně ovlivnit obchod mezi členskými státy.“¹⁸¹

Pro vymezení osobní působnosti evropského soutěžního práva je rozhodující pojem podniku. Podnikem je v právu ES na rozdíl o české úpravy¹⁸² jakýkoliv subjekt bez ohledu na jeho právní formu, účastníci se hospodářského života, a to i s nevýdělečným cílem. O srovnání „podniku“ na komunitární úrovni a „soutěžitele“ na vnitrostátní úrovni byla řeč již výše, proto se v této podkapitole těmito úvahami již zabývat nebudu.

¹⁷⁹ Smlouva ES (podpis ke dni 25.3.1957)

¹⁸⁰ Cit. TICHÝ, Luboš, a kol. *Evropské právo*, 3. vydání. Praha: C.H.Beck, 2006. 536s.

¹⁸¹ Cit. ELIÁŠ, Karel, a kol. *Kurs obchodního práva: Obecná část, Soutěžní právo*. Praha: C.H.Beck, 2007. s. 438, 439.

¹⁸² § 5 odst. 1 ObzZ, kde je stanoveno, že podnikem se rozumí soubor hmotných, jakož i osobních a nehmotných složek podnikání;

Z věcného hlediska tvoří základ evropského soutěžního práva úprava postihu kartelů, zneužití dominantního postavení a kontroly koncentrace podniků.

8.3.Dohody omezující soutěž

Smlouva ES se snaží postihnout kartelové praktiky ohrožující soutěž spočívající v koordinaci jednání. Čl.81 SES zahrnuje tři alternativní nejčastější kartelové protisoutěžní praktiky, které jsou se společným trhem neslučitelné, a proto zakázané. Jedná se o veškeré dohody mezi podniky, rozhodnutí sdružení podniků a jednání ve vzájemné shodě, které by mohly ovlivnit obchod mezi členskými státy a jejichž cílem nebo výsledkem je vyloučení, omezení nebo narušení soutěže na společném trhu.

Společným znakem všech tří jednání je vědomé, úmyslné a záměrné vzájemné působení více podniků za účelem koordinace jejich působení v soutěži.

8.3.1. Soukromoprávní následky kartelového zákazu

Dle čl.81 odst.2 SES jsou dohody nebo rozhodnutí zakázané podle tohoto článku neplatné. Jde o neplatnost absolutní, která nastane přímo ex lege, aniž by bylo třeba soudního rozhodnutí. Neplatnost je soukromoprávní sankce za porušení zákazu protisoutěžního jednání jakožto soukromoprávního deliktu. Neplatnost je institutem práva komunitárního, i když tuto kategorii, ovšem různého dosahu a právního významu, zná civilní právo všech členských států.¹⁸³

„Jako součást evropského práva byla sankce neplatnosti poprvé zakotvena v čl.65 Smlouvy ESUO a odtud v poněkud pozměněné podobě převzata do čl.81/2 SES.“¹⁸⁴ Hlavní význam tohoto článku spočívá v tom, že kartel nemá soudní vymahatelnost mezi účastníky a je od samého vzniku nezávazný. Nemá žádné právní následky.

V otázce platnosti či neplatnosti právních úkonů dle čl.81/2 SES jsou příslušné výlučně soudy členských států, i když jejich rozhodnutí o neplatnosti má pouze deklaratorní charakter. Působnost národních soudů lze dovodit z přímé aplikovatelnosti čl.81/2 SES.

¹⁸³ Srov.ust. § 39 ObčZ, kde je stanoveno: „Neplatný je právní úkon, který svým obsahem nebo účelem odporuje zákonu nebo jej obchází anebo se přičí dobrým mravům.“

¹⁸⁴ Cit. TICHÝ, Luboš, a kol. *Evropské právo, 3. vydání*. Praha: C.H. Beck, 2006. 555s.

Zákaz podle čl.81/1 SES není však absolutní. Výjimky podle čl.81/3 SES jsou velmi rozsáhlé. Proto jsou neplatné jen ty kartely, na něž se vztahuje zákaz a na které nedopadá výjimka dle čl.81/3 SES.

8.4.Zneužití dominantního postavení

8.4.1. Úvod

Ochrana před zneužitím dominantního postavení upravená v čl.82 SES je vedle úpravy kartelu druhým pilířem, na kterém spočívá evropské kartelové právo. „ Vychází ze zkušenosti, že funkčnost a účinnost hospodářské soutěže není ohrožována pouze kartely, ale též zneužíváním hospodářské moci, která má podobu dominantních, trh ovládajících soutěžitelů.“¹⁸⁵

Účel právní úpravy se projevuje již v prevenci vzniku dominantního postavení zákazem kartelu a kontrolou fúzí. Zákaz zneužívání má absolutní povahu, neboť z něho nejsou možné žádné výjimky.

Evropská právní úprava ale nezakazuje samotnou existenci dominantního postavení, nýbrž jen jeho zneužívání. Zakázáno a sankcionováno je jen zneužití dominantního postavení na společném trhu nebo jeho podstatné části, a to při splnění další omezující podmínky spočívající v negativním ovlivnění obchodu mezi členskými státy.

8.4.2. Definice zneužití dominantního postavení

Právní úprava pojem zneužití výslovně neupravuje, ale nepřímou jej rámcově vymezuje, jak již bylo výše řečeno. Čl.82/2 SES uvádí 5 skutkových podstat spočívajících ve vynucování nepřiměřených nákupních nebo prodejních cen nebo jiných obchodních podmínek, v omezování výroby, odbytu nebo technického rozvoje ke škodě spotřebitelů, uplatňování nerovných podmínek vůči obchodním partnerům při rovnocenných plnění, kterými jsou někteří partneři znevýhodněni a konečně ve vázání smlouvy na podmínku přijetí dalšího plnění druhou stranou, která podle povahy věci nebo obchodních zvyklostí s předmětem takové smlouvy nesouvisí. Nutno zdůraznit, že se jedná jen o příkladný výčet¹⁸⁶ a forma zavinění se nevyžaduje.

Zneužití je tak velmi komplexní kategorií, která v sobě zahrnuje v podstatě každou formu narušování soutěže. Na druhé straně nelze za zneužití považovat každou

¹⁸⁵ Tamtéž,558s.

¹⁸⁶ Srov.ust. § 11 ZOHS, kde je obsažen demonstrativní výčet zneužití dominantního postavení.

realizaci dominantního postavení. „Výstižná definice zneužití je podle odborné literatury obsažena v memorandu z roku 1965, které bylo vypracováno skupinou expertů a konzultováno s Komisí. Zde se uvádí: „ O zneužívající využívání dominantního postavení se jedná tehdy, když držitel tohoto postavení užívá možnosti, které z něj vyplývají, pro získání výhod, které by nezískal v případě přijatelné a dostatečně účinné soutěže.“¹⁸⁷

8.4.3. Právní následky zneužití dominantního postavení

Zneužití dominantního postavení je neslučitelné se společným trhem, proto se na něj vztahuje bezprostřední zákaz. Zákaz má absolutní povahu a neexistují ani žádné výjimky, které by zákaz prolomily.

Čl.82 SES upravuje pouze správněprávní následky porušení zákazu zneužití, které se řídí prováděcími předpisy¹⁸⁸ Rady k čl.82 SES. V důsledku bezprostředního použití čl.82 SES má výrok o zákazu pouze deklaratorní charakter.

Podniky porušující smlouvu mají povinnost zanechat zneužívání. K vynuucování rozhodnutí je Komise oprávněna stanovit pokuty ve značné výši, popřípadě i penále.¹⁸⁹ Právní následky zneužití dominantního postavení na komunitární úrovni je tedy vcelku shodné s právními následky zneužívání dominantního postavení na vnitrostátní úrovni.¹⁹⁰

8.5. Fúze

8.5.1. Právní úprava

Soutěž na společném trhu může být ohrožena nejen určitými druhy chování samotných podniků, ale také tím, že nejméně dva soutěžně samostatné podniky se plně nebo částečně spojí a vytvoří tím novou hospodářskou jednotku a sníží počet konkurentů.

¹⁸⁷ Cit.UTĚŠENÝ,Pavel. *Zneužití dominantního postavení nositelem práva k duševnímu vlastnictví*. [Použito dne 5.2.2009].Dostupné z: <http://www.ipravnik.cz/cz/clanky/default.aspx>

¹⁸⁸ Pozn. Nejvýznamnějším prováděcím předpisem bylo nařízení Rady č.17/62, první prováděcí předpis k čl.81 a 82 SES, které se stalo účinným dne 1.3.1962, které však bylo od 1.5.2004 nahrazeno nařízením nazvaným „ o provádění čl.81 a 82 SES“č.1/2003, které se ale především vztahuje k čl.81 SES. Toto nařízení obsahuje celou řadu hmotněprávních a procesněprávních pravidel a dává Komisi význačná procesní oprávnění, vybavuje ji pravomocí vyžadovat informace, zejména však rozhodovat o nedovolených či zakázaných chování podniku a ukládat sankce.

¹⁸⁹ Srov.Nařízení č.1/2003, Kapitola VI.

¹⁹⁰ Srov.ust§ 22 a 23 ZOHS

SES neobsahuje žádná ustanovení o kontrole koncentrací, proto se koncentrace dlouho posuzovaly jako zakázané dohody podniků omezující soutěž dle čl.81 a eventuálně jako zneužití dominantního postavení dle čl.82 SES.

Teprve v roce 1989 však došlo k vydání nařízení Rady č. 4064/89, o kontrole spojování podniků. „Cílem tohoto nařízení bylo jednak poskytnout nástroj k prevenci protisoutěžních koncentrací a jednak vytvořit jednoduchý rámec, v němž by takové transakce mohly být posuzovány a hodnoceny.“¹⁹¹

Na základě výše uvedeného nařízení se nahradily různorodé národní právní úpravy, které se dříve používaly i v případech, kdy šlo o fúze s celospolečenským rozsahem.

Další podstatná změna právní úpravy nastala v roce 2004, kdy bylo vydáno nařízení o kontrole spojování podniků č.139/2004 ES, účinné od 1.5.2004. Toto nařízení je přímo účinné bez ohledu na vnitrostátní právní úpravu i pro Českou republiku. Zavedlo decentralizaci rozhodování o spojení podniků, tj. přesun pravomocí na národní soutěžní úřady podle stanovených pravidel i v těch případech, kdy ke spojení podniků dochází na komunitární dimenzi a prosadilo zásadu jednoho rozhodujícího orgánu, tj. tzv. one stop shop.

Předmětem regulace, resp.kontroly jsou koncentrace (fúze). Koncentrace, resp.fúze má podle výše uvedeného nařízení dvě základní formy, tj. spojení (sloučení, splynutí) podniků a získání kontroly nad podnikem. Obě formy předpokládají trvalou změnu struktury zúčastněných podniků.

8.5.2. Řízení o kontrole spojování (fúzí) podniků

Podle čl.7/1 výše uvedeného nařízení nesmí být fúze uskutečněna tak dlouho, než je prohlášena za slučitelnou se společným trhem.

Povolovací řízení má dvě fáze. V první fázi Komise musí rozhodnout, zda existuje relevantní fúze a zda má závažné pochybnost o slučitelnosti fúze se společným trhem. Pokud existují tyto okolnosti, je zahájena druhá fáze, tj. hlavní řízení a to formálním rozhodnutím. Pokud Komise v dané lhůtě neučiní rozhodnutí, má se za to, že fúze je slučitelná se společným trhem. V konečném rozhodnutí může Komise prohlásit spojení za slučitelné se společným trhem.

¹⁹¹ Cit. ELIÁŠ, Karel, a kol.*Kurs obchodního práva: Obecná část,Soutěžní právo.*Praha:C.H.Beck,2007.s.462-463.

Zjistí-li však, že spojení zakládá nebo posiluje dominantní postavení, na základě kterého je podstatně bráněno v efektivní soutěži na společném trhu, nebo jeho podstatné části, prohlásí spojení za neslučitelné se společným trhem.

V případě, že byla fúze realizována, ač byla neslučitelná se společným trhem, může Komise svým rozhodnutím nařídít rozdělení nabytých nebo spojených podniků nebo majetkových hodnot. Může nařídít ukončení společného podniku nebo přijmout jiná opatření, která směřují k obnovení účinné soutěže.¹⁹²

Komise též zruší své rozhodnutí o slučitelnosti spojení se společným trhem, jedná-li zúčastněné podniky v rozporu s povinnostmi uloženými v původním rozhodnutí Komise.

8.6. Antidumpingové právo

8.6.1. Úvod

„Ekonomický základ dumpingu spočívá v tom, že zboží je ve stejné době a za srovnatelných prodejních podmínek prodáváno za nižší ceny v zemi dovozu než v zemi vývozu nebo v zemi výroby.“¹⁹³ Ekonomicky je tedy dumping pojímán jako cenová diskriminace mezi národními trhy.

V evropském právu je dumping¹⁹⁴ definován shodně s ekonomickou teorií, tedy jako jednání, při kterém je stejnorodé zboží ve stejný časový okamžik nebo ve velmi krátké časové souvislosti za srovnatelných prodejních podmínek prodáváno za nižší ceny ve státě dovozu než ve státě vývozu nebo výroby. Úprava je obsažena v nařízení Rady č.384/96¹⁹⁵, o ochraně před dumpingovými dovozy ze států, které nejsou členy ES, ze dne 22.12.1995. Ochrana proti dumpingu¹⁹⁶ byla v českém právu upravena zákonem č.152/1997¹⁹⁷, na ochranu před dovozem dumpingových výrobků a o změně a doplnění některých zákonů, který nabyl účinnosti dne 10. 7. 1997.¹⁹⁸ Tato úprava však pozbyla platnosti přijetím zákona č.228/2005 Sb., o kontrole obchodu s výrobky, jejichž

¹⁹² Viz. čl.8 a 14 nařízení 139/2004

¹⁹³ Cit. TICHÝ, Luboš, a kol. *Evropské právo*, 3. vydání. Praha: C.H. Beck, 2006. 606s.

¹⁹⁴ Určení dumpingu proto předpokládá srovnání mezi cenami zboží dvou trhů, cenou na trhu státu vývozu a cenou na tuzemském trhu neboli státu dovozu.

¹⁹⁵ Nařízení Rady č.384/96 [Program]ASPI pro Windows verze 11, aktualizace z 1.2.2009 [použito dne 11.2.2009].

¹⁹⁶ Od dumpingu je nutno odlišovat pojem subvence, který lze definovat jako finanční nebo peněžitou dávku státní instituce vůči osobě, která za toto zvýhodnění neposkytuje přiměřené protiplnění. Subvence znamená zátěž veřejného rozpočtu.

¹⁹⁷ Zrušen: 16.6.2005.

¹⁹⁸ Pozn. Pramenem pro úpravu dumpingu v českém právu bylo právo mezinárodní, a to v první řadě Dohoda o provádění článku VI GATT 1994, která byla rozhodujícím kritériem správnosti zákonné úpravy. Srov. PŘENOSILOVÁ, Zdeňka, a kol. Ostrava: Nakladatelství Jiří Motloch-Sagit, 1997. 7s.

držení se ve České republice omezuje z bezpečnostních důvodů, a o změně některých zákonů, který nabyl účinnosti 16.6.2005. Zrušení výše uvedeného „antidumpingového zákona“ bylo důležité zejména z důvodu harmonizace našeho právního řádu s právem Evropských společenství a nezbytným důsledkem vstupu České republiky do Evropské unie¹⁹⁹. V souvislosti se vstupem ČR do EU došlo tedy k zásadnímu průlomů do antidumpingové praxe a antidumping je nyní upraven příslušnou komunitární legislativou.

Z obecného hlediska lze, s přihlédnutím k legislativě Evropských společenství ale říci, že i po vstupu do EU může být v některých případech zachována možnost kontroly výrobků, jejichž držení a nakládání s nimi může být v České republice omezeno z bezpečnostních důvodů, tím mám na mysli zejména zachování kontroly dovozu a vývozu některých druhů střeliva a střelných zbraní. K realizaci těchto opatření je nezbytné přijmout odpovídající národní právní úpravu a tou byl právě zákon č. 228/2005 Sb., o kontrole obchodu s výrobky, jejichž držení se ve České republice omezuje z bezpečnostních důvodů, a o změně některých zákonů.

8.6.2. Dumpingové řízení

Subjekty řízení jsou ti, o jejichž právech a povinnostech má být rozhodováno a dále ti, kteří mají odůvodněný zájem se řízení zúčastnit, a také osoby, které Komise přizve k součinnosti. Subjektem řízení je však především Komise, před níž se řízení vede. Komise informuje stát, z něhož pocházejí vývozci obvinění z dumpingu.

Před zahájením řízení probíhá šetření, které může být zahájeno jak z vlastní iniciativy Komise, tak na základě písemné žádosti.

Po zahájení řízení Komise ve spolupráci s členskými státy provádí šetření na úrovni Společenství, kdy šetření se netýká jen dumpingu, ale zároveň i vzniklé újmy.

Pokud Komise po zahájení řízení zjistí dumping a následnou újmu a vyžadují-li to zájmy Společenství, může uložit prozatímní clo. Prozatímní clo má formu jistin.

Zjistí-li Komise, že není zapotřebí ochranných opatření je šetření či dokonce i celé řízení zastaveno. Pokud ale není řízení z výše uvedeného důvodu, či pro zpětvzetí návrhu zastaveno, pak Komise předloží Radě zprávu o výsledku konzultací a učiní návrh na ukončení řízení. Platí, že řízení je ukončeno, jestliže Rada do jednoho měsíce

¹⁹⁹ Pozn. K dosažení souladu s právem ES již nebylo možno nadále aplikovat omezující pravidla stanovená v „antidumpingovém zákonu“.

nerozhodne kvalifikovanou většinou jinak. Pokud je zboží předmětem dumpingu, lze na něj uložit antidumpingové clo.

„Základem všech ochranných opatření je omezení jejich platnosti na takovou dobu a v takovém rozsahu, které jsou nutné k odstranění škodlivých následků dumpingu. Konečné clo přestává platit po pěti letech od zavedení cla nebo od posledního přezkoumání.“²⁰⁰

²⁰⁰ Cit. TICHÝ, Luboš, a kol. *Evropské právo*, 3. vydání. Praha: C.H. Beck, 2006. 610s.

9.ŘÍZENÍ V SOUTĚŽNÍCH VĚCECH

9.1.Úvod

Řízení v soutěžních věcech je jak na národní, tak i komunitární úrovni řízením správním, prováděným ve veřejném zájmu k tomu zvláště povoláním orgánem, národním soutěžním úřadem, resp.Komisí. Na základě toho je tedy ovládáno zásadami správního řízení, zejména zásadou dispoziční i oficiality, zásadou vyšetřovací a projednací, zásadou materiální a formální pravdy, slyšení účastníků spolu s právem na nahlížení do spisu, zásadou písemnosti a ústnosti, jednotnosti a koncentrace řízení, zásadou neveřejnosti řízení, zásadou volného hodnocení důkazů, zásadou dvojinstančnosti, zásadou přiměřenosti, zásadou hospodárnosti a rychlosti.²⁰¹ Procesní předpisy přitom sledují příslušnou hmotněprávní úpravu, jsou proto zvláštní jednak pro řízení v kartelověprávních věcech, a jednak pro řízení o spojování soutěžitelů/ fúzí.

V oblasti řízení o kartelověprávních věcech se projevil dosah reformy soutěžního práva provedené nařízením č.1/2003 ES, a to zejména pokud jde o kompetenční otázky. Reforma klasického soutěžního práva je v tomto ohledu vlastně založena na decentralizaci rozhodovacích pravomocí a jejich rozložení jednak mezi národní soutěžní úřady a Komisi na straně jedné, a na straně druhé se rozšiřuje kompetence národních soudů o oprávnění přímo aplikovat čl.81 a 82 SES v soukromoprávních sporech z nároků vyplývajících z porušení komunitárních soutěžních předpisů.

9.2.Úřad pro ochranu hospodářské soutěže

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže²⁰² (dále jen „Úřad“) je ústřední orgán státní správy pro podporu a ochranu hospodářské soutěže proti jejímu nedovolenému omezování. Úřad má za povinnost vytvářet podmínky pro podporu a ochranu hospodářské soutěže.

Působnost Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, vymezenou úkoly, které má řešit, upravuje zákon o ochraně hospodářské soutěže č. 143/2001 Sb.v § 20 odst.1 věta první a to odkazem na zvláštní právní předpis.²⁰³ Úkolem Úřadu je tedy podporovat a chránit hospodářskou soutěž proti jejímu nedovolenému omezování, a to tím, že vytváří

²⁰¹ Srov. § 25a zákona č.143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, v platném znění

²⁰² Pozn.Sídlí v Brně.

²⁰³ z.č. 273/1996 Sb., o působnosti Úřadu po ochranu hospodářské soutěže, v platném znění

podmínky pro podporu a ochranu hospodářské soutěže, vykonává dohled při zadávání veřejných zakázek a vykonává další působnosti stanovené zvláštními zákony.²⁰⁴ Na základě tohoto zákona je Úřad nejen institucionálně, ale i politicky nezávislý.

Na základě ust. § 20 a 20a ZOHS náleží do pravomoci Úřadu zejména vydávání správních aktů souvisejících s jeho pravomocí rozhodovat v kartelových věcech a v řízeních o fúzích, tedy individuální rozhodnutí v jednotlivých případech a výkon správního dozoru. Úřad je zákonem také zmocněn vydávat podzákoné předpisy²⁰⁵. Zmocňovací ustanovení v § 26 opravňuje Úřad výslovně k vydání vyhlášky o obsahu a formě návrhu na spojení soutěžitelů. Podle ust. § 4 odst. 2 ZOHS v platném znění oprávněn také vydat vlastní blokové výjimky s účinností pro vnitrostátní vztahy, jak již bylo výše uvedeno. Dále má publikační povinnost ohledně vlastních pravomocných rozhodnutí a v neposlední řadě zveřejňuje v Obchodním věstníku návrhy na spojení soutěžitelů.

Z hmotněprávních předpisů v kartelověprávní oblasti vyplývá zejména oprávnění Úřadu ve vnitrostátních věcech zakázat plnění zakázané dohody do budoucna dle ust. § 7 odst. 1 ZOHS, zakázat další zneužívání dominantního postavení dle ust. § 11 odst. 3 ZOHS, uložit splnění opatření a příslibů, které účastníci řízení navrhli k odstranění závadného stavu jako závazky dle ust. § 7 odst. 2 a § 11 odst. 4 ZOHS, zastavit, případně znovu zahájit řízení v souvislosti se závazky uloženými na základě příslibů dle ust. § 7 odst. 3 a 5, § 11 odst. 5 a 7 ZOHS, rozhodnout o odnětí výhod blokové výjimky dle ust. § 4 ZOHS a ukládat pokuty a opatření k nápravě dle ust. § 22 ZOHS.

Za tzv. preventivní prostředky ochrany lze označit rozhodnutí Úřadu o tom, že spojení nepodléhá povolení Úřadu dle ust. § 16 odst. 2 ZOHS, o povolení spojení dle ust. § 16 ZOHS, o přijetí závazků v souvislosti s povolením spojení dle ust. § 17 odst. 4

²⁰⁴ Dle rozhodnutí NSS ve věci T-Mobile má být zásah Úřadu až krajním řešením. Jestliže má být ve smyslu § 1 odst. 1 ZOHS považována za účel zákona ochrana hospodářské soutěže na trhu proti jejímu omezování, zkrusování nebo vylučování, pak za základ je třeba považovat právě zjištění, že k takovému narušení soutěže skutečně došlo, a to v materiálním, nikoli jen formálním smyslu. Soud se domnívá, že nelze rezignovat na očividnou schopnost trhu vypořádat se s celou řadou negativních jevů bez zásahu státu, který je třeba vnímat jako mezní řešení, kdy je zřejmé, že trh sám není schopen situaci zvládnout. Nelze tedy podceňovat úlohu státních zásahů do ekonomiky a současně podceňovat schopnosti trhu. Je třeba neustále hledat a upřesňovat pravidla, která napomohou při hledání hranic, kdy intervence státu je nezbytná a kdy se bez ní nelze obejít. Nejvyšší správní soud, vycházející z respektu k ústavní svobodě podnikání, dává tímto rozhodnutím najevo, že není ochoten přisvědčit každému zásahu státu, aniž by zvažoval jeho účelnost, přiměřenost a nezbytnost. Srov. Rozsudek NSS ze dne 28.1.2005, sp.zn. 2 A 13/2002-OL (*T-Mobile*) [Program]ASPI pro Windows verze 11, aktualizace z 1.2.2009 [použito dne 11.2.2009].

²⁰⁵ Vyhlášky

ZOHS, o nepovolení spojení dle ust. § 17 odst. 3 ZOHS, o povolení výjimky ze zákazu uskutečnit spojení před vydáním rozhodnutí dle ust. § 18 ZOHS a o dekoncentraci dle ust. § 18 odst. 5 ZOHS.

I v řízení s komunitárním prvkem má Úřad stejné postavení správního orgánu s určitými vymezenými pravomocemi. V těchto řízeních jedná zásadně podle svých vnitrostátních předpisů.²⁰⁶ Pokud jde o hmotněprávní předpisy a jejich použití v těchto řízeních, pak v jednotlivých případech přichází k uplatnění kolizní norma § 1 odst. 2 ZOHS, tedy podle čl. 3 odst. 1 nařízení č. 1/2003 ES souběžná aplikace národních soutěžních předpisů a čl. 81 a 82 SES na daný případ nebo toliko aplikace č. 81, resp. čl. 82 SES, protože čl. 3 odst. 1 nařízení 1/2003 ES neukládá národním soutěžním úřadům výslovně také současnou aplikaci národního soutěžního práva. Smyslem a účelem tohoto ustanovení je zajistit harmonické rozhodování o obsahově obdobných skutkových podstatách v rámci Společenství. „Rozhodovací pravomoc Úřadu, založená jak cit. § 1 odst. 2, jednak zvláště ustanovením § 20a odst. 1, je v tomto směru determinována v hmotněprávní oblasti pravidlem přednosti komunitárního práva, tedy není-li inkriminované jednání zakázáno podle soutěžněprávních předpisů Společenství, nemůže být zakázáno ani s odvoláním na vnitrostátní právo. Pravidlo přednosti komunitárního práva je čl. 16 nařízení č. 1/2003 ES vztaženo i na oblast rozhodování; nemůže být přijato rozhodnutí, který by bylo v rozporu s rozhodnutím přijatým Komisí. Jinak obecně platná procesní autonomie soutěžních úřadů, resp. soudů je tak omezena povinností zaručit „ minimální standard“, že nebude aplikována vnitrostátní norma, která je neslučitelná s komunitárním právem nebo že alespoň zabrání tomu, aby taková neslučitelná norma byla aplikována.“²⁰⁷

Podle ust. § 20a odst. 1 ZOHS aplikuje Úřad čl. 81 nebo 82 SES na jednání soutěžitelů, pokud by mohlo mít vliv na obchod mezi členskými státy; nepochybně je třeba toto ustanovení použít nejen na zjištěné, ale i na potencionální negativní ovlivnění intrakomunitárního obchodu. V těchto případech má Úřad následující pravomoc:

- 1) požadovat zastavení protiprávního jednání,
- 2) nařizovat předběžná opatření,
- 3) přijímat závazky,
- 4) ukládat pokuty,

²⁰⁶ To vyplývá výslovně z ustanovení § 21a ZOHS.

²⁰⁷ Cit. MUNKOVÁ, Jindřiška, a kol. *Soutěžní právo*. Praha: C.H. Beck, 2006. s. 365-366.

- 5) odejmout výhody blokové výjimky, a to tehdy, jestliže dohody mají dopad neslučitelný s čl.81 odst.3 SES na území ČR nebo jeho části, která má všechny znaky odděleného geografického trhu.

K těmto pravomocím se zvláště řadí dvě oprávnění upravená v § 20a odst.3 ZOHS, a to vydávat rozhodnutí ve věcech, kde nařízení ES přijatá podle čl.83 až 86 SES opravňují Úřad k přijetí rozhodnutí, a dále rozhodnout o opatření k nápravě, jehož podmínky a podrobnosti určila Komise a zmocnila k jejich přijetí členský stát.

Z porovnání výčtu pravomocí v řízení vnitrostátním a v řízení s komunitárním prvkem vyplývá, že se co do svého obsahu navzájem překrývají. Je to pochopitelné vzhledem k věcně obdobným skutkovým podstatám, jichž se týkají hmotněprávní předpisy kartelového práva. De lege ferenda by proto bylo účelné tyto pravomoci Úřadu upravit jednotně.

Jedinou výjimku tvoří oprávnění nařizovat předběžná opatření. Zákon o ochraně hospodářské soutěže o něm výslovně nehovoří, ale toto oprávnění lze dovodit ze subsidiární platnosti správního řádu, nikoliv však pokud jde o hmotněprávní podmínky pro jeho uložení.²⁰⁸ V řízení před Komisí platí pro nařízení předběžného opatření odlišné hmotněprávní předpoklady²⁰⁹ než je tomu podle správního řádu. V obou případech je sice shoda v tom, že předběžné opatření lze nařídit v naléhavých případech, kdy hrozí vážná nebo nenapravitelná újma. Věcně je shoda i v tom, že jak Úřad, tak i Komise nařizuje rozhodnutím předběžné opatření z moci úřední. Rozdíl můžeme spatřovat v tom, že Komise tak činí na základě zjištění zjevného protiprávního jednání, kdežto z příslušného ustanovení správního řádu tato podmínka vyplývá. Hlavní rozdíl spočívá jak v důvodech pro nařízení předběžného opatření²¹⁰, tak i v tom, že na komunitární úrovni se předběžné opatření ukládá na dobu určitou, která může být případně i prodloužena. Zvláštním případem je vydání předběžného opatření na žádost Komise, jestliže v řízení s komunitárním dosahem provádějí její pracovníci za součinnosti národního úřadu šetření v podniku na území členského státu a tento podnik odmítá kontrolu nařízenou podle čl.20 nařízení č.1/2003 ES.

²⁰⁸ Ust. §61 SpŘ stanoví, že správní orgán může z moci úřední nebo na žádost účastníka řízení nařídit předběžné opatření za účelem dočasné úpravy poměrů účastníků řízení, nebo je-li obava, že by bylo ohroženo provedení exekuce. Na rozdíl od občanskoprávního řízení, kde lze uložit předběžné opatření ještě před zahájením řízení ve věci samé, ve správním řízení z povahy věci vyplývá, že tak lze učinit toliko v průběhu, resp. před skončením řízení.

²⁰⁹ Srov. čl.8 nařízení č.1/2003 ES, o provádění pravidel hospodářské soutěže stanovených v čl. 81 a 82 SES

²¹⁰ nařízení č.1/2003 ES omezuje hrozící újmu pouze na ohrožení hospodářské soutěže

9.3. Komise

Komise je permanentní, kolektivní, nezávislou „strážkyní“ zájmů evropské integrace, jde tedy o nadnárodní orgán a vzhledem k tomu, že je především výkonným orgánem, lze ji označit za „ evropskou vládu“. Pravomoci Komise vyplývají z její základní úlohy evropské kvazivlády, orgánu prosazujícího právo ES v praxi. Pravomoc Komise lze rozdělit na kontrolní²¹¹, legislativní, výkonnou a pravomoc ve vnějších vztazích. V rámci soutěžního práva je důležitá zejména kontrolní²¹² a výkonná pravomoc²¹³.

Pravomoci Komise a Úřadu jsou v dle nařízení č.1/2003 upraveny relativně velmi podobně. Základní pravomocí Komise v soutěžních věcech je vyšetřovací oprávnění, které se týká vyšetřování jak jednotlivých odvětví ekonomiky, tak i ohledně jednání jednotlivých podniků, resp.jejich sdružení včetně používání metod a prostředků v nařízení specifikovaných.

Komise činí řízení o průběžné kontrole či kontrole protiprávního jednání, a v tomto případě má vydávat rozhodnutí konečná ve věci včetně ukládání sankcí, vydávat předběžná opatření, rozhodovat o příslibech závazku i vydávat deklaratorní rozhodnutí o neuplatnění zákazu dohod a zneužití dominantního postavení.²¹⁴

9.4.Konflikt pravomocí mezi národními úřady a Komisí

Konflikt pravomocí mezi národními úřady a Komisí řeší nařízení č.1/2003 v čl.11/6 a v čl.13. Pro řešení konfliktu existují tato pravidla:

- a) Absolutní přednost Komise ve věci litispendence. Jestliže Komise zahájí řízení o protiprávním jednání²¹⁵, odpadá pravomoc kartelových úřadů členských států.
- b) V případech litispendence mezi jednotlivými národními kartelovými úřady platí zásada přednosti.²¹⁶
- c) Překážka věci rozsouzené Komisí není upravena. Z celé koncepce nařízení ji však lze dovodit. Domnívám se, že „ následná“ aplikace národního soutěžního práva poté, co již bylo o určitém případě rozhodnuto Komisí, není za dnešního právního

²¹¹ Tím mám na mysli dohled nad dodržováním zakládajících smluv.

²¹² Např.má Komise právo na informace od členských států a podniků, tím se zakládá povinnost členských států obecně spolupracovat, např. dle čl.88 SES.

²¹³ Výkonné pravomoci realizuje Komise dvojím způsobem, a to vydáváním individuálních právních aktů, zejména v soutěžních věcech a na základě tzv.druhotné normativní pravomoci, kdy vydává směrnice k provedení primárních aktů.

²¹⁴ Viz.čl.10 nařízení č.1/2003

²¹⁵ Podle kapitoly III o zjištění a odstranění protiprávního jednání

²¹⁶ Čl.13/1 nařízení 1/2003

stavu ani možná, neboť by národní soutěžní úřad vzhledem k čl.3 odst.1 nařízení 1/2003 musel paralelně aplikovat právo komunitární, a tedy znovu rozhodnout o tomtéž, o čem už bylo rozhodnuto Komisí.²¹⁷

- d) Obdobně je dle mého názoru třeba nahlížet na případ „zrcadlový“, kdy by Komise zahájila řízení poté, co již o určitém skutku bylo rozhodnuto. Dosavadní judikatura²¹⁸ potvrzuje oprávnění Komise zahájit řízení v určité věci kdykoliv, dokonce i kdyby už o ní bylo rozhodnuto národním soudem. Zřejmě by šlo i akceptovat, kdyby Komise rozhodla o uložení pokuty, ovšem jen k teritoriu, vůči kterému nebylo ze strany národního soutěžního úřadu rozhodnuto. Problematické by naopak bylo, kdyby se rozhodnutí Komise a národního soutěžního úřadu teritoriálně „překrývalo“.²¹⁹ Jakkoli by tedy patrně doslovná dikce nařízení 1/2003 mohla umožňovat, aby národní soutěžní úřady i Komise vydávaly teritoriálně se „překrývající“ rozhodnutí ve vztahu k témuž jednání, domnívám se, že by k takovému postupu docházet nemělo a že změny primárního práva by takový postup do budoucna měly vyloučit.

9.5. Rozhodnutí

Řízení v soutěžních věcech je zakončeno rozhodnutím, a to buď meritorním, které upravuje zejména práva a povinnosti účastníků řízení, popř. zastavením řízení, nebo přerušením řízení. Rozhodnutí je dle své povahy konkrétním a individuálním správním aktem. Speciální úprava správního řádu se neuplatí v úpravě lhůty pro vydání rozhodnutí, neboť zákon o ochraně hospodářské soutěže stanoví lhůty vlastní, které spíše odpovídají obsahu a složitosti řízení.

Rozhodnutí Úřadu v prvním stupni je pravomocné, jestliže proti němu nebyl podán rozklad. Naproti tomu rozhodnutí v rozkladovém řízení je rozhodnutím, proti kterému již nelze podat odvolání, a je proto pravomocné. Opravným prostředkem proti němu je správní žaloba, která však nemá odkladný účinek; lze však příslušný soud

²¹⁷ Srov. ust. čl. 16 odst. 2 předmětného nařízení, kde je stanoveno: „Pokud národní soutěžní úřady rozhodují o praktických podle čl. 81 nebo 83 SES, které jsou již předmětem rozhodnutí Komise, nemohou rozhodnout v rozporu s rozhodnutím přijatým Komisí.“

²¹⁸ Např. Rozsudek ESD C-344/98, ve věci Masterfoods.

²¹⁹ Pozn. Fakultativní uplatnění překážky věci rozsouzené (princip *ne bis in idem*) je jistě velmi zvláštní řešení problému předcházení kontradiktorních rozhodnutí v jedné věci. Komise či národní kartelový úřad pouze mohou stížnost proti kartelovému jednání, kterou se zabývají, odmítnout a tedy mohou nezahájit řízení ve věci. Věc pravomocně rozsouzená jedním národním kartelovým úřadem má tedy pouze fakultativní prioritu před řízením a rozhodováním ve stejné věci Komisí či jiným národním kartelovým úřadem.

požádat o jeho přiznání. Právní moc se vyznačuje na rozhodnutí doložkou právní moci, případně doložkou o vykonatelnosti.²²⁰Pravomocné rozhodnutí je vykonatelné, jestliže je účastníci řízení nesplní. „Vzhledem k tomu, že půjde vždy především o plnění nepeněžitě, nelze výkon rozhodnutí zajistit jinak než pokutou, která může být ukládána i opakovaně.“²²¹

V kartelověprávních věcech vydává Úřad dva druhy rozhodnutí, a to jednak o zákazu pokračovat v protiprávním jednání, jednak o uložení závazků, které účastníci řízení navrhli k odstranění závadného obsahu jejich dohody, popř. k odstranění závadného jednání, které vykazovalo znaky zneužití dominantního postavení. Doprovodným rozhodnutím je rozhodnutí o pokutě, popřípadě o uložení nápravného opatření.

Do rámce meritorních rozhodnutí patří i rozhodnutí o odnětí výhod blokové výjimky jednotlivému soutěžiteli, které je upraveno zvlášť pro řízení ve vnitrostátních věcech²²²a zvlášť pro věci s komunitárním dosahem při aplikaci čl.81 odst.3 SES.

K těmto rozhodnutím náleží i rozhodnutí, jímž Úřad uloží ve formě závazků přísliby, které k odstranění závad v kartelové dohodě nebo v jednání podniku s dominantním postavením navrhli dotčení účastníci řízení ve formě příslibů. Poté Úřad řízení zastaví.

9.6.Sankce

9.6.1. Úvod

Sankční opatření v zákoně sledují systém sankcí za různá porušení zákona, a to jednak bezprostředně jako další důsledek protiprávního jednání, jednak v souvislosti s různým porušením povinnosti, které jsou účastníkům řízení uloženy v rámci řízení o porušení soutěžněprávních předpisů v konkrétním případě.

9.6.2.Peněžitě sankce

Oprávnění ukládat pokuty nevyplývá bezprostředně z pravomoci Úřadu, ale je dáno příslušnými ustanoveními zákona jako administrativní veřejnoprávní sankce za správní delikty. Úřad má zároveň i právo pokuty vybírat. Pokuty jsou příjmem státního rozpočtu a pro jejich vybírání a vymáhání platí zák.č. 377/1992 Sb., o správě daní a

²²⁰ §75 SpŘ, v platném znění

²²¹ Cit. MUNKOVÁ, Jindřiška, a kol.*Soutěžní právo*.Praha:C.H.Beck,2006.s.384-385.

²²² §4 odst.3 ZOHS, v platném znění

poplatků, v platném znění. Pokuty, které mohou být ukládány za vytčené protiprávní jednání, nebo za nesplnění povinnosti pravdivě a úplně informovat Úřad v rámci šetření o všech skutečnostech potřebných ke zjištění skutečného stavu věci, jsou založeny na subjektivním principu, tedy na zavinění, tj. na úmyslném nebo nedbalostním jednání dotčené osoby, a to bez ohledu na to, zda jsou ukládány fyzické nebo právnické osobě.²²³

Důkazní břemeno leží na Úřadu. Uložení a výše pokuty záleží na správním uvážení Úřadu. Ze zásady proporcionality vyplývá, aby pokuta byla uložena především za závažná porušení soutěžních předpisů a aby její výše byla úměrná závažnosti, délce trvání takového jednání a prospěchu, který podnik z tohoto protiprávního jednání získal.

Ustanovení § 22 OHS upravuje 3 druhy pokut, tj. pokuty pořádkové povahy, pokuty za porušení hmotněprávních ustanovení zákona a pokuty za jednání v rozporu s vykonatelným rozhodnutím Úřadu.

„Dle rozhodnutí Krajského soudu v Brně²²⁴ Konkrétní forma postihu (tu pokuta) a jeho výše [...] musí působit natolik silně, aby od podobného jednání odradila i jiné nositele obdobných povinností, jaké svědčí žalobci, zároveň musí být postih dostatečně znatelný v žalobcově materiální sféře, aby v něm byla dostatečně obsažena i jeho represivní funkce, aniž by byl ovšem pro žalobce likvidačním.“²²⁵

9.6.2.1. Pokuty pořádkové povahy

Pořádkové pokuty patří do okruhu těch sankcí, jimiž se zajišťuje v první řadě řádné chování účastníků řízení. Pokutou mohou být postíženi nejen soutěžitelé, ale i fyzické osoby, které mají povinnost ve stanovené lhůtě poskytnout podklady a informace a buď je neposkytnou vůbec, anebo poskytnou neúplné, nepravdivé a nesprávné informace.

Pořádkovou pokutu v pravém slova smyslu lze uložit každému, kdo zapříčiní průtahy v řízení tím, že se přes výzvu nedostaví k ústnímu jednání bez závažného důvodu, nebo jinak ztěžuje průběh řízení.

²²³ To byla až do přijetí zákona č. 143/2001 Sb. jedna z věcí, pro něž nebyla česká úprava soutěžního práva zcela kompatibilní s právem ES. Odpovědnost právnických osob za zavinění totiž nebyla v souladu s naukou, která Zastávala názor, že subjektivní odpovědnost předpokládá volní jednání, které u právnických osob není dáno.

²²⁴ Rozsudek KS v Brně ze dne 6.4.2007, sp.zn.62 Ca 27/2006 (*ČSAD Liberec*) [Program]ASPI pro Windows verze 11, aktualizace z 1.2.2009 [použito dne 11.2.2009].

²²⁵ Cit. DOSTAL, Jiří, a kol. *Zákon o ochraně hospodářské soutěže s judikaturou a souvisejícími předpisy*. C.H.Beck, 2007. 195s.

9.6.2.2. Pokuty za porušení hmotněprávních ustanovení zákona

Jde o porušení zákazu uzavřít kartelovou dohodu ve smyslu § 3 odst.1 ZOHS, o zneužití dominantního postavení podle § 11 odst.1 ZOHS, o porušení zákazu ovlivňovat nebo určovat soutěžní chování kontrolovaného soutěžitele před tím, než bylo pravomocně rozhodnuto o povolení spojení podle § 18 odst.1 ZOHS, a konečně o porušení povinnosti podat Úřadu v zákonem stanovené lhůtě návrh na povolení spojení podle § 15 odst.2 ZOHS, jestliže spojení podléhá § 13 ZOHS. Uložení a výše pokuty je zásadně v diskreční pravomoci Úřadu, až na uložení pokut za porušení hmotněprávních ustanovení zákona, kdy je s ohledem na možnou výši pokuty stanoveno, že Úřad přihlédne k závažnosti, případnému opakování a k tomu, jak dlouho trvalo jednání narušující soutěž. Horní hranice je v tomto případě stanovena alternativně a to buď do výše 10 miliónů Kč nebo 10% z čistého obrátu dosaženého za poslední ukončený kalendářní rok.

9.6.2.3. Pokuty za jednání v rozporu s vykonatelným rozhodnutím

Pokud soutěžitel nerespektuje vykonatelné rozhodnutí Úřadu, může být postižen pokutou, jejíž hranice činí 1 milion Kč. Rozhodnutí je vykonatelné, jestliže nabylo právní moci. Tato pokuta jako jediná je založena na objektivní odpovědnosti, kdy Úřad nemusí prokazovat zavinění.

9.6.3. Promlčecí lhůty pro uložení sankcí

Právo Úřadu k uložení všech tří druhů pokut podléhá promlčení. V zákoně jsou stanoveny dvě lhůty, subjektivní a objektivní. Subjektivní lhůta pro uložení pokuty je stanovena maximální hranicí 3 let ode dne, kdy se Úřad o porušení zákona nebo o jednání v rozporu s pravomocným rozhodnutím dozvěděl. Lhůta objektivní činí 10 let ode dne, kdy k těmto protiprávním jednáním došlo.²²⁶

„Dle rozhodnutí Krajského soudu v Brně²²⁷ není rozhodující z pohledu lhůty podávané z § 22 odst.5 OHS pro uložení pokuty za žalobcovo jednání, zda žalobce věcně obdobné úkony uskutečnil již v minulosti či nikoli.“²²⁸

²²⁶ Na rozdíl od komunitární úpravy neupravuje český zákon přerušení promlčecí doby. Na základě nařízení č.1/2003 ES k přerušení promlčecí doby dochází v řízení před Komisí každým úkonem Komise nebo orgánu členského státu za účelem šetření nebo jiného postupu souvisejícího s protiprávním jednáním.

²²⁷ Rozsudek KS v Brně ze dne 16.5.2006, sp.zn.31 Ca 29/2005 (*Česká komora autorizovaných inženýrů*) [Program]ASPI pro Windows verze 11, aktualizace z 1.2.2009 [použito dne 11.2.2009].

²²⁸ Cit. DOSTAL, Jirí, a kol. *Zákon o ochraně hospodářské soutěže s judikaturou a souvisejícími*

9.6.4. Leniency Program

Odhalení kartelu a jeho prokázání představuje zcela jistě pro soutěžní orgány mimořádně těžký úkol, a proto hledají kreativní řešení, jak tohoto úkolu dostat. Lze souhlasit s tím, že se jim to povedlo v případě zavedení tzv. leniency programu, který garantuje upuštění od pokuty nebo její výrazné snížení výměnou za poskytnutí nebo alespoň označení rozhodujících důkazů o existenci protisoutěžního jednání.

„ Po vzoru Evropské komise zaveld i Úřad tzv. leniency program a to formou Sdělení předsedy Úřadu jako Program aplikace mírnějšího režimu při ukládání pokut podle § 22 zákona č. 143/2001 Sb. Program se týká výhradně nedovolených kartelových dohod a nedopadá na případy zneužití dominantního postavení. [...] Odůvodnění tohoto programu svědčí o tom, že ne vždy je kartelová dohoda pro všechny zúčastněné natolik výhodná, aby neuvažovali o tom, že by přínosnější pro ně bylo angažovat se v regulární soutěži, ale od dobrovolného upuštění kartelu jsou odrazováni výší pokuty, která by je mohla postihnout.“²²⁹

Program úřadu je založen na iniciativní spolupráci mezi účastníky kartelových dohod, které svým obsahem porušují některý ze zákazů upravených v § 3 ZOHS a Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže při odhalování nepovolených kartelových dohod.

Dle názoru Josefa Bejčka může být „program shovívavosti“ za splnění určitých předpokladů užitečným nástrojem v boji se skrytou kartelizací ekonomiky, která pokrývá samotné její základy a přirovnává se ke zhoubnému nádoru otevřeného tržního hospodářství.²³⁰ S tímto názorem zcela souhlasím, neboť jak jsem již výše uvedla, odhalit a dokázat kartel je v mnoha případech velmi složité.

Jako příklad použití „leniency programu“ ve vnitrostátním právu lze uvést řízení Úřadu s „Kofolou“. V průběhu správního řízení, které bylo zahájeno v listopadu 2007, bylo prokázáno, že společnosti náležející do české části skupiny Kofola, uzavíraly v letech 2001 až 2008 se svými odběrateli zakázané vertikální dohody o určení cen pro další prodej. Společnosti skupiny Kofola od okamžiku, kdy bylo zřejmé, že Úřad má dostatek podkladů pro prokázání protisoutěžního jednání, s Úřadem plně spolupracovaly. Potvrdily existenci vytýkaného jednání, jeho délku a uznaly též právní kvalifikaci

předpisy. C.H.Beck, 2007. 203s.

²²⁹ Cit. MUNKOVÁ, Jindřiška, a kol. *Soutěžní právo*. Praha: C.H.Beck, 2006. 394s.

²³⁰ Viz. BEJČEK, Josef, *Moderace veřejnoprávní sankce v rámci tzv. „programu shovívavosti“*. Právník, 2003, č. 3, s. 193 an.

jednání. Tento postup na jedné straně urychlil ukončení správního řízení, a zároveň na druhé straně výrazně snížil pokutu udělenou společnosti Kotila Holding.²³¹

9.6.5.Nepeněžitě sankce

Nepeněžitě sankce jsou vlastně různé druhy opatření, které se liší podle druhu protiprávního jednání. V oblasti zakázaných kartelových dohod je nepochybně nejdůležitější sankcí sama neplatnost dohody. Účinky neplatnosti však nastávají až soudním rozhodnutím. Správní orgán k takovému rozhodnutí není příslušný.

Sankční povahu mají i přísliby a závazky účastníků řízení, ať jde o odstranění protisoutěžních důsledků kartelové dohody nebo zneužití dominantního postavení, přijaté soutěžním úřadem. Výslovně v rámci sankcí jsou upravena opatření k nápravě.

9.6.5.1.Opatření k nápravě

Ustanovení § 23 ZOHS, upravující možnost Úřadu uložit při zjištěném porušení hmotněprávních ustanovení zákona opatření k nápravě, je v přímé návaznosti na čl.7 nařízení č. 1/2003 ES. Odkaz na ustanovení § 22 odst.5 ZOHS z hlediska lhůty, v níž může Úřad takové opatření uložit, je řadí do rámce sankcí, ačkoliv meritorně souvisí spíše s výrokem o ukončení protiprávního jednání, k němuž jako „ odstranění protiprávního stavu“ má aktivně napomoci. Nejde totiž o samotné rozhodnutí, právě tak jako není samotným rozhodnutím v těchto případech rozhodnutí o uložení pokuty. „Uložení opatření k nápravě je tak podle dikce zákona, tak podle čl.7 nařízení č.1/2003 ES doplňujícím výrokem, který soutěžiteli/ podniku jednostranným aktem Úřadu ukládá zpravidla určité jednání nebo chování vedle výroku o budoucím nepokračování (zdražení se) v inkriminovaném jednání.“²³²

Na rozdíl od komunitární úpravy nezmiňuje zákon možnost strukturálních opatření k nápravě. Strukturální opatření bude – jak již název napovídá – zasahovat do dosavadních majetkových a kontrolních struktur dotčených podniků a bude tedy zpravidla spočívat v prodeji nebo postoupení aktiv/ majetku podniku nebo jeho části.

Uložení opatření k nápravě je jedním z výroků rozhodnutí ve věci. Je však samostatně sankcionováno pokutou za nesplnění vykonatelného rozhodnutí.

²³¹ Srov. *Řízení s Kofolou bylo ukončeno narovnáním*. [Použito dne 5.2.2009]. Dostupné z: <http://www.compet.cz/hospodarska-soutez/aktuality-z-hospodarske-souteze>

²³² Cit. MUNKOVÁ, Jindřiška, a kol. *Soutěžní právo*. Praha: C.H.Beck, 2006. 396s.

9.7.Uplatňování soukromoprávních nároků v soutěžních věcech

9.7.1.Úvod

Decentralizace rozhodování v soutěžních věcech jde ovšem v intencích nařízení č.1/2003 ES vlastně ještě dále než toliko do oblasti přesunu kompetence Komise na národní soutěžní úřady, jestliže i při komunitární dimenzi věci se národní soutěžní úřad jeví jako vhodnější místo pro projednání dané věci za předpokladu, že je také s to ji patřičně projednat a dokončit. To se však stále pohybuje v oblasti správního práva a správního rozhodování. Nařízení však překročilo tento decentralizační práh tím, že stejnou kompetenci přímo aplikovat soutěžní pravidla SES přiznává ve svém článku 6 i národním soudům. Tím však není myšleno přezkoumávání rozhodnutí soutěžních úřadů formou přezkumu nezávislým soudem v rámci správního soudnictví, jak o tom byla výše řeč v souvislosti s opravnými prostředky do rozhodnutí soutěžního úřadu. „Z Oznámení Komise o projednání stížností lze vyvodit závěr, že je přímo záměrem Komise přesunout část rozhodování o soutěžních věcech do oblasti civilní jurisdikce, zejména v těch případech, kdy je kromě veřejného zájmu na zachování funkční soutěže nemalou, ne-li převážnou měrou dotčen i zájem soukromý.“²³³

Dosavadní právní situace vedla k jisté rozhodovací dvojkolejnosti, protože správní orgán, ať je jím Komise nebo soutěžní úřad, nemohl a ani v současné době nemůže v žádném případě rozhodovat o soukromoprávních nárocích, které se podávají z porušení veřejnoprávních soutěžních norem. Na druhé straně je nepochybné, že škála soukromoprávních nároků je dostatečně široká, aby v rámci uplatnění jednotlivých možných nároků bylo dosaženo i nápravy porušeného veřejného zájmu. Z nich jsou v tomto směru nejdůležitější nároky na zdržení se závadného protiprávního jednání a odstranění závadného stavu, které i v civilní jurisdikci vedou k zákazu pokračovat v „plnění zakázané dohody“ nebo zneužívajícího jednání, jak je mají na mysli § 7 odst.1, resp.§11 odst.3 ZOHS.

9.7.2. Přímá aplikace čl.81 a 82 SES soudem podle nařízení č.1/2003/ES

„V diskusích o reformě soutěžního práva byly často vyjadřovány obavy, že obecné soudy nemají dost zkušeností s projednáváním takových případů a s aplikací ekonomických principů, ani dost prostředků, aby mohly provádět náročná šetření. Proti tomu bylo argumentováno, že soudy projednávají spory na základě důkazů, které jim

²³³ Tamtéž,398s.

předložily sporné strany, a je to otázka důkazního břemene, kterou nařízení č.1/2003 ES přeneslo na strany, zejména jestliže se chtějí domoci rozhodnutí, že neporušily žádný ze zákazů, resp. že jejich dohoda splňuje kritéria legálních výjimek.²³⁴

Soudy však při přímé aplikaci soutěžních pravidel v čl.81 a 82 SES nejsou osamoceny. K jejich oprávněním a povinnostem v tomto kontextu se vztahuje čl. 15 nařízení č.1/2003 ES o spolupráci s vnitrostátními soudy, a čl.234 SES o předběžné otázce, jakož i čl.16 odst.1 cit.nařízení o jednotném uplatňování práva na hospodářské soutěže Společenství.

9.7.3.Rozhodování soutěžních věcí soudy

Přestože zákon č.143/2001 Sb., neodkazuje na možnost řešit soutěžní věci také cestou občanských, resp.obchodních sporů, české právní předpisy umožňují pomocí výkladu §41 ObchZ, který obecně upravuje právo na účast v hospodářské soutěži a zakazuje zneužití účasti v hospodářské soutěži, aby soukromoprávní nároky z porušení soutěžních předpisů byly uplatňovány u té autority, která je oprávněna o nich rozhodnout, tedy u soudů. Těmito nároky nejsou jen nároky na relativní satisfakci, ale i nároky jiné, zejména pak nárok na zdržení se závadného jednání a odstranění závadného stavu. Procesní předpisy, zejm.ust.§135 o.s.ř., rozhodování o těchto věcech umožňují a upravují i věcnou příslušnost krajských soudů.²³⁵

Fakticky se soudy budou muset zabývat aplikací národních soutěžních předpisů zejména tehdy, když bude nutné v majetkových sporech konstatovat počáteční neplatnost zakázané dohody dle ust.§ 3 odst.1 ZOHS, neboť k vyslovení neplatnosti Úřad není oprávněn.

„De lege ferenda by bylo rovněž vhodné v rámci podrobnější úpravy tohoto řízení zvážit i sankci zveřejnění rozsudku na náklady strany, která ve sporu neměla úspěch, jak je zatím možné jen v souvislosti se spory z nekalé soutěže. Tato sankce je mnohdy mnohem účinnější, protože i v podnikatelském prostředí je dobrá pověst vysoce ceněným statkem.“²³⁶

²³⁴ Tamtéž,s.399-400.

²³⁵ §9 odst.3 písm.k) o.s.ř., v platném znění

²³⁶ Cit. MUNKOVÁ, Jindřiška, a kol.*Soutěžní právo*.Praha:C.H.Beck,2006.403s.

10. ZÁVĚR

Ochranu práv v soutěžních vztazích lze považovat za velmi rozsáhlé téma. Snažila jsem se proto o co možná nejpřehlednější výklad těch nejdůležitějších otázek této problematiky, aby tato práce mohla sloužit i jako podklad pro studenty či veřejnost, neboť v rozsáhlé literatuře týkající se soutěžních vztahů obecně, jsem dosud komplexní zpracování tohoto tématu nenašla.

Při zpracování jsem vycházela z řady monografií, judikátů, zákonů, odborných článků apod. a řadu názorů kvalifikovaných odborníků jsem i v této práci použila, neboť vzhledem k mé nedostatečné praxi v této oblasti práva si na řadu otázek nedovedu s jistotou odpovědět.

10.1. De lege ferenda

Na řadě místech se v této práci snažím také zamyslet nad možnou úpravou de lege ferenda. V závěru se proto budu zamýšlet na možnou budoucí úpravou, která dosud zmíněná nebyla.

Co by jistě stálo za změnu je dle názorů soudců v Ústí nad Labem²³⁷ opětovné zavedení rozhodování ve věcech nekalé soutěže v senátech, jak tomu bylo do 31.12.2000. Zákonem č. 30/2000 Sb. došlo ke změně ust. § 36a odst. 3 o.s.ř., tj., V řízení před krajským soudem jako soudem prvního stupně jedná a rozhoduje s výjimkou případů uvedených v § 36b odst. 1 samosoudce; ...“. V ust. § 36b odst. 1 bylo stanoveno: „ V obchodních věcech jedná a rozhoduje krajský soud jako soud prvního stupně v senátu, jde-li o spory c) z právních vztahů upravených předpisy o ochraně hospodářské soutěže a o nekalé soutěži; d) z práv k předmětům průmyslového vlastnictví;“. S tímto názorem zcela souhlasím a to vzhledem k řadě mezer v interpretaci základních pojmů v právu na ochranu proti nekalé soutěži, ale zejména s ohledem na subjektivní pohledu na řadu otázek v této problematice. Tak například dle ust. § 44 odst. 1 ObchZ je stanoveno: „ Nekalou soutěží je jednání v hospodářské soutěži, které je v rozporu s dobrými mravy soutěže a je způsobilé přivodit újmu jiným soutěžitelům nebo spotřebitelům.“ Co si lze pod pojmem „ nekalá soutěž“ představit? Uspokojivou a vyčerpávající definici však nikde nenajdeme. Zde zákonodárce zřejmě úmyslně použil výše uvedený neurčitý pojem, neboť striktní definicí či dokonce

²³⁷ Osobní sdělení ze dne 15.1.2009.

taxativním výčtem nežádoucích jednání by věcnou působnost úpravy velmi zúžil. Na druhé straně ale při rozhodování, zda dané jednání je či není v rozporu s dobrými mravy²³⁸, či co si lze představit pod pojmem „průměrný spotřebitel“²³⁹ apod. je těžké zaujmou objektivní pohled, čemuž by mělo zabránit opětovné senátní rozhodování.

De lege ferenda by také stálo se zamyslet nad možnou budoucí úpravou zákona o ochraně hospodářské soutěže. Konkrétně mám na mysli obsah výroku výrok rozhodnutí v řízení o porušení zákazu kartelizace, který zní tak, že pokud Úřad zjistí ve věcech podle § 3 až 6 ZOHS, že byla uzavřena zakázaná dohoda, tuto skutečnost v rozhodnutí uvede a tímto rozhodnutím plnění dohody do budoucna zakáže. Tato formulace je ale sporná, neboť dohoda, která nesplňuje požadavky zákona, je zakázána a neplatná ex tunc, tedy pokud taková dohoda nevznikla, nelze ji do budoucna zakázat. De lege ferenda by bylo vhodné tuto formulaci upravit a připodobnit ji obsahu výroku zakazujícímu další zneužívání dominantního postavení způsobem, jak byl zjištěn v řízení.

10.2. Resume

Summary

The main goal of my thesis was to create an integral view at a juridical measure law protection in contention relations.

It is necessary to differentiate the law of the contention protection and the law against a dishonest contention. Whilst the concern over the contention quality, this means, the honest progress is in principle a contenders' personal interest, the interest for the only existence is regarded as an public interest, which has guaranteed a protection through the measure of the public law.

The law measures for the law protection against a dishonest contention action are defined in the regulation § 53 of the business record, in lawful version, whereby, of course, the law protection ad the range of special regulations is not touched on.

²³⁸ Jak již bylo výše řečeno, k této otázce se vyjádřil i nejvyšší soud, a to takto: „Pro zjištění, zda jednání žalovaného mohlo naplňovat obecnou skutkovou podstatu nekalé soutěže, je třeba zkoumat, zda byla splněna podmínka rozporu s dobrými mravy soutěže (nikoli rozporu s dobrými mravy obecně); protože jde o otázku právní, řeší ji soudy podle svého mravního a právního, zákonům odpovídajícího přesvědčení, nikoliv znalci.“

²³⁹ Jak již bylo výše řečeno v rozhodnutí NS v ČR, u dnešního tzv. průměrného spotřebitele má být míra jeho pozornosti posuzována přísněji než dříve, tj. nestačí již „povrchní či zběžná míra pozornosti“, ale tzv. průměrný spotřebitel musí mít „rozumnou míru pozornosti a opatrnosti.“

The vindicatory measures for different law contravention about the protection of the economic contention monitor the sanction system as the next consequence of an illegal action.

During the use of personal juridical claims in contention matters neither the Commission nor the Office cannot adjudicate, where we can see an exact adjudicated double-direction. But on the other hand the spectrum of the personal juridical pretension is wide enough to achieve also the rectification of public interest in the frame of use of these demands.

Key words:

a juridical measure law protection

the law of the contention protection

the law against a dishonest contention

the measure of the public law

the vindicatory measures

the use of personal juridical claims

11. POUŽITÁ LITERATURA

MONOGRAFIE

- BEDNÁŘ, Josef. *Aplikace soutěžního práva v rozhodovací praxi*. Praha: C.H.Beck, 2005. ISBN 80-7179-428-7
- BUREŠ, Jaroslav, a kol. *Občanský soudní řád-komentář, I.díl, 7.vydání*. Praha: C.H.Beck, 2006. ISBN 80-7179-378-7.
- DOSTAL, Petr, a kol. *Zákon o ochraně hospodářské soutěže*. Praha: C.H.Beck, 2007. ISBN 978-80-7179-574-2.
- ELIÁŠ, Karel, a kol. *Kurs obchodního práva: Obecná část, Soutěžní právo*. Praha: C.H.Beck, 2007. ISBN 978-80-7179-584-4.
- HENDRYCH, Dušan, a kol. *Správní právo, obecná část*. Praha: C.H.Beck, 2006. ISBN 80-7179-442-2.
- HLAVSA, Petr. *Občanský soudní řád, Soudní řád správní*. Praha: Linde Praha, a.s., 2006. ISBN 80-7201-603-2.
- HORIZNKOVÁ, Eva, a kol. *Správní právo procesní*. Praha: Linde Praha, a.s., 2006. ISBN 80-7201-636-9.
- HULVA, Tomáš. *Ochrana spotřebitele*. Praha: ASPI, 2005. ISBN 80-7357-064-5.
- JEHLIČKA, a kol. *Občanský zákoník, komentář, 7.vydání*. Praha: C.H.Beck, 2002. ISBN 80-7179-662 X.
- JELÍNKE, Jiří, a kol. *Trestní zákon a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. Praha: Linde Praha, a.s., 2005. ISBN 80-7201-560-5
- JELÍNKE, Jiří, a kol. *Trestní právo hmotné, obecná část, zvláštní část*. Praha: Linde Praha, a.s., 2008. ISBN 978-80-7201-696-9.
- MACEK, Jiří. *Rozhodnutí ve věcech obchodního jména a nekalé soutěže*. Praha: C.H.Beck, 2000. 93s. ISBN 80-7179-256-X
- MUNKOVÁ, Jindřiška. *Právo proti nekalé soutěži, komentář, 3.vydání*. Praha: C.H.Beck, 2008. ISBN 978-80-7179-543-8.
- MUNKOVÁ, Jindřiška, a kol. *Soutěžní právo*. Praha: C.H.Beck, 2006. ISBN 80-7179-440-6.
- NOVOTNÝ, Václav. *Přehled judikatury ve věcech ochrany hospodářské soutěže*. Praha: ASPI, 2006. ISBN 80-7357-192-7.
- PELC, Vladimír. *Hospodářská soutěž*. Praha: Grada Publishing, s.r.o., 1995. ISBN 80-7169-124-0.
- PŘENOSILOVÁ, Zdeňka, a kol. *Ostrava: Nakladatelství Jiří Motloch-Sagit, 1997. ISBN 80-7208-036-9*
- RAUS, David, a kol. *Hospodářská soutěž po vstupu ČR do EU*. Brno: CP Books, a.s., 2005. ISBN 80-251-0394-3.

SLOVÁKOVÁ, Zuzana. *Průmyslové vlastnictví*. Praha: LexisNexis CZ s.r.o., 2006. ISBN 80-86920-08-9.

STEFANICKY, Robert. *Nieuczciwe praktyki handlowe w świetle prawodawstwa Unii Europejskiej-dyrektywa 2005/29/WE*. Warszawa: Difin, 2007. ISBN 978-83-7251-732-6.

ŠTENGLOVÁ, Ivana, a kol. *Obchodní zákoník, komentář. 11. vydání*.

Praha: C.H.Beck, 2006. ISBN 80-7179-487-2.

TICHÝ, Luboš, a kol. *Evropské právo, 3. vydání*. Praha: C.H.Beck, 2006. ISBN 80-7179-430-9.

ODOBRNÉ ČLÁNKY, PUBLIKACE

BEJČEK, Josef. *Moderace veřejnoprávní sankce v rámci tzv. „ programu shovívavosti“*. Právník, 2003, č.3.

BEJČEK, Josef. *Podpora inovací a (nebo)ochrana soutěže?* Právní rozhledy, 2006, č.1.

JANEBA, Jiří. *Spojení není vždy spojením soutěžitelů*. Právní rádce, 2008, č.4.

KINDL, Jiří. *Podnik nebo soutěžitel..záleží na tom?* Právní rozhledy, 2006, č.5.

KINDL, Jiří. *Typové rozlišení dohod narušujících hospodářskou soutěž*. Právní rozhledy, 2006, č.15.

KUBÁČ, Radovan. *Právní úprava nekalé soutěže se zaměřením na klamavou a srovnávací reklamu v Německu, Rakousku a na Slovensku a porovnání s úpravou českou*. Právní rozhledy, 2006, č.16.

MUNKOVÁ, Jindřiška, a kol. *Prosazování práv z duševního vlastnictví. Učební texty, I.díl, Sešit I*. ELSO group: 2007.

PABJANOVÁ, Kamila. *Právní prostředky ochrany proti nekalé soutěži podle obchodního zákoníku*. Právní fórum, 2006, č.2.

PETR, Michal. *Mezinárodní kartely: více trestů za jedno jednání?* Právní rozhledy, 2008, č.8.

RAUS, D. *Spory o nekalou soutěž a pasivní legitimace*. PrRd.: 1998, č.4.

SLOVÁKOVÁ, Zuzana a MacGregor PELIKÁNOVÁ, Radka. *Promlčení nároků z nekalé soutěže ve světle české a vybraných zahraničních právních úprav*. Právní rozhledy, 2009, č.1.

ŠEMORA, Vítězslav. *Nad zneužitím dominantního postavení*. Právní rozhledy, 2006, č.20.

TICHÝ, Luboš. *Změny paradigmatu evropského soutěžního práva a její význam pro Českou republiku*. Právní rozhledy, 2004, č.2.

Judikatura-soudy ČR. Právní rozhledy, 2008, č.20.

JUDIKATURA

Rozsudek ESD ze dne 7.7.2005.Věc C-353/03.Société des produits Nestlé SA proti Mars UK Ltd[Program]ASPI pro Windows verze 11, aktualizace z 1.2.2009 [použito dne 10.2.2009]

Rozsudek ESD č.27/ 76, ve věci *United Brands* [Program]ASPI pro Windows verze 11, aktualizace z 8.2.2009 [použito dne 8.2.2009]

Rozsudek ESD ze dne 18.6.2002.Věc C-299/99. Koninklijke Philips Electronics NV proti Remington Consumer Products Ltd. [Program]ASPI pro Windows verze 11, aktualizace z 1.2.2009 [použito dne 10.2.2009]

Rozhodnutí ESD č. 58/64, ve věci *Consten*[Program]ASPI pro Windows verze 11, aktualizace z 8.2.2009 [použito dne 8.2.2009]

Rozsudek NSS ze dne 28.1.2005, sp.zn. 2 A 13/2002-OL (*T-Mobile*) [Program]ASPI pro Windows verze 11, aktualizace z 1.2.2009 [použito dne 11.2.2009].

Rozsudek NSS ze dne 21.10.2004, sp.zn.2A 11/2002-OL(*Moravské naftové doly*) [Program]ASPI pro Windows verze 11, aktualizace z 1.2.2009 [použito dne 11.2.2009].

Rozhodnutí NS ČR ve věci sp.zn.32 Odo 1318/2004[Program]ASPI pro Windows verze 11, aktualizace z 8.2.2009 [použito dne 8.2.2009]

Rozsudek NS ČR ze dne 30.5.2007. č. 32 Odo 229/2006.[Program]ASPI pro Windows verze 11, aktualizace z 1.2.2009 [použito dne 10.2.2009]

Rozsudek NS ČR ze dne 23.10.2008. č.32 Cdo 466/2007. [Program]ASPI pro Windows verze 11, aktualizace z 1.2.2009 [použito dne 10.2.2009]

Rozsudek NS ČR ze dne 23.10.2003, sp.zn. 29 Odo 106/2001. [Program]ASPI pro Windows verze 11, aktualizace z 1.2.2009 [použito dne 11.2.2009].

Rozsudek NS v ČR, sp.zn. 3 Cmo 204/92.[Program]ASPI pro Windows verze 11, aktualizace z 1.2.2009 [použito dne 10.2.2009]

Rozsudek VS v Praze, sp.zn. R3 Cmo 1446/94. [Program]ASPI pro Windows verze 11, aktualizace z 8.2.2009 [použito dne 8.2.2009]

Rozsudek VS v Praze,sp.zn. R 3 Cmo 227/98 [Program]ASPI pro Windows verze 11, aktualizace z 1.2.2009 [použito dne 10.2.2009].

Rozsudek VS v Olomouci ze dne 4.1.1999, sp.zn.2A 8/98 (*Kabel Plus*) [Program]ASPI pro Windows verze 11, aktualizace z 1.2.2009 [použito dne 11.2.2009].

Rozsudek VS v Olomouci ze dne 12.9.1996, sp.zn. 2A 5/96 (*Česká komora architektů*) [Program]ASPI pro Windows verze 11, aktualizace z 1.2.2009 [použito dne 11.2.2009].

Rozsudek KS v Brně ze dne 6.4.2007, sp.zn.62 Ca 27/2006 (*ČSAD Liberec*) In:DOSTAL, Petr, a kol.*Zákon o ochraně hospodářské soutěže*.Praha:C.H.Beck,2007.ISBN 978-80-7179-574-2.

Rozsudek KS v Brně ze dne 16.5.2006, sp.zn.31 Ca 29/2005 (*Česká komora autorizovaných inženýrů*) In:DOSTAL, Petr, a kol.*Zákon o ochraně hospodářské soutěže*.Praha:C.H.Beck,2007.ISBN 978-80-7179-574-2.

Rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ve věci BILLA-JULIUS MEINL, ze dne 13.10.2003, č.j. R 70, 71/2002. In: BEDNÁŘ, Josef. *Aplikace soutěžního práva v rozhodovací praxi*. Praha: C.H.Beck, 2005. ISBN 80-7179-428-7

Rozhodnutí Úřadu na ochranu hospodářské soutěže v oblasti vertikálních dohod bylo i rozhodnutí ve věci WRIGLEY, ze dne 24.7.2001, č.j. R 10/2000. In: BEDNÁŘ, Josef. *Aplikace soutěžního práva v rozhodovací praxi*. Praha: C.H.Beck, 2005. ISBN 80-7179-428-7

Rozhodnutí ministra pro hospodářskou soutěž ve věci LIKÉRNA STOCK PLZEŇ – BOŽKOV, ze dne 11.4.1996, č.j.R 20/1995. In: BEDNÁŘ, Josef. *Aplikace soutěžního práva v rozhodovací praxi*. Praha: C.H.Beck, 2005. ISBN 80-7179-428-7

JINÉ INFORMAČNÍ ZDROJE

Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon

Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, v platném znění

Zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, v platném znění

Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád

Zákon č. 40/64 Sb., občanský zákoník

Zákon č. 200/1990, o přestupcích, v platném znění

Zákon č. 527/1990 Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích

Zákon č. 63/1991 Sb., o ochraně hospodářské soutěže

Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník

Zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele

Zákon č. 377/1992 Sb., o správě daní a poplatků

Zákon č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy

Zákon č. 273/1996 Sb., o působnosti Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže

Zákon č. 152/1997, na ochranu před dovozem dumpingových výrobků a o změně a doplnění některých zákonů,

Zákon č. 207/2000 Sb., o ochraně průmyslových vzorů

Zákon č. 370/2000 Sb., o změně obchodního zákoníku

Zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže

Zákon č. 231/2001, o rozhlasovém a televizním vysílání

Zákon č. 452/2001 Sb., o ochraně označení původu a změně zákona o ochraně spotřebitele

Zákon č. 441/2003 Sb., o ochranných známkách

Zákon č. 340/2004 Sb., kterým se mění zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže), a některé další zákony

Zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích

Zákon č. 228/2005 Sb., o kontrole obchodu s výrobky, jejichž držení se ve České republice omezuje z bezpečnostních důvodů, a o změně některých zákonů,

Zákon č.361/2005 Sb., kterým se mění zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

Zákon č. 221/2006 Sb., o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví

Zákon č.36/2008Sb., kterým se mění zákon o ochraně spotřebitele, z.o regulaci reklamy, z.o provozování rozhlasového a televizního vysílání a obchodní zákoník

Nařízení Rady ES č.1/2003, o provádění pravidel hospodářské soutěže stanovených v čl. 81 a 82 SES

Nařízení Rady ES č.139/2004, o kontrole spojování podniků

Nařízení Rady č.384/96, o ochraně před dumpingovými dovozy ze států, které nejsou členy ES

Smlouva o založení ES (podpis ke dni 25.3.1957)

Směrnice Evropského parlamentu a Rady č.2005/29/ES o nekalých obchodních praktikách

Směrnice č.84/450 EHS, o klamavé a srovnávací reklamě

Směrnice 97/55 ES, kterou se mění směrnice 84/450/EHS o klamavé reklamě

Směrnice č.114/2006 ES, o klamavé a srovnávací reklamě

Vyhl.Ministerstva zahraničních věcí č.81/1985 Sb., kterou se mění a doplňuje vyhláška č. 64/1975 Sb., o Pařížské unijní úmluvě

Vyhláška č. 64/1975 Sb., ve znění vyhl.č.81/1985 Sb. (provedení Pařížské unijní úmluvy)

Vyhl.č. 368/2001 Sb., kterou se stanoví podrobnosti o náležitostech návrhu na povolení spojení soutěžitelů

Večerková, Věra. Obchodní firma a nekalá soutěž. [Použito dne 11.2.2009].Dostupné z: <http://www.law.muni.cz/edicni/dp08/files/pdf/obchod/vecerkova.pdf>.

ABZ slovník českých synonym tento výraz definuje jako: „ soutěžní, konkurence, soupeření, rivalita“. [Použito dne 10.2.2009]. Dostupné z: <http://www.slovník-synonym.cz>.

Vládní návrh novely ZOHS.[Použito dne 11.2.2009].Doupné z: <http://www.psp.cz/sqw/tisky.sqw?stz=1&o=5&na=&t=591&za=>

Směrnice o nekalých obchodních praktikách. [Použito dne 1.2.2009].Dostupné z: http://ec.europa.eu/consumers/cons_int/safe_shop/fair_bus_pract/ucp_cs.pdf

Hülle,Tomáš. *Co nového nám přináší směrnice 2005/29/ES[1]o nekalých obchodních praktikách vůči spotřebitelům na vnitřním trhu do úpravy nekalé soutěže v ČR?*[Použito dne 5.2.2009].Dostupné z: <http://www.ipravník.cz/cz/clanky/default.aspx>

Sněmovní tisk 591/0, část 2/5, novela z. o ochraně hospodářské soutěže.[Použito dne 5.2.2009]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text>

Gesetz genen den unlauteren Wettbewerb.[Použito dne 10.1.2009]. Dostupné z:<http://transpatent.com/gesetze/uwg.html>.

Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb. [Použito dne 15.1.2009]. Dostupné z:
http://www.psp.cz/eknih/1920ns/ps/tisky/t4406_00.htm.

Návrh nového občanského zákoníku. [použito dne 30.1.2009]. Dostupné z:
<http://portal.justice.cz/ms/ms.aspx?j=33&o=23&k=381&d=40461>.

Řízení s Kofolou bylo ukončeno narovnáním. [Použito dne 5.2.2009]. Dostupné z:
<http://www.compet.cz/hospodarska-soutez/aktuality-z-hospodarske-souteze>